8-26-C-1C

DOCTRINA

Catholica de Purgatorio, ANIMARVM SEDIBVS, etc.

2. Mach. 12.

Sancta ergo & salubris est cogitatio, pro defunctis exorare, ut à peccatis soluantur. Quicunq; dixerit uerbum contra Spiritum sanctum, non remittetur ei, neq; in hoc seculo, neq; in futuro. Math. 12. Si cuius opus arserit, detrimentum patietur: ipse autem saluus erit, sic tamen quasi per ignem. 1. Cor. 3.

Ex Typographia VVeissenhorniana. Anno 1568.

AD LECTOREM
Præfatio.

EDita nuper, de Sanctorum origine etc. disputatione, amice Lector, in mentem ueniebat, rudes quosdam, qui ex certis incerta, ex extremis media difficulter nonnunq̃ colligunt: ex tertia Thesi, in qua, Scholarum more, sanctimoniam generatim acceptam, partiebamur in perfectam, quæ omnem excludit culpam & pœnam: & in imperfectam, quæ ad utrumlibet horum facultatem ponit: nonnullam errandi occasionem accipere posse: rati nimirum de Purgatorio, quod culpæ nouitatem tantùm, non etiam doloris sensum excludit, secus nos, ac Catholicos decet, sentire. Quia igitur sapientibus & insipientibus debemus, eaq; potissimum de causa àb illustrißimo Catholicißimoq; utriusq; Bauariæ Principe, Cathedræ Theologicæ præfecti sumus, quò seductos in planam ὀρθοδοξίας semitam reducere, nutantesq; in auita religione confirmare, pro uiribus enitamur: operam nos, neq; inutilem, neq; à profeßione nostra alienam sumpturos existimauimus: si breui hoc scripto palam faceremus, non quid nos, aliique ætatis huius Catholici de Purgatorio profiteamur: (Hoc enim uel ipsa Sectariorum confeßione plerisq; est notißimum) sed quid Apostoli, Prophetæ, Martyres, Pontifices, cæteriq; Ecclesiæ Patres atq; Doctores, hac ipsa de re perpetuò crediderunt ac docuerunt: Hoc enim non æquè fortaßis, atq; alterum illud, compertum est omnibus. Neq; tamen animus est omnia, quæ ad huius articuli confirmationem quoquo modo faciunt, hic referre, sed orationis uelis, ne disputationis metam longiùs excedant contractis, ea duntaxat, quæ impudentißimas aduersariorum calumnias apertè conuincunt, in medium adferre. Quod si qui isthuc in hoc opusculo à nobis præstitum esse non putant: aut de communi Ecclesiæ sensu atq; consensu etiamnum hærent: eos iterum atq; iterum rogatos cupimus, uti positis animorum affectibus, quæ bona fide hoc loco referuntur, si non accuratè expendere, saltem legere ne grauentur: Cæteros aliud, quàm ut nostros hosce conatus æqui boniq; consulant, rogare, superuacaneum censemus. Vale. Ingolstadij Calen. Decemb. Anni M. D. LXVIII.

DE ANIMARVM SEDIBVS PARS PRIMA.

Vm anima humana, à Deo opt. Max. Math.10.25. Luc.20.
immortalis sit effecta, necesse est, ut ubi primùm in Mar.12.
corpore, quod informabat, esse desierit, alicubi subsi- 1.Corin.15.
stat, cùm non sit nusquam.

Extiterunt autem iam inde ab orbe condito, pro
diuersis cuiusque meritis, diuersæ animarum sedes: pu- Math.25. Philip.2.
ta Cœlum Empyreum: Infernus: Infantium, nullo fidei Sacramento initiato- 2.Petri 2.
rum, Limbus: Purgatorium: Abrahæ sinus, Patrum limbus uulgò appellatus. Apoc.1. Esa.14.
Sicut (inquit D. Augustinus) diuersæ sunt custodiæ agentium in officio, sic In Euang. Ioan.
diuersæ quoque sunt mortuorum custodiæ. Receptus est pauper, receptus est Tract.49.
& diues: sed ille in sinu Abrahæ, hic ubi sitiret, & guttam non inuenire etc.

Inter has, Cœlum sublime extra totam nascentium & occidentium sphæ- Act.1.2. Mar.7.16.
ram est positum: Cæteræ animarum custodiæ, orbis centro creduntur esse Gen.37.
finitimæ, quamuis fortaßis non ex æquo: Nec enim frustra dictum uideri de- Num.16. Iob 11.16.21.
bet: Magnum inter nos & uos Chaos firmatum est. Psalm.54.
Esa.14. Ezech.17. Matth.11. Apocal.5. Philip.2. Luc.16.

Et quamuis hinc certa spaciorum intercapedo euidenter colligi non que-
at (potuit enim ad loci naturam Patriarcha respexisse) admodum tamen Psal.85.
probabile, et Sanctorum traditioni consentaneum est, summa Patres, ima te-
nuisse damnatos. Non absurde (inquit D. Augustinus) credi uidetur, anti- Lib.20.cap.15. de ciuit.
quos etiam Sanctos, qui uenturi Christi fidem tenuerunt, locis quidem à tor-
mentis impiorum remotißimis, sed apud inferos tamen fuisse, donec eos inde
sanguis Christi, & ad ea loca descensus erueret.

Augustino, præter alios, astipulatur Gregorius Magnus. Ante Aduen-
tum (inquit) Mediatoris Dei & hominis, omnis homo, quamuis mundæ, 12.Moral.
probatæque uitæ fuerit, ad inferni claustra descendit: Nec tamen ita iustorum
animas ad infernum descendisse dicimus, ut in locis pœnalibus tenerentur:
sed esse inferiora Inferni loca, esse alia superiora credenda sunt, ut & in su-
perioribus iusti requiescerent, in inferioribus iniusti cruciarentur.

Aug. de Bap. paruulor. cap. 23.
De c. 6. dist. 4. cap. Nulla praeter.

De interiectarum mansionum situ, certi aliquid pronunciare non audemus. Nam ut maximè sola originis labe infecti, à sensili pœna immunes esse putentur, fidei tamen & gratiæ lumine, quo purgatorijs flammis addicti ubertim perfunduntur, omnino expertes degunt.

D.Thom. 4. dist. 45. q. 1. art. 2.
P. Palud. & D. Sotus ibidem.

Nihilominus quod illiuscemodi infantes nullo, ut pleriq; omnes, uel certè mitißimo, ut sensit Aug. doloris sensu tangantur: haud multum fortaßis à scopo aberrant, qui infantium limbum, inter Purgatorium et Abrahæ sinum medium interiectum esse rati, tradunt eundem illum ignem, qui infernè, hoc est terræ meditullio proximè, exæstuans contorquet damnatos, supernè exundantem, compurgare fideles, qualicunq; pœnarum debito adhuc obstrictos.

Matth. 25.
D.Tho. 4. d. 44. q. 3. art. 2. & 2. d. 6. art. 3. ad 6.

Nec hinc tamen formidandum est, ne continua illa exæstuatione tandem consumptus, partes suas deserat, aut stationem mutet. Nam etsi ignis copiosior proxima quæq; absumere, ruptisq; hinc inde obstaculis, sursum uersus soleat eluctari, tartareæ tamen flammæ, Dei Opt. Max. cuius in plectendis sontibus instrumentum existunt, uoluntate, neutrum eorum commoliuntur: sed citra ullam sui consumptionem, aut loci mutationem, perpetuo ardore in sceleratos desæuiunt.

Matth. 20. Ro. 2. 2. Ti. 4. Apo. 22. Luc. 16.
Th. 1. 2. q. 4. ar. 5. 2. d. 6. art. 3. 4. d. 45. q. 1. art. 1. 4. contra Gen. c. 96.

Cæterum quando mortalium spiritus diu nequeunt esse ociosi (aut enim merita comparant, aut comparatorum fructus colligunt, aut certè pro contractis debitis pœnas pendunt) fit ut simul atq; merendi spacium hic absoluêre, eòstatim Angelorũ uel Dæmonum ministerio deportentur, ubi stipendia cuiusq; moribus factisq; digna, ad amußim persoluuntur.

Thom. 2. d. 11. q. 2. ar. 4. d. 45. q. 1.
Hebr. 1.

Deportantur autem, non quod uiam, qua abeundum est ignorent: Vel quod seipsas, quo oportet, promouere non ualeant: sed quòd Deus Opt. Max. ministrorum suorum opera, cùm in alijs non paucis, tum in hac quoq; animarum deportatione familiariter uti soleat.

D.Tho. 4. d. 45. q. 1. art. 1.
Ad Hebr. 9.

Et quoniam hæc humanorum spirituum deportatio, est quædam latæ iam tum sententiæ exequutio (consequitur enim illam, ut effectus suam causam) consequens fit, ut animæ humanæ non intra corpora, in quibus mereri adhuc poßunt: nec rursum in Cœlo Empyreo, cuius usu indigni sunt impiorum manes: sed eo, ut plurimum in loco, ubi corporis sui domicilio excedunt, iudicij aleam subire compellantur.

D.Tho. 4. d. 47. q. 1. art. 1.

Exercetur autem iudicium illud, non uocali aliqua, aut externa disceptatione, sed ui quadam diuina et interna. Siquidem Angelorum ministerio, uel alio modo nobis nondũ explorato, unusquilibet eorum, quo statu, quibusue

meritis

meritis humana deseruerit, quibus item commodis, uel incommodis deinceps potiturus sit, certior redditur.

Et quia idem illud animarum iudicium, Christi Dei & Domini nostri authoritate, magna ex parte perficitur (hunc siquidem unum Cœlestis Pater uiuorum simul & mortuorum omnium Iudicem constitutum uoluit) obtinuit, ut is unicuiuis morienti, præstò adesse perhibeatur: Non quòd corporali schemate huc accedat: (quamuis & hoc quoq; facere queat, & nonnunquam etiam ex peculiari quodam priuilegio faciat) sed quod omnipotenti uirtute sua allabens, demortui causam magna cum seueritate discutiat. Vigilate (inquit) quia nescitis, qua hora filius hominis uenturus est. Act.10. Ioan.5. Matth.25. Mar.13. Luc.12.

Etsi uerò humani spiritus postquam humana semel deseruerunt, non temerè iisdem sese denuò immiscere soleant: tamen ut Moyses & Elias, sedibus suis ad tempus relictis, uisi sunt Christo, & tribus Apostolis in monte Thabor: & Propheta Samuel Saulo Israëlitarum Regi in uico Endor: ita alij Diuorum spiritus, alijs quoq; (si qua necessitas id postulet, aut Deus permittat) nonnunquam apparere possunt. Esa.63. Matth.17. 1 Reg.28. Sap.46.

Ais (inquit Hieronymus ad Vigilantium) in sinu Abrahæ, uel in loco refrigerij, uel subter aram Dei, animas Apostolorum et Martyrum consedisse, nec posse suis tumulis, cùm uoluerint, adesse præsentes: Et ita tu Deo leges ponis? Tu Apostolis uincula injicis, ut usq; ad diem Iudicij teneantur in custodia, nec sint cum Domino suo? De quib. scriptum est: Sequuntur Agnum quocunq; ierit: Et si agnus ubiq; est, ergo & hi, qui cū eo sunt ubiq; esse credendi sunt: Et infra. Cū (inquit) Diabolus et Dæmones ubiq; orbe toto uagentur, & celeritate nimia ubiq; præsentes sint, quare Martyres post effusionem sanguinis tenebuntur inclusi? Hier. contra Vigilant. Apoc. 14.

Non est tamen idem omninò de Angelis & Beatorum spiritibus hac in re statuendum: Quandoquidem angeli ex officio, & quasi ex naturæ suæ conditione, ad custodiam, uel exercitationem hominibus præesse habent: Animabus uerò neutrum horum ex officio incumbit: sicut nec illud quoq;, quod sedibus suis desertis, quocunq; uisum fuerit euagentur: sed ex munere gloriæ: uel certè ex peculiari eius, qui solus simul & semel ubiq; adesse potest dispensatione: Qua una etiam, non solùm Beatis, uerum cæteris quoq; ueræ beatitudinis in totum, uel in partem adhuc expertibus, illud ipsum nonnunquam permittitur. Quamuis interim multo id fiat insolentius, quam mortalium uulgus opinatur. Augu. lib. de cura pro mor. agē. c. 13. D. Thom. 4. d. 45. q. art. 1. q. 3.

Imo uerò cum istiusmodi spirituum reditiones ueram corporum resurrectionem

rectionem non admittunt, (Alioquin enim uni eidemq; moriendum esset crebrius) nec aliud fortè ab eo, quod uiuificant, corpus seiunctæ animæ mouere queant: credibile fit non ipsos defunctorum spiritus ἀυτοπροσώπως, sed aliud eorum uice, humanis obtutibus plerunq; sese inferre.

D.Tho.1.q. 117. art.6.Mal.q.16. art.10.ad 2.

Lib.de cura pro mor. agen. ca.10.

Feruntur (inquit D.Augustinus) mortui nonnulli, uel in somnis, uel alio quocunq; modo apparuisse uiuentibus: Atq; ubi eorum corpora iacerent inhumata nescientib. locisq; monstratis, admonuisse, ut sibi sepultura, quæ defuerat, præberetur. Hæc si falsa esse responderimus, contra scripta quorundam fidelium, & contra eorum sensus, qui talia sibi accidisse confirmant, impudenter uenire uidebimur. Sed respondendum est, non ideo putandum esse mortuos ista sentire, quia hæc dicere, uel indicare, uel petere uidentur in somnis. Nam & uiuentes apparent sæpè uiuentibus dormientibus, dum se ipsi nesciant apparere: Et ab eis, qui hæc somniauerunt, audiunt dicentibus, quod eos in somnis, agentes aliquid, uel loquentes uiderint. Si ergò potest me aliquis in somnis uidere sibi aliquid, quod factum est, indicantem, uel etiam quod futurum est, pronunciantem, cum id ego prorsus ignorem, & omnino non curem, non solum quid ille somniat, sed utrum dormiente me uigilet, an uigilante me dormiat, au uno eodemq; tempore uigilemus ambo, siue dormiamus, quando ille somnium uidet, & in quo me uidet: Quid mirum, si nescientes mortui, nec ista sentientes, tamen à uiuentibus uidentur in somnis, & aliquid dicunt, quod uigilantes uerum esse cognoscunt? Angelicis igitur operationibus id fieri crediderim, siue permittatur desuper, siue iubeatur. Hæc ille & alia in hanc sententiam, capitibus proximè sequentibus, plura.

Cap.11.12.13. 14.15.

2.Cor.11.

Porro autem an demortui uice perfungens impostor sit, an Angelus sanctus, id certò discerni quandoq; non potest: Nam & ipse quoq; nequam spiritus in Angelum lucis nonnunq̃ sese transfigurat: Ex adiunctis tamen nonnulla coniectura fieri potest. Etenim cùm istiusmodi uisionibus tricæ quædam, ueræ pietati, Catholicæq; fidei parùm consentaneæ admiscentur, meritò pro fallacibus habendæ erunt: Contra uerò, cùm ad seriam morum emendationem, frequentemq; Sacramentorum usum, & ad alia id genus Christianæ pietatis officia instigant, peristasibus singulis diligenter excussis, si nihil fraudis præ sese tulerint, ut cætera probabilia, admitti poterunt, etiam nequaq̃.

Vtcunq; sit, certum est defunctorum spiritus, siue ἀυτοπροσώπως & per se:

per se: siue αὐτοπροσώπως & per alios, huc redeant, certum est (inq̃) non idem spectare omnes. Siquidem ualde boni, ut prosint, redeunt: ualde mali, ut obsint: licet præpotens Deus, prauam eorum uoluntatem, in alio-rum salutem non rarò conuertere soleat. Cæteri neq; ualde boni, neq; rur-sum ualde mali, hoc est mediocriter boni, & mediocriter item mali, ut uiuo-rum suffragia petant, suoq; de statu familiares domesticosue suos certiores faciant.

Greg. 4. Dial. ca. 55.

Hoc tamen unum omnibus est commune: nempè quòd dum mortalibus spectandos sese præbent, locum tantùm, non etiam statum mutent: Nam ut Beati omnes, ad quemcunq; tandem locum sese contulerint, nullam beatitudi-nis suæ iacturam faciunt: ita damnati, & cæteri quoq; purgatorijs cruciati-bus adhuc mancipati, quocunq; terrarum abscesserint, suum carnificem sem-per secum ferunt.

Matth. 18. Gloss. in cap. 3. D. Iacobi. D. Tho. 1. q. 64. art. 4. ad 3.

Ad eos porrò, quos Christus, uel alij insignes uiri ex mortuis exuscita-runt, quod attinet, credibile est plerosq; eorum ex Purgatorio, uel Patrum limbo prodijsse. Quòd si qui aliunde prodière (quemadmodum de Cæsa-re Traiano, & alijs quibusdam memoriæ proditum est) de illis haud dubiè ἁπλῶς & peremptoriè nondum fuerat iudicatum: sed olim iudican-dum: Nam præter legem, quorundam iudicia ad tempus suspendi posse, non uno exemplo compertum est.

Matth. 9. Mar. 5. Luc. 7. Ioan. 11. Actor. 9.

Mulier (inquit D. Augustinus) amisit in gremio ægrotantem filium ca-techumenum infantem lactentem. Quæ cum uidisset amissum & irrecupe-rabiliter perditum, cœpit eum magis flere fideliter quam mater. Non enim filij desiderauit uitam, nisi in futuro seculo: Et hanc sibi ablatam & perijsse plangebat. Impleta affectu fiduciæ tulit illum mortuum, & cucurrit ad me-moriam beati Martyris Stephani, & cœpit ab illo exigere filium & dicere: Sancte Martyr, uides mihi nullum remansisse solatium. Non enim possum dicere filium præcessisse, quem nosti perijsse: Tu enim nosti quare plan-gam. Redde filium meum, ut habeam eum ante conspectum creatoris tui. Hæc & talia cum precaretur, lachrymis quodammodo, non petentibus, sed (ut dixi) exigentibus, reuixit filius eius. Et quia dixerat, nosti quarè il-lum quæram, ostendere uoluit etiam Deus uerum animum ipsius. Conti-nuo tulit illum ad Presbyteros, baptizatus est, sanctificatus est, unctus est, imposita est ei manus, completis omnibus Sacramentis, assumptus est.

In Tomo sermo. ædito Louanij Anno 1564.

Hæc D.

Haec D. Aug. quibus per omnia consentiunt, quae referunt D. Damascenus & Sulpitius de D. Gregorio & S. Martino. Gregorius (inquit Damas.) veteris Romae Episcopus, vir sacrarum literarum intelligentia celebris, cui etiam (ut referunt) sacra facienti, coelestis angelus socium sese addidit simul sacrificans: Cum per forum Traiani lapidibus stratum iter faceret, validas preces ad misericordem, animabusq; propitium Dominum habuit, ut Traiano Regi peccata dimitterentur: Et confestim vox allata, audita est in hunc modum dicens. Preces tuas audiui, et veniam Traiano do: Tu vero deinceps hostiam pro impio ne offeras. Rursum Sulpitius. Nec multo post (inquit) dum agrum Lupini cuiusdam honorati secundum seculum viri praeteriret, (Martinus) clamore & luctu turbae plangentis excipitur. Ad quam cum sollicitus astitisset, et quis esset hic fletus inquireret, indicatur unum è familia seruulum, laqueo sibi vitam extorsisse. Quo cognito cellulam, in qua corpus iacebat, ingreditur: exclusisq; turbis omnibus, superstratus corpori aliquantisper orauit. Mox viuescente vultu, inardescentibus oculis in ora illius defunctus erigitur, lentoq; conamine enisus assurgere, apprehẽsa B. Viri dextera in pedes constitit: Atq; ita cum eo usq; ad vestibulum domus, turba omni inspectante processit. Haec illi.

Serm. de his, qui in fide migrarunt.

In vita D. Mart.

DE PVRGATORIO.

Conc. Trid. ses. 25.6. Synod. Flor. in decreto vnionis.

Ametsi nouae legis Sacramenta, Christi Dei ac Domini nostri sanguine tincta, vitaeq; praesentis incommoda, si moderatè tolerentur, mirificam tum perficiendi, tum expiandi quoq; vim habeant, neutrum tamen horum Purgatorij nomine accipimus: sed locum aliquem seu spacium eiusmodi, in quo mortalium spiritus à vinculis corporeis iam absoluti, tantisper detinentur, dum à contractis per incuriam naeuis, ad plenum perpurgemur.

Quod autem istiusmodi spacium, siue intra, siue supra terram, verè, realiterq; existat, id non est vanum Monachorum commentum, (ut vanissimè comminiscuntur sectarij:) sed indubitatum sacratissimae fidei nostrae decretum, pari religione & constantia, ab uniuersa Orthodoxia perpetuò receptum & creditum, atq; credita sunt caetera Christianae familiae mysteria.

Cõ. Latera. c. 66. Constant. ses. 8. Triden. sess. 25. Floren. in decr. vnion. & etc.

Purgatorium

Purgatorium esse, ex Propheticis, Apostolicis, & Euangelicis literis probatur.

VIr (inquit Scriptura) fortißimus Iudas, facta collatione duodecim millia drachmas argenti misit Hierosolymam, offerre pro peccatis mortuorum sacrificium: benè ac religiose de resurrectione cogitans. (Nisi enim eos, qui ceciderant resurrecturos speraret, superfluum uideretur, & uanum pro mortuis orare.) Et quia considerabat, quod hi, qui cum pietate dormitionem acceperant, optimam haberent repositam gratiam. Sancta ergo & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut à peccatis soluantur. 2.Macha.12.

Complura obseruatione non indigna, hoc ex loco colligumur: Primò nanq; palam hinc fit, parentandi ritum, quo Ecclesia utitur, rem esse nequaq̃ nouam, quæstus, aut alterius cuiusq̃ causa confictam: uerùm longè antiquißimam. Neq; enim probabile fit, Iudam Machabæum primum, apud Iudæos, precum funebriumq; sacrificiorum authorem extitisse: sed utraq; hæc à Maioribus accepta, familiariter patrio more usurpasse. Corol.1.

Mox non pro quibusuis promiscuè orandum esse, aut sacrificium offerendum: sed religiosißimi Principis huius exemplo, pro ijs duntaxat, quos morali coniectura, eum pietate dormitionem accepisse constat. Corol.2.

Hinc mortem, etiam ui illatam (nedum ex febri uel paralysi, uel alia quacunq; miseria uel ægritudine consequutam.) non quæuis statim peccatorum uestigia inducere. Quandoquidem hoc loco, eorum quoq; saluti precatione & sacrificatione consultum est, qui pro patria religione strenuè depugnando uitæ finem fecerant. Corol.3.

Rursum panem & uinum iustorum tumulis inferre, precibusq; & eleemosynis eorundem spiritibus suppetias ire, opus esse nequaq̃ superstitiosum, sed pium, Christianæq; religioni, quàm maximè consentaneum. Etenim misßis à Iuda, mille in funebre sacrificium, drachmis, subditur: Benè eum atq; religiosè de resurrectione cogitasse ete. Corol.4: Thobiæ 4. 2.Machab.12.

Postremo cogitationem, hoc est fidem, qua & corde credimus, & ipso quoq; opere testatum facimus, eiusmodi suffragia iustorum spiritibus ad gloriam nondum admißis, prodesse posse, salubrem esse & sanctam. Sancta (inquit) & salubris est cogitatio, orare pro defunctis, ut à peccatis soluantur: Et per consequens, Sectariorum doctrinam fidei huic & religioni, non minus arroganter, quàm impudenter insultantem, diabolicam, insigniq; cum impietate, & animarum pernicie coniunctam esse. Corol.5.

Ob. 1. *Nec quisplam Iudaizans, aut Samaritanum agens libri huius authoritate hic nunc mihi uellicet, aut in dubium uocet: Nam etsi Machabæorum libri, et alij præterea nonnulli, cæteris quibusdam aliquantò serius, inter Canonicos locum obtinuerint: omnes tamen eodem è fonte profcaturierunt, eiusdemq; calculis adprobati, Christianæ reip. contraditi sunt. Nec enim ab alio scripta Euangelica & Apostolica accepimus, ab alio rursum priorem & posteriorem Machabæorum & reliquos, de quorum fide olim aliquamdiu dubitatum est: sed ab eodem oĩs, nempe à Spiritusancto per Ecclesiam.*

Can. 47. *Placuit (inquit Synodus Africana tertia) ut præter Scripturas Canonicas, nihil in Ecclesia legatur, sub nomine diuinarum Scripturarum. Sunt autem Canonicæ Scripturæ Genesis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium, Iosuè, Iudicum, Ruth, Regum libri quatuor, Paralipomenon libri duo, Iob unus, Psalterium Dauidicum, Salomonis libri quinq;, libri duodecim Prophetarum, Esaias, Hieremias, Ezechiel, Daniel, Thobias, Iudith, Hester, Esdræ libri duo, Machab. lib. 2. Noui aũt Testamenti 27. Euangeliorum libri quatuor, Actuum Apostolorum liber unus, Pauli Apostoli Epistolæ 13. eiusdem ad Hebræos una, Petri Apostoli duæ, Ioannis Apostoli tres, Iudæ*
C. 85. - C. 2. *Apostoli una, & Iacobi una, Apocalipsis Ioannis liber unus, qui sunt 27.*
c. Sancta, d. 15. In *Eosdem etiam recipit Synodus Apostolica, uniuersalis sexta, Gelasiana,*
decr. vnio. sess. 3.
Epist. ad Exup. *Theodoreti & Zenonis Principum temporibus Romæ celebrata. Floren-*
Ep. ad Syn. Afri. *tina, Tridentina. Innocentius eius nominis primus, Zozimus, Adrianus*
d. 16. c. Sanctam.
Lib. 4. c. 1. cy. *epist. ad Tharasium Epis. Constanti. Isidorus, Augustinus. Cyprianus, Hieron.*
Li. 2. c. 8. de doct.
Chri. Li. 16. ep. 3. *Rabanus lib. 3. de institutione Cler. c. 7. et alij complures.*
Epist. ad D. Aug. *Sed dices forsan: esto Machabæorum libri, inter Canonicos, ab Ecclesia*
Obie. 2. *sint recepti, nihil tamen hoc ad constituendum Purgatorium: quippe qui huius nusquam, sed resurrectionis tantùm meminerint. Accedit eiusmodi collectionem: Iudas pro cæsis peccatoribus sacrificium obtulit, erant ergo illi in Purgatorio. Aut: Nos igitur hoc Iudæ factum, quasi legem imitari debemus nullam esse penitus.*

Dil. 2. Obi. *Sed sanè licèt in hoc contextu, Purgatorij uocabulum disertè non exprimatur, id tamen, quod Purgatorij nomine accipiunt Catholici, disertißimè exprimitur: Nam, ut nemo cordatus nescit, sanctißimus Iudas probis, quos cœ: tæ damnationi sciebat obstrictos, ex instituto nequaq̃ immolabat: multò uerò minus pro ijs, quos tutò iã in Abrahæ sinu sepositos credebat: Et cùm, præter Purgatoriũ, aliud adultorũ receptaculũ nullũ omnino occurrat: cõsequens fit, ut pro eorũ salute hostiam offerri curârit, quos probabili coniectura, Purgatorij cruciatib. adhuc teneri existimabat.* Vtitur

Vtitur autem resurrectionis uocabulo, non ea solùm de causa, quò eorum obuiam eat errori, quibus impiè persuasum erat, eundem esse penitus corporum et animarum interitum: uerùm ideo maximè, quò intelligamus, praeter carnis resurrectionem mortalibus omnib. communem, quandā esse aliam mysticam, puta animarū ex peccatis, uel eorū reliquijs, solis iustis propriā.

Rursùm licèt necessariò non sequatur: A Iudaeis oratum, uel litatum est pro peccatoribus, erant ergo illi in Purgatorio: (poterant enim cum diuite epulone praecipites acti esse in Infernum,) rectè tamen infertur: Precatum uel sacrificatum est, pro eiusmodi peccatoribus, qui precamium iudicio, à peccatorum reatu absolui poterant: illi ergo, uel erant in Purgatorio, uel certè in eo esse credebantur.

Peccauerant quidem etsi illi, spolia, quae non licuit, clanculum deripientes: resipuisse tamen, non solùm sacrificatione sua ostendit Machabaeus: sed ipse quoq; literae contextus apertè hoc ipsum conuincit. Nam alia nulla aeris in sacrificium impensi ratio redditur, quàm pietas dormientium. Et quia (inquit) considerabat, quod hi, qui cum pietate dormitionem acceperant, optimam haberent repositam gratiam.

Deniq; licèt istiusmodi ratiocinatio: Hoc, uel illud à Iuda designatum est, illius ergo uestigijs, quasi certae legi, nobis insistendū est, inualida habeatur: rectè tamen ratiocinatur, qui sic concludit: Iudas Machabaeus pro extinctis fratribus sacrificando, pium & Catholicae fidei consentaneum opus edidit: illud ergo pios & orthodoxos omnes studiosè imitari conuenit. Quamuis interim Ecclesia Catholica hoc solo Iudae exemplo nequaquā nitatur.

Loco haud multo minus illustri, haec ipsa fidei ueritas, ex Apostolo quoq; confirmatur: Secundū gratiam (inquit) quae data est mihi, ut sapiens Architectus fundamentum posui, alius aūt superaedificat. Fundamentū enim aliud nemo potest ponere, praeter id, quod positū est, qd' est Christus Iesus. Si quis aūt superaedificat super fundamentū hoc aurum, argentū, lapidos preciosos, ligna, foenū, stipulam, uniuscuiusq; opus manifestū erit. Dies. n. Dñi declarabit: quia in igne reuelabitur. Et uniuscuiusq; opus, quale sit, ignis ꝓbabit. Si cuius opus manserit, quod superaedificauit, mercedē accipiet. Si cuius opus arserit, detrimentū patietur: Ipse aūt saluus erit sic tamen quasi per ignem. 1. Cor. 3.

Etsi uerò non pauca, de quibus non unum omnium est iudicium, locus hic offerat, (Nam & superaedificantium nomine, non idem accipiunt oēs: Aliter quoq; de die Domini, & igne, quo uniuscuiusq; opus declarabitur, commentantur alij: Sed nec eadem etiam de auro, argento, lapidibus preciosis:

 de ligno

de ligno rursum, fœno, & stipula, omnium est sententia:) Attamen de ignis notione, qua orationis suæ seriem absoluit Apostolus: Ipse (inquiens) puta. ligni, fœni, & stipulæ structor saluus erit: sic tamen quasi per ignem: uix ulla hac tempestate apud syncere Catholicos est controuersia: nec id iniuria.

Nam præterq̃ quod celebriores utriusq; linguæ patres Orig. Basilius, Ammonius, Oecumenius, Cyrillus, Cyprianus, Hieronymus, Ambrosius, Rupertus, Petrus Episcopus Parisiensis, Thomas, Albertus, Bonauentura, reliquiq; Petri Episcopi Parisini interpretes, & alij præterea quàm plurimi, cum recentiores, tum uetustiores quoq; Ecclesiæ doctores, unanimi consensione, locum hunc de Purgatorio exponant: ipse etiam literæ contextus, aliam, quæ commoda, Apostolicæq; menti consentanea satis sit, interpretationem non admittit.

Primò namq; flammæ Tartareæ (quò locum hunc pertinere, rati sunt nonnulli) neminem omnium saluant, aut incolumen transire sinunt: sed quas semel deuorarunt prædas, eas perpetuò mordicus intra sese retinent. Hic
Math.25. autem ignis, quos puniendos recipit, saluos tandem emittit: Erit (inquit Apostolus) saluus: sic tamen quasi per ignem. Adhæc errata illa, quæ metaphoricẽs ligni, fœni, & stipulæ nominibus hic insinuantur: siue ea ad mores: siue etiam ad doctrinam retuleris, communiori Patrum sententia, formatæ fidei fundamentum non conuellunt: atq; ita authores suos, ad tartara præcipites nequaq̃ agunt. Deniq; σωτηρίας, hoc est salutis uocabulum, quo Apostolus hic utitur, uix usq̃ in deteriorem partem translatum comperitur. Non potest ergo ignis ille, per quem transeuntes salui fiunt, ad inferni incendium rectè referri.

Sed neq; ad uniuersalẽ illam mundi sublunaris conflagrationem, (de qua
Psal.96. Psalmista: Ignis (inquit) ante ipsum præcedet, & inflammabit in circuitu
1.Petri 3. inimicos eius. Et Apostolorum Princeps D. Petrus: Adueniet (inquit) dies Domini, in quo cœli magno impetu transient: Elementa uerò calore soluentur: terra autẽm, et quæ in ipsa sunt opera exurentur:) Apostolum spectasse, indubitatum est. Nam si næui illi, qui pastorum, uel ouium doctrinæ, uel moribus nonnunq̃ sese insinuant, & hic per lignum, fœnum & stipulam designantur, aliò, quam generali mundi huius incendio, aboleri non possent, consequens fieret, ut nullus omnium in qualicunq; tandem peccati labecula extinctus, aut pœnarum debito obstrictus, ante seculi consummationem plena salute potiretur. At id asserere, non solum absurdum, & à rationis luce prorsus alienum est: uerum ipsi quoq; Orthodoxæ fidei manifestè contrarium:

rium: Credimus enim defunctos, si non per satisfactionem, saltem per satis-passionem, etiam nunc ab alienis nominibus absolui, absolutosq; ad beata illa domicilia, rectà transmitti.

Sunt (inquit Greg.) quorundam iustorum animæ, quæ à cœlesti regno, quibusdam adhuc mansionibus differuntur: in quo dilationis damno, quid aliud innuitur, nisi quod de perfecta iusticia aliquid minus habuerunt: & tamen clarius constat, quia perfectorum animæ, mox ut huius carnis claustra exeunt, in cœlestis regni sedibus recipiuntur: quod & ipsa per se ueritas attestatur, dicens: Vbicunq; fuerit corpus, ibi congregabuntur & aquilæ. Quia ubi ipse Redemptor noster est corpore, illic procul dubio colliguntur iustorum animæ. Et Paulus: Cupio dissolui, & esse cum Christo: qui ergo Christū in cœlo esse nō dubitat, nec Pauli animā in cœlo esse negat. Hæc Greg. Li.4.Dial.c.25.

Adde quòd uniuersalis illa conflagratio, quemadmodū & cæteræ quoq; uitæ huius ærumnæ (Nam has quoq; ignis uocabulo insinuatas, quidam Latinorum existimarunt) non in eos solum, qui auri, argenti, & preciosorum lapidum loco, fœnum, lignum, et stipulas superædificarunt, suas exerturus sit uires: sed in omnes promiscuè, quamuis non ex æquo: sed pro noxarum, uel debitorum ratione, plus minusue.

Sunt qui ad animarum iudiciū referunt: sed in idem redit: Nam utrunq; iudicium, tam uniuersale omnium, q̄ particulare singulorum, commune erit omnibus: Nec enim soli probi, & sanctimonia conspicui iudicabuntur: sed improbi quoq; & scelerati: Omnes (inquit Apostolus) stabimus ante tribunal Christi, ut referat unusquisq; prout gessit in corpore suo, siue bonum siue malum. Item: Statutum est omnibus semel mori, & post hoc iudicium. Rom.14. Ad Heb.9.

Verumtamē ignis ille, qui Dominico die illucescente, hoc est (Orig. Aug. Amb. Innocentio eius nominis quinto, Caietano, Dionysio Carthusiano, & alijs non paucis loci huius interpretibus,) statim post absolutum uitæ huius curriculum, uniuscuiusq; opus, quale sit, exploraturus perhibetur, nullô aliô rectiùs, quàm ad exactißimam illam diuini iudicij amußim refertur.

Explorant quidam & probant humana opera, reliquæ quoq;, quarum paulò ante meminimus, flammæ: puta Tartareæ, Purgatoriæ, Conflagratoriæ, non tamen omnia, nec etiam omnium: sed quorundam tantùm: Contra uero uitæ huius miseriæ, diuexant quidem plerosq; omnes: sed id interim in die Domini non faciunt, sed in die nostro.

Cum igitur uocula hæc, ignis, Apostolici contextus periodum claudens, ad neutrū iudiciorum: nec rursum ad infernum, uel mundi huius incendium:

nec deniq; ad quotidianas uitæ huius calamitates: (ut quæ non solùm omnibus sint communes, uerùm eos etiam acerbiùs nonnunq̃ excipiant, qui aurum, argentum, & lapides preciosos exædificant, quàm reliquam mortalium turbam) commodè referri queat; neq; tamen præter Purgatoriũ ignem, alius siue proprius, siue metaphoricus, ad quem concinnè transferri poßit, ullus omnino sese offerat: fit ut aliò, quàm illò referri nullo modo debeat. Atq; huc celeberrimi quique diuinorum oraculorum interpretes locum hunc perpetuò retulerunt.

Si (inquit Origenes) post fundamentum Iesu Christi, non solùm in tuo In Hier. Hom. 12. *corde aurum, argentum, & lapidem preciosum (Si tamen habes aliquid auri uel argenti) superædificaueris: uerumetiam lignum, fœnum, & stipulam, quid tibi uis fieri, cum anima seiuncta fuerit à corpore? Vtrumnum ingredi uis in Sancta cum lignis tuis? Cum fœno, & stipula, & polluas regnum Dei? An propter lignum, fœnum, & stipulam foris residere, & pro auro, argento, & lapide precioso nihil mercedis accipere? Sed neq; hoc æquum est. Quid igitur sequitur, nisi ut propter ligna, ignis tibi detur, qui consumat lignum, fœnum, & stipulam. Similia eundem in locum scribit,* Homilia 6. in Exodum: 25. super Numeros: 33. in Psalmum 36. 5. in Leuiticum.

In c. 3. 1. ad Cor: *Theodoretus Cyri Episcopus:* τοῦτο τὸ πῦρ πιστεύομεν καθαρτήριον, ἐν ᾧ καθαρίζονται αἱ ψυχαὶ ὡς χρυσίον ἐν τῷ χωνευτηρίῳ. *Hunc* In eund. locum. *ipsum (inquit) ignem Purgatorium credimus, in quo purgantur animæ, perinde atq; aurum in conflatorio. Ammonius: Credimus hunc ignem esse* καθάρσιμον, *hoc est expiatorium, in quo animæ defunctorum probantur, sicut aurum repurgatur à scoria in fornace.*

In eund. locum. *Oecumenius:* σωθήσεται καὶ αὐτός, ἔπως δ' αὖ ὡσδέ, ὡς εἰκὸς τὸν διὰ πυρὸς παριόντα, καὶ ἐκκαθαιρόμενον τὸν ἐνόντα αὐτῷ βραχὺν ῥύπον. θεοῦ γὰρ μόνου τὸ ἀναμάρτητον, οἱ δὲ ἄνθρωποι καὶ ὅτι etc.

Saluabitur (inquit) & ipse quoq;, non tamen citra dolorem, ut par est eum, qui transit per ignẽ, leues maculas sibi adhærentes repurgaturus etc. Et suam Basiliana interpretatione, confirmans addit: Basilius in commentarijs Esaiæ his uerbi huius (ignis) mentione facta, pro ipsa purgatione accipit.

Lib. 14. in Leuit. *Cyrillus: Possumus addere etiam illud, nempe quòd natura peccati similis est materiæ, quæ igne consumitur, quam Apostolus ædificari à peccatoribus dicit, qui super fundamentum Christi ædificant lignum, fœnum, & stipulam:*

pulam: in quo ostendit manifestè, esse quædam peccata ita leuia, ut stipulæ comparentur, cui ignis illatus, diu immorari non potest: Alia uerò fœno esse similia, quæ & ipsa non difficulter ignis absumat, uerum aliquanto tardius, quàm stipulis immoretur: Alia uero esse, quæ lignis conferuntur, in quibus, pro qualitate criminum, diuturnum & grande pabulum inueniat. Ita ergo unum quodq; peccatum, pro quantitate uel qualitate sui, pœnarum iusta persoluit.

Cyprianus. *Aliud est ad ueniam stare, aliud ad gloriam peruenire, aliud missum in carcerem non exire, donec soluas nouißimum quadrantem: aliud statim fidei & uirtutis accipere mercedem: aliud pro peccatis, longo dolore excruciatum emendari, & purgari diu igne: aliud peccata omnia paßione purgasse: aliud deniq; pendere in die iudicij ad sententiam Domini: aliud statim à Domino coronari.* Lib. 4. Epi. 2.

Ambrosius. *Cum dicit Apostolus: Sic tamen quasi per ignem: Ostendit saluam quidē illum futurum, sed pœnas ignis passurum: ut per ignem purgatus, fiat saluus: et non sicut perfidi, æterno igne in perpetuū torqueatur.* In c. 3. ad Cor. 1.

Hieronymus. *Quod si ille non nisi per ignē saluus erit, qui iustus ex proprio est, quia negligenter ædificauit discipulos: quid de illis fiet, qui & sermone non ædificant, & insuper scandalizant exemplo?* In eundem locum ad Cor.

Augustinus. *Domine in hac uita purges me, & talem me reddas, cui iam emendatorio igne non sit opus, propter illos qui salui erunt, sic tamen quasi per ignem. Quare, nisi quia hic ædificant lignum, fœnum, stipulam? Si ædificarent autem aurum, argentum & lapides preciosos, de utroq; igne securi essent, non solum ab igne illo æterno, qui in æternum cruciaturus est impios: sed etiam de illo, qui emendabit eos, qui per ignem salui erunt.* Nec aliter eundem Apostoli locum exponit *Psal. 7. & 123. lib. 21. de Ciuitate, cap. 26.* In Enchiridio *c. 68. & lib. 50.* Homil. Homil. *16. & Homilia 3. de sanctis.* In Psal. 37.

Gregorius. *Quamuis hoc de igne tribulationis in hac uita adhibito possit intelligi: tamen si quis de igne futuræ purgationis accipiat, pensandum sollicitè est, quia illum per ignem dicit posse saluari, non qui super hoc fundamentum ferrum, æs, aut plumbum ædificat, hoc est peccata maiora: sed lignum, fœnum, stipulam, hoc est peccata minuta & leuißima, quæ ignis facilè consumit.* Li. 4. Dial. c. 39.

Alcuinus. Car: Mag: Præceptor. *De igne diei iudicij Apostolus ait, uniuscuiusq; opus, quale sit, ignis declarabit: de igne Purgatorio eū dixisse non est* Lib. 3. de Trinit. 1. Cor. 3.

dubitandum

dubitandum, quem ignem aliter Sancti, aliter impij sensuri sunt. Impij si quidem de illius ignis cruciatu, ad perpetuas ignium flammas detrudentur: Sancti uerò, qui supra fundamentum, quod est Christus, aurum, argentum, lapides preciosos ædificarunt, tanta uelocitate ignem illum peruolabunt, quanta integritate fidei, & dilectionis, in hac uita custodierunt mandata.

Lib. 3. commen. in Genes. c. 32. *Rupertus. Terribile hoc ualdè est, quod ex hoc loco cum cæteris Scripturarum locis collato, concipitur. Verbi gratia cum eo, quod dicit Apostolus: Si quis autem superædificat aurum, argentum etc. Quid (inquit) ex huiusmodi dictis colligimus, nisi ad hoc flammeum gladium atque uersatilem ante paradisum esse collocatum, ut quicunque deinceps admittendi sunt, illuc transeunt per examinatorium ignem? Eodem modo interpretantur hunc* 4. d. 20. 21. 45. *locum, D. Thomas, Albertus Magnus, Bonauentura, Alexander Alensis, & reliqui Scholæ Patres.*

In eundē locum. *Glossa ordinaria. Duos ignes futuros legimus: unum æternum, quo æternaliter punientur reprobi, qui sequetur iudicium: alterum, qui præcedet, quo exuretur facies huius mundi, qui emundabit eos, qui superædificarunt fœnum, lignum, & stipulam etc.*

Duobus his Scripturæ locis, euidentibus sanè & illustribus, accedunt alij, minus fortaßis illustres & euidentes: at eiusmodi tamen, qui Catholicæ Matt. 12. *huic ueritati ualidißimè patrocinantur. Omne (inquit) Dominus peccatum & blasphemia remittetur hominibus: Spiritus autem blasphemia, non remittetur. Et quicunque dixerit uerbum contra filium hominis, remittetur ei: qui autem dixerit uerbum in Spiritumsanctum, non remittetur ei, nec in hoc seculo, nec in futuro.*

Lib. 21. de ciuitate Dei. c. 24. *Augustinus: Neque hic de quibusdam ueraciter diceretur, quod non eis remittatur, nec in hoc seculo, nec in futuro, nisi essent, quibus, etsi non in isto, tamen remitteretur in futuro. Rursum ibidem: Non omnes (inquit) ueniunt in sempiternas pœnas, quæ post illud iudicium his sunt futuræ, qui post mortem sustinent temporales: Nam quibusdam, quod in isto non remittitur, remitti in futuro seculo, iam supra diximus.*

4. Dial. c. 39. *Gregorius. Qualis hinc quisque egreditur, talis in iudicio apparebit: sed tamen de quibusdam culpis leuibus esse ante iudicium Purgatorius ignis credendus est: pro eo quod ueritas dicit: Quia si quis in Spiritum sanctum blasphemiam dixerit, nec in hoc seculo remittitur ei, nec in futuro. In qua sententia datur intelligi, quasdam culpas in hoc seculo, quasdam uerò in futuro posse laxari. Quod enim de uno negatur, consequens intellectus patet, quia de quibusdam conceditur.*

Bernardus:

Bernardus: Quærant (Hæretici Purgatorium negantes) ab eo, qui dixit: Quoddam peccatum esse, quod neq; in hoc seculo, neq; in futuro remittetur, si nulla manet in futuro remissio Purgatoriae peccati? Serm. 66. in Cāt.

Petrus Cluniacensis. Quando Dominus dicit: Qui dixerit uerbū contra Spiritumsanctum, non remittetur ei, nec in hoc seculo, nec in futuro: ostendit ueniam quidem peccatorum in hoc seculo dignis semper concedi, remissionem tamen pœnarum, quam peccata exigunt, in seculo futuro aliquando differri, quæ secundum nobis occultas dispensationes iustitiæ & misericordiæ Dei, pijs operibus bonorum uirorum, aut in tempore breuiantur, aut qualitate mitigantur. Epist. contra Petrobusianos Hær.

Glossa. Quædam culpæ in hoc seculo laxantur, quædam uerò, paruæ scilicet, etiam in futuro, quæ quidem post mortem grauant, sed & dimittuntur, si homo bonis actibus in hac uita, ut ibi dimittantur, promeruit. In eundē locum.

Huc & illud Apostoli quoq; pertinet: In nomine (inquit) Iesu flectetur omne genu, cœlestium, terrestrium, & infernorum. Item: Audiui omnem creaturam, quæ est in cœlo, super terram, & infra terram, dicentem sedenti in throno & agno: benedictio, & honor, & gloria, & potestas in secula seculorum. Ad Phil. p. 2. Apocalip. c. 5.

Hæc sanè, etsi qua id genus sunt alia, æternæ damnationis laqueo implicitis, plano sensu accommodari non possunt: Neq; enim illi diuinæ Maiestati benè quandoq; uolunt, aut precantur: aut uoluntatis genus eidem incuruant: quin potius insana illorum in Deum Opt: Max: maledicta in secula seculorum ascendunt. Non (inquit) Dauid mortui laudabunt te, neq; omnes qui descendunt in infernum. Rursum: In inferno autem quis confitebitur tibi? Sed neq; concinnè satis de sanctorum Patrum spiritibus hæc exponuntur: Quandoquidem dum istbæc Apostoli de honore, & obseruantia, quæ Christo Domino nostro, cum à superis, tum etiam ab inferis impendi-tur, differebant, Patrum limbus iam tum dudum fuerat exhaustus. Iam enim multò ante Dominus noster captiuam duxerat captiuitatem, dederatq; dona hominibus. Psal 113. Psal. 8. Ad Ephes. 4.

Non desunt graues authores, qui alia quoq; eisdem è fontibus, ueluti loci huius propria, in medium adferunt: Cuiusmodi inter cætera non pauca sunt, quæ hic modò nullo certo ordine seruato, subijcimus. Transiuimus (inquiunt iusti) per ignem & aquam, & eduxisti nos in refrigerium. Item: Ne læteris inimica super me, quia cecidi: consurgam quum sedero in tenebris, Dominus lux mea est. Iram Domini portabo, quia peccaui ei, donec causam Psal'm. 76. Or. ho. 25. in Nu. Amb. in Psa. 119. Michææ 7. Hi r. in eundē lo. Et glos. ord.

C meam

meam iudicet, & faciat iudicium meum: educet me in lucem, uidebo iustitiam eius. Item: Domine ne in furore tuo arguas me: neq; in ira tua corripias me. Item: Ecce ueniet, dicit Dñs exercituum: Et quis poterit cogitare diem aduentus eius, & quis stabit ad uidendum eum? Ipse enim est quasi ignis conflans, & emundans argentum. Item: Si abluerit Dominus sordes filiarum Sion, et sanguinem Hierusalem lauerit de medio eius, in spiritu iudicij & spiritu ardoris. Item: Cum dixerint ad uos, quærite à pythonibus & diuinis, qui strident incantationibus suis; Nunquid non populus à Deo suo requiret uisionem prouiuis & mortuis? Item: Facite uobis amicos de Mammona iniquitatis, ut cum defeceritis recipiant uos in æterna tabernacula. Item: Ipse uos baptizabit Spiritu sancto & igne: Cuius uentilabrum in manu sua, & permundabit aream suam: & congregabit triticum in horreum suum, paleas autem comburet igne inextinguibili. Item: Qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio: qui autem dixerit fratri suo racha, reus erit consilio: qui autem dixerit fatue, reus erit gehennæ ignis. Item: Esto consentiens aduersario tuo dum es in uia, ne tradat te iudici, & iudex ministro, & in carcerem mittaris. Amen dico tibi non exies inde, donec reddas nouissimum quadrantem. Item: Qui scit fratrem suum peccare, peccato non ad mortem, petat & dabitur ei uita, peccanti peccato non ad mortem. Est peccatum ad mortem, non dico ut oret quis pro illo. Est aũt peccatum ad mortem, teste Aug. fidem, quæ per dilectionem operatur, usq; ad mortem deserere. Nec id immeritò: Est enim fides totius spiritalis uitæ basis & fundamentum. Qui ergo ad mortem usq; fidem deserit, Catholicæq; Ecclesiæ doctrinam contemnit, indignus est prorsus, pro quo mortalium quisquam oret. Et quia Apostolus peccatum hic diuidit, in peccatum ad mortem, & in peccatum non ad mortem: Si peccatum ad mortem est fidem ad supremum usq; uitæ halitũ deserere, à contrario sensu, peccatum non ad mortem, erit quodcunq; peccatũ à prædicto diuersum: (Ponitur .n. uera pœnitudine ante mortẽ inductum esse.) Atq; ita secundũ D. Io. doctrinam, et perpetuam Ecclesiæ praxin, pro eiusmodi peccato orare, fas erit, pro altero nequaq̃. Item: Quem Deus suscitauit, solutis doloribus inferni: Non eis utiq;, quos is in semetipso patiebatur (ut insulsissimè interpretati sunt hunc locum nonnulli Sectarij) sed quos in suis ipse membris patiebatur. Non aliter (inquit Aug:) accipiendum est, quod dictum est, quem Deus suscitauit à mortuis solutis doloribus inferni: nisi quod quorundam dolores, eum apud inferos soluisse accipiamus, ea potestate, qua Dñs est: Cui omne genu flectitur, cœlestium, terrestrium, & infernorum.

His,

Psal. 37. Aug. in eundem Psal. 37.
Malac. 1. 2. Aug. li. 20. de ciu. c. 25.
Esa. 4. Petr. Clu. epist. cõt. Petrobr.
Esa 8. Idẽ Petrus Abbas cõtr. eosdẽ
Luc. 16. Hiero. in Epitap. Fabiolæ.
Matth. 3. Hier. in c. 3 Mat. Basi. lib. de Spiritu s. c. 15. Glos. ord. in idẽ c. Beda in c. 3. Luc.
Matth. 5. Chrys. in c. 5. Matth.
Mat. 5. Ori. ep. ad Rom. Cyp. lib. 4. epi. 2. Hier. epi. ad Deme. Amb. in c. 12. Luc. Glo. ord. in c. 5. Matth.
1. Io. 5. Fortis. Christi Athleta. Ioan. Ros. in trac. de Purg.
Lib. de cor. c. 12.
Actor. 2.
12. super Gene. ad literam, c. 33.

His, & illa quoq; non immeritò addideris. Deus mortificat & uiuificat, deducit ad inferos & reducit. Item: Veruntamen Deus redimet animam meam de manu inferi, cum acceperit me. Item: Confitebor tibi Domine in toto corde meo, quia eruisti animam meam ex inferno inferiori. Item: Tu quoq; in sanguine testamenti eduxisti uinctos de lacu, in quo non erat aqua. Item: Quis mihi hoc tribuat, ut in inferno protegas me, donec pertranseat furor tuus: & constituas mihi tempus, in quo recorderis mei?

1.Reg. 2. Psal. 48. Psal. 85. Zacha. 9. Iob 4.

Hæc profectò, quòd generalia sint, ad nullam certam locorum aut temporum differentiam restricta, ad Patres in limbo quondã detentos, præcisè referri non queunt. Multò uerò minus ad iniquos æterni ignis flammis perpetuò addictos, ut qui ex inemersabili illo damnationis suæ barathro, nullo unq̃ tempore euasuri sint: Et cum alij, præter eos, quos Purgatorium tenet, de quibus rectè exponi hæc poßint, nulli omnino occurrant, fit, ut id genus locorum uix ullô aliô commodius, quàm huc referri ualeat.

Et quamuis non inficiemur, quin hæc ipsa, si non in totum, saltem in partem, aliam quoq; interpretationem recipiant, hoc tamen, uel nostro instituto, uel Patrum expositioni, nullum præiudicium generat. Nam ex sacris compertum habemus, unum idemq; Spiritussancti oraculum, plura nonnunq̃ in se mysteria continere, pluresq; sensus, etiam literales, nedum mysticos (qui & ipsi tamen non contemnendam probandi uim habent) quandoq; recipere: licèt interim cuilibet fas non sit, cuiuis literæ quosuis sensus affingere: sed eos duntaxat, qui uel ab Ecclesia recepti sunt, uel ab eadem non reiecti.

Psal. 21. Matth. 2. Ose. 11. Heb. 1. 2.Reg. 7.

Huc deniq; apertè faciunt, ieiunia illa Dauidis & habitatorum Iabes Galaath, Saulis & filiorum eius causa, ad septimum usq; diem producta: Nam etsi in luctus significationem suscepta uideri queant, multò tamen uerisimilius est, tam diuturnam inediam, corporumque macerationem, non tam luctus, quàm patriæ consuetudinis ergo, usurpatam fuisse: Ea nimirum de causa, quòd apud Iudæos legitimum esset, pro mortuorum salute, ad tempus sese affligere.

1.Reg. ultimo. 2.Reg primo.

Quo etiam disertè alludit Apostolus, dum ait. Alioqui quid facient, qui pro mortuis baptizantur, si mortui non resurgunt? quasi dicat: Quid pro mortuis sese macerant & affligunt, si eiusmodi afflictiones mortuis nihil prosunt? Nam hoc quoq;, inter cætera, baptizandi uerbum significare, ex Euangelicis literis manifestum est. Alio (inquit Christus) Baptismo habeo baptizari, & quomodo coarctor donec perficiam illud? Rursum: Potestis calicem bibere, quem ego bibiturus sum? et Baptismo quo ego baptizor, baptizari?

1.Cor. 15. Luc. 12. Mar. 10.

His Scripturarum testimonijs accedit perpetuus Ecclesiarum omnium usus, constansq; Sanctorum omnium traditio, ad quoduis fidei dogma constituendum, uel confirmandum, non minus efficacia, quam uerbum ipsum scriptum. Euangelio (inquit D. August.) non crederem, nisi me Ecclesiæ Catholicæ authoritas commoueret.

Contra Epist. Manichæi c. 5.

Non potest quidem Ecclesia, quod intrinsecè nothum est, sua definitione germanum efficere, at potest tamen authoritate sua interposita, certò inter hoc & illud discernere: Et ni hoc fecerit, id quoq;, quod reuera θεόπνευσον est, τοῦ τε γνησίου καὶ τοῦ θεοπνεύσου robur non obtinet.

Purgatorium esse, successorum D. Petri authoritate ostenditur.

Clem. epist. 1. ad fratrem Domini.

INfirmos (inquit D. Petrus, referente Clemente Pontifice Max.) oportet uisitare, sitientes potare, nudos uestire, mortuos sepelire, & diligenter eorum exequias peragere, pro ijsq; orare, & eleemosynas dare etc.

In Conc. 6. Rom. 16. q. 1. c. In Canonibus.

Symmachus. Valdè iniquum, et ingens sacrilegium est, quæcunq; uel pro remedio peccatorum, uel pro salute animarum suarum aut requie, unusquisq; uenerabili Ecclesiæ contulerit, aut certè reliquerit, ab his, à quibus maximè seruari conuenit Christianis, & Deum timentibus hominibus, & super omnia à Principibus & primis Regionum, in aliud transferri, uel conuerti.

4. Dialo. c. 55.

Gregorius, Si culpæ post mortem insolubiles non sunt, multum solet animas, etiam post mortem sacra oblatio Hostiæ Salutaris adiuuare, ita ut hanc nonnunq̃ ipsæ animæ defunctorum expetere uideantur.

Epist. ad Bon.

Gregorius eius nominis secundus: Pro obeuntibus consuluisse dignosceris, si licèt oblationes offerre. Sancta sic tenet Ecclesia: ut quisq; pro suis mortuis uerè Christianis offerat oblationes: ut Presbyter eorum memoriam faciat. Et quamuis omnes peccato subiaciamus, congruit tamen, ut Sacerdos pro mortuis Catholicis memoriam faciat & intercedat: non tamen pro impijs, quamuis Christiani fuerint, tale quid agere licebit.

De celeb. Missæ, c. Cum Marthæ.

Innocentius eius nominis tertius. Quod in plerisq; orationibus continetur: prosit uel proficiat huic Sancto uel illi talis oblatio ad gloriam & honorem: ita debet intelligi, ut ad hoc prosit, quod magis ac magis à fidelibus glorificetur in terris: Et paucis interiectis addit: Vtrum in hoc articulo locum habeat illa distinctio, qua docetur: quod defunctorum alij sint ualde

boni:

boni: alij ualdè mali, alij mediocriter boni, alij mediocriter mali: Vnde suffragia, quæ fiunt à fidelibus in Ecclesia, pro ualdè bonis actiones sunt gratiarum: pro ualdè malis consolationes uiuorum: expiationes uerò pro mediocriter bonis: & propitiationes pro mediocriter malis, tua discretio inuestiget.

Eugenius quartus. Definimus si uerè pœnitentes in Dei charitate decesserint, anteq̃ dignis pœnitentiæ fructibus, de commißis satisfecerint & omißis, eorum animas pœnis Purgatorij purgari, & ut pœnis huiusmodi releuentur, prodesse his uiuorum suffragia, Missarum uidelicet Sacrificia, orationes & eleemosynas, & alia pietatis officia, quæ à fidelibus pro alijs fidelibus fieri consueuerunt, secundum Ecclesiæ instituta. In decreto vnionis Conc. Flor.

Cui decreto Ioseph Patriarcha Constantinopolitanus morti iam uicinus, hoc uerborum tenore subscribit. Quoniam (inquit) ad extremum uitæ meæ perueni, idcirco pro meo munere dilectis filijs benignitatem Dei, his literis palam faciam: Nam quæ Domini nostri Iesu Christi, Catholica & Apostolica Ecclesia Romæ ueteris sentit ac celebrat, ea omnia me quoq; sentire credereq; profiteor, ac ipsis plurimum acquiesco: Beatißimum autem Patrum Patrem ueteris Romæ Papam, Domini nostri Iesu Christi Vicarium esse credo, ac animarum Purgatorium esse non inficior.

Eodem pertinent innumera penè summorum Pontificum diplomata, quibus uel Venias defunctorum spiritibus impertiuntur, uel noui quippiam, circa sacrosanctum Altaris sacrificium constituunt.

Purgatorij fides ex Synodorum decretis confirmatur.

CArthag: Conc. 3. Placuit ut Sacramenta altaris, non nisi à ieiunis hominibus celebrentur, excepto uno die Anniuersario, quo cœna Domini celebratur: Nam si aliquorum pomeridiano tempore defunctorum, siue Episcoporum, siue cæterorum commemoratio facienda est, solis orationibus fiat, si illi qui faciunt iam pransi inueniantur. Can. 29. De cons. d. 1. c. Sacramenta.

Carthag. Conc. 4. Pœnitentes, qui attentè leges pœnitentiæ exequuntur, si casu in itinere, uel in mari mortui fuerint, ubi eis subueniri non posit, memoria eorum, & orationibus & oblationibus commendetur. Idem rursum. Qui oblationes defunctorum, aut negant Ecclesijs, aut cum difficultate reddunt, tanq̃ egentium necatores, excommunicentur. Ca. 79. 26. q. 7. c. Sacerdos. Can. 95.

Can. 2. 13. q. 2. c. Qui oblationes. *Concilium Vasense. Qui oblationes defunctorum retinent, & Ecclesijs tradere demorantur, ut infideles ab Ecclesia sunt abijciendi: quia usq; ad eximanitionem fidei peruenire certum est, hanc pietatis diuinæ exacerbationem: quia & fideles de corpore recedentes, uotorum plenitudine: & pauperes consolatione aliomoniæ, & necessaria sustentatione fraudantur: Hi ergo tales quasi egentium necatores, nec credentes iudicium Dei habendi sunt.* 13. q. 2. c. Gloria. *Vnde & quidam Patrum (Hiero:) hoc scriptis suis inseruit congruenti sententia, qua ait: Amico quicq̃ rapere, furtum est, Ecclesiam uerò fraudare, sacrilegium est.*

Can. 6. *Idem rursum. In omnibus Missis siue matutinis, siue quadragesimalibus, siue in alijs, quæ pro defunctorum commemorationibus fiunt, semper Sanctus, Sanctus, Sanctus, eo ordine, quo ad Missas publicas dici debeat: quia tam dulcis & desiderabilis uox, etiamsi diu noctuq; possit dici, fastidium non poterit generare.*

Can. 4. *Concilium Valentinum Hispanum. Si Antistes repentino obitu decesserit, & collimitanei Sacerdotes (ut fieri solet) de longinquo minimè adesse potuerint, una die tantum cum sua nocte, exanimatum corpusculum Sacerdotis maneat: Nec sine fratrum & religiosorum frequentia, uel psallentium excubatione seruatum, à Presbyteris cum omni diligentia in loco conditum sensum, non statim humetur: sed honorificè commendetur, donec sine mora inuitato undecunq; Pontifice, Sacerdotis corpus ab ipso solenniter, ut decet, tumuletur.*

Can. 14. *Concilium Aurelianense secundum: Oblationem defunctorum, qui in aliquo crimine fuerunt interempti, recipi debere censemus, si tamen non ipsi sibi mortem probentur proprijs manibus intulisse.*

Can. 34. *Concilium Bracharense primum. Qui sibi ipsis quolibet modo culpabili inferunt mortem, nulla pro ijs fiat commemoratio, nec cum Psalmis sepeliantur.* Can. 39. *Et infra. Si quid ex collatione fidelium, aut per festiuitates Martyrum, aut per commemorationem defunctorum offertur, apud unum clericorum fideliter colligatur, & constituto tempore, aut semel, aut bis in anno, inter omnes clericos diuidatur.*

Can. 10. *Concilium Bracharense secundum. Cognouimus quosdam Presbyteros in huius præsumptionis audacia retineri, ut Missas mortuorum etiam post acceptum merum uel oblationem, ausi sunt consecrare: Ideoq; hac præfixæ euidentis sententiæ admonitione seruetur, ut si quis Presbyter, post hoc edictum nostrum, amplius in hac uesania fuerit deprehensus, hoc est non ieiunus,*

nus, sed quocunq; cibo præsumpto oblationem consecrauerit in Altari, continuò officio priuatus, à proprio Episcopo deponatur.

Ex Concilio Martini Papæ. Non oportet Clericos ignaros & præsumptuosos, super monumenta in campum ministeria, uel altaria portare, aut distribuere Sacramenta: sed aut in Ecclesia, aut in Basilica, ubi Martyrum reliquiæ sunt depositæ, ubi pro defunctis oblationes offerri solent. De consf. d.1.c. Non oportet.

Concilium Antissiodorense. Quicunq; se propria uoluntate in aquam iactauerit, aut collo ligatus se suspenderit, aut de arbore præcipitauerit, aut ferro percusserit, aut qualibet occasione uoluntariæ se morti tradiderit, istorum oblata non recipiantur. Can. 17.

Concilium Vuormaciense: His qui suspenduntur in patibulis ne denegetur sepultura, & oblationes pro ijs fiant, & Missæ celebrentur. etc. Can. 100.

Concilium Triburiense. Vbicunq; facultas rerum, aut temporum opportunitas suppetit, sepulturam morientium apud Ecclesiam, ubi est Episcopi sedes, ordinamus celebrari: Si autem hoc propter itineris longinquitatem, aut adiacentem alicuius importunitatem impossibile uideatur, expectet eum terra sepulturæ suæ, quo canonicorum aut monachorum, siue sanctimonialium congregatio communiter degat, ut eorum orationibus iudici suo commendatus occurrat, & remissionem delictorum, quam meritò non obtinet, illorum intercessionibus percipiat. Idem rursus: Interdictum sit omnibus Christianis, terram mortuis uendere, & debitam sepulturam denegare: nisi fortè proximi aut defuncti amici, propter nomen Dei, & redemptionem animæ uiri, gratis donare uelint. Iterum: Si inuentus fuerit quis furtum, aut rapinam exercere: & in ipso diabolico actu mortem mereretur incurrere, nullus pro eo præsumat orare, aut eleemosynam dare, & eleemosyna pro eo data, in memoriam nec clericorum, nec pauperum ueniat, sed execrabilis sordescat. Cap. 15. Cap. 16. Cap. 31.

Concilium Toletanum septimum. Si quis sacerdotum ad humanda decedentis Episcopi membra uenire commonitus, distulerit, appellantibus clericis, obeuntis Episcopi, tēpore anni unius, nec faciendi Missam, nec cōmunicandi omnino habeat licentiam. Presbyteri autem & cæteri clerici, quibus maior honoris locus, apud eandem Ecclesiam fuerit, cuius Sacerdos obierit, si omni sollicitudine pro exequijs, aut iam mortui, aut iam morituri ad commonendum Episcopum tardi inueniantur, totius anni spacio, ad pœnitentiam in monasterijs deputentur. Can. 2.

Concilium

26.q.6.c.Si ali-quis. *Concilium Epaunense. Si aliquis fuerit mortuus, qui iam sit confessus, & testimonium habeat bonum, & non poterit uenire ad Sacerdotem, si praeoccupauerit eum mors in domo, aut in uia, faciant pro eo oblationem ad altare parentis eius, & dent redemptionem pro captiuis.*

De consf.d.1.c.Visum est. *Concilium Gabilionense. Visum est praeterea nobis, ut in omnibus Missarum solennibus pro spiritibus defunctorum loco competenti, in Ecclesia ad Dominum deprecetur: Sicut enim nulla dies excipitur, qua non pro uiuentibus, & quibuslibet necessitatibus Dominum deprecemur, ita nulla dies excipi debet, quin pro animabus fidelium, preces Domino in Missarum solennibus fundantur.*

Can.21. *Concilium Toletanum tertium. Qui diuina uocatione, ab hac uita recedunt, cum Psalmis tantummodò & Psalentium uocibus debent ad sepulturam deferri.*

Can.66. De Simonia, c.ad Apostolicam. *Concilium Lateranense Maximum. Ad Apostolicam audientiam frequenti relatione peruenit, quod quidam Clerici, pro exequijs mortuorum, & benedictione nubentium, & similibus pecuniam exigunt, & extorquent, & si fortè cupiditati eorum non fuerit satisfactum, impedimenta fictitia fraudulenter opponunt etc.*

Sess.8.art.5. *Concilium Constantiense inter alios, quos cõdemnat Ioannis Vuichleffij articulos, eum etiam recenset, quo asserit, non esse fundatum in Euangelio, quod Christus Missam, in qua solenni ritu pro defunctorum salute oratur, ordinauerit.*

In decreto Vnionis. *Concilium Florentinum. Accipite potestatẽ offerendi sacrificium in ecclesia Dei, pro uiuis & defunctis. Et paulò ante, Definimus poenitentes, qui in Dei charitate decesserunt anteq̃ dignis poenitentiae fructibus, de commissis satisfecerint, eorum animas poenis purgatorijs purgari etc.*

Sess.6.can.30. *Concilium Tridentinum. Si quis post acceptam iustificationis gratiam cuilibet peccatori poenitenti, ita culpam remitti, & reatum aeternae poenae deleri dixerit, ut nullus remaneat reatus poenae temporalis exoluendae, uel in hoc seculo, uel in futuro in Purgatorio, anteq̃ ad regna coelorum aditus patere possit, anathema sit. Eadem rursum confirmat sess:25.c.7.*

Purgatorium

Purgatorium esse docetur ex Patribus.

D. Iacobus Hierosolymorum Antistes: Memento Domine Deus noster, spirituum uniuersæ carnis, quorum memoriam egimus, & quorum non egimus orthodoxorum & rectè de fide sentientium, ab Abel iusto usq; ad hodiernum diem. Fac eos requiescere in regione uiuentium, in regno tuo, in delicijs paradisi etc. Cæterũ quòd liturgia hæc, non ab alio, quàm à D. Iacobo edita sit, id, præter Proclum, Nicolaum Methones Episcopum, Marcum Ephesinum, Bessarionem Cardinalem, Gratianum, disertißimis uerbis testatur Synodus Trullana. In Lyturgia sua. c.32.

Quoniã (inquit) nouimus in Armeniorũ regione, uinum tantum in sacra mensa offerri, aquam illi non miscentes, qui incruentum Sacrificiũ peragunt: prætexentes Ecclesiæ doctorem Ioannem Chrysostomum in interpretatione Matth. hoc asserentem: ut iam nunc ab ignorantia liberentur, illius Patris mentem orthodoxè aperimus. Cum enim antiquam Hydroparastarum hæresim, qui pro uino, sola aqua in Sacrificio usi sunt, subuerteret, illam orationem composuit, in qua aqua in Sacrificio Missæ adiunctionẽ amouere illi existimant: Cum tamen non doceat Sanctus per solum uinum oblationem fieri: quandoquidem & suæ Ecclesiæ, ubi est illi pastoralis administratio tradita, aquam uino miscendam tradidit, quando incruentum peragi Sacrificium oportet: ex precioso & honorando nostri Redemptoris sanguine & aqua, contemperationem attendens, quæ in totius mundi uiuificationem effusa est, & peccatorum redemptionem. Et in omni etiã Ecclesia, ubi spiritalia luminaria refulserunt hic ordo diuinitus traditus seruatur. Nam & Iacobus Domini nostri Iesu Christi, secundum carnem frater, & Basilius Cæsariensis Episcopus, cuius gloria omnem terrarum orbem peruasit, mystico nobis inscripto tradito Sacrificio, ita peragendũ in sacro mysterio ex aqua & uino sacrum poculum ediderunt. Et qui Carthagine conuenerunt sancti Patres, ita apertè tradiderunt: Si quis ergo Episcopus, uel Presbyter non secundum traditum ab Apostolis ordinem facit, deponatur, ut imperfectè ac simpliciter mysterium enuncians, & quæ tradita sunt, innouans. De consec. d.2. c. Iacobus.

Dionysius, Εἶτα προσελθὼν ὁ θεῖος ἱεράρχης, εὐχὴν ἱερὰν ἐπὶ τῷ κεκοιμημένῳ ποιεῖται· καὶ μετὰ τὴν εὐχὴν, αὐτός τε ὁ ἱεράρχης αὐτὸν ἀσπάζεται, καὶ ἑξῆς οἱ παρόντες ἅπαντες. ἡ μὲν οὖν εὐχὴ τῆς θεαρχικῆς ἀγαθότητος δεῖται, πάντα μὲν ἀφεῖναι τὰ δι' ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν ἡμαρτημένα τῷ κεκοιμημένῳ, κατατάξαι δὲ αὐτὸν ἐν φωτὶ καὶ Eccles. Hier. c.7. parte 3.

χώρᾳ ζώντων, εἰς κόλπους ἀβραάμ, καὶ ἰσαάκ, καὶ ἰακώβ, ἐν τόπῳ οὗ ἀπέδρα ὀδύνη καὶ λύπη καὶ στεναγμός.

Deinde accedens summus Sacerdos orationem sacratißimam super eo (defuncto) facit, & post orationem ipse summus Sacerdos salutat dormientem, et post eum præsentes oẽs. Precatur autem diuinam clementiam, ut cuncta dimittat, per infirmitatem humanam admissa peccata defuncto, eumq; in luce statuat, & regione uiuorum, in sinu Abrahæ, Isaac, & Iacob: in loco ubi aufugit dolor, tristitia, & gemitus.

Lib. 8. c. 11. in Epist. ad Rom. — *Origines: Verum hæc ipsa purgatio, quæ per pœnam ignis adhibetur, quantis temporibus, quantisue seculis de peccatoribus exigat cruciatus, solus scire potest ille, cui pater omne iudicium tradidit. Idem:* Hom. 6. in Exo. *Veniendum ergo est omnibus ad ignem, ueniendum ad conflatorium: Sedet Dominus conflat, & purgat filios Leui.* Malachiæ 3. *Sed & illuc conuenitur: si quis multa opera bona, & parum aliquid iniquitatis attulerit, illud parum tanq̃ plumbum igni resoluitur, ac purgatur: & totum remanet aurum purum. Et si quis plus illuc plumbi detulerit, plus exuritur, ut amplius decoquatur, ut etsi parum aliquid auri sit, purgatum tamen resideat. Quod si aliquis totus plumbeus illuc uenerit, fiet de illo, hoc quod scriptum est: Demergatur in profundum, tanq̃ plumbum in aqua ualidißima.*

Athanasius: Si quis diem obierit, licet in aërem deponatur inhumatus, ne omiseris oleum & ceram, inuocato Christo Deo, ad sepulchrum accendere. Accepta enim Deo sunt, plurimamq; secum referunt retributionem. Oleum enim & cera holocaustum est: incruentæ autem hostiæ oblatio, propitiatio est: quod uerò in pauperes collocatur beneficium, omnis bonæ retributionis argumentum est.

Orat. 7. — *Gregor. Nazianzenus: Deo animas nostras addicamus, nec non & eorum, qui ante nos sunt dissoluti, tanq̃ qui in uia iam fuere paratiori. Et infra:* Ibidem sub fin. *Nunc (inquit) o uitæ & mortis Domine, suscipe Cæsareum peregrinationis nostræ primitias, sine nouißimum primum, tuis concedimus rationibus, quibus omnia feruntur.*

In Liturgia, præcatione 3. quæ dicitur in die Pentecostes. — *Basilius: Qui in ipso perfectißimo et salutari festo, supplices quidem expiationes, pro his, qui in inferis detinentur, suscipere dignatus es, exaudi nos te rogantes, quoniã non mortui laudabunt te, nec qui sunt in inferno confitebuntur tibi: sed nos qui uiuimus, pro eorum animis supplicamus. Rursum:* Ibidem. *Memento Deus omnium dormientium, in spe resurrectionis uitæ æternæ, refrigera eos ubi uisitat lux uultus tui.*

Chrysostomus:

Homil. 32. in Matt.

Chrysostomus: Cur post mortem tuorum pauperes conuocas? Cur Presbyteros, ut uelint pro eo orare, obsecras? Non ignoro te responsurum, ut defunctus requiem adipiscatur, ut propitiũ iudicem inueniat. Rursum: Defleamus istos (mortuos) iuuemus eos pro uiribus, procuremus illis aliquid auxilij, modici quidem, attamẽ iuuemus eos. Quomodo? qua ratione? precantes adhortemur & alios, ut pro ipsis orent, pauperibus indesinenter pro illis eleemosynas demus etc. Et alibi rursum: Nõ temerè ab Apostolis hæc sancita fuerunt, nempe ut in tremendis mysterijs defunctorum agatur cõmemoratio.

Homil. 3 in c. 1. ad Philip.

Serm. de his qui in fide dormierunt.

Damascenus: Serpens ille, cuius studium est bona Deoq; accepta opera uitiare, iugulare, hostiles dolos struere, q et fraterna charitate percellitur, fide disrumpitur, compaßione rotatur, ut est præuaricator legum, nõnullis inspirat figmentum adulterinum, sacrisq; constitutionibus aduersum, nempe bona opera, grataq; Deo opera omnia, defunctis nihil prodesse.

In c. 12. Lucæ

Theophylactus: Oblationes & distributiones, quæ fiunt pro defunctis, non parum conducunt etiam his, qui in grauibus peccatis mortui sunt. Non omnino igitur, posteaq̃ occidit, mittit in gehennam: sed potestatem habet mittendi. Ne igitur cesses per eleemosynas & interceßiones propitium reddere dominum, qui potestatem habet mittendi, non semper autem potestate hac utentem, sed & ualentem remittere quiddam.

Contra hæreses Aerii li. 3. hær. 75

Epiphanius: Quod (inquit) proferantur nomina uita defunctorũ quid magis utile? Quid commodius, quàm quod præsentes credunt, quod hi, qui decesserunt uiuunt, & non sunt nulli, sed sunt & uiuunt apud Dominum? Et infra: Prosunt autem & preces, quæ pro ipsis fiunt, etiamsi totam culpam non abscindant. Deinde uerò rursus ad propositi argumenti sequentiam ueniam, quod Ecclesia necessario hoc perficit, traditione à Patribus accepta. Quis autem poterit statutum matris dissoluere? aut legem patris?

In exhort. ad castitatem.

Lib. de Monogamia.

Tertullia: Et iam apud Deum repete, pro cuius spiritu postules, pro quo oblationes annuas reddas. Rursum: Ergo perseueret in ea cum eo necesse est, quem cũ repudiare nõ poterit, nec sic quidẽ nuptura si repudiare potuisset, et pro anima eius (defuncti mariti) oret, et refrigeriũ interim adpostulet ei, et in prima resurrectione consortiũ: et offerat annu's dieb. dormitionis eius.

Lib. 4. epist. 5

Lib. 1. epist. 9.

Cyprianus: Sacrificia (inquit) pro eis (Celerina, Laurentio, et Ignatio) semper, ut meministis offerimus, quoties martyrũ paßiones, et dies anniuersarios cũ adoratione celebramus. Rursum: Quod (inquit) Episcopi antecessores nostri religiosè considerantes censuerũt, ne quis frater excedẽs ad tutelam, uel curã clericũ nominaret, ac si quis hoc fecisset, nõ offerretur pro eo, nec Sacrificiũ pro dormitione eius celebraretur.

In vita Pauli. *Hieronymus.* Ex hinc non ululatus, non planctus, ut inter seculi homines fieri solet, sed Psalmorum linguis diuersis examina concrepabant. Et infra: Hebraeo, Graeco, Latino, Syroq; sermone Psalmi in ordine personabant, non solum triduo, donec subter Ecclesiam, & iuxta specum Domini conderetur: sed per omnem hebdomadam, cunctis, qui uenerant suum funus, & proprias

In Epitaphio Fabiolae. credentibus lachrymas. *Rursum.* Nec dum spiritum exhalauerat, & iam fama uolans tanti praenuncia luctus, totius urbis populum ad exequias congregabat, Sonabant Psalmi, & aurata tecta templorum, reboans in sublime quatiebat alleluia: hic iuuenum chorus, ille senum, qui carmine laudes foemineas & facta ferant.

In orat. funebri Grata. & Valēt. *Ambrosius.* Beati ambo, si quid orationes meae ualebunt, Nulla dies uos silentio praeteribit: nulla inhonoratos uos mea transibit oratio: nulla nox non donatos aliqua precum mearum contextione transcurret, Omnibus

In oratione fune. Satyri fratris sui. uos oblationibus frequentabo. *Rursum:* Tibi nunc omnipotens Deus innoxiam commendo animam (Satyri): tibi hostiam meam offero, cape propitius, ac serenius fraternum munus, Sacrificium Sacerdotis, haec mei iam liba

Super obitu Theodosij. praemitto. *Idem:* Da requiem perfectò seruo tuo Theodosio, requiem, quam praeparasti Sanctis tuis, illo conuertatur anima eius, unde descendit.

Li.9.cōfess.c.12. *Augustinus.* Cum corpus matris meae Monicae elatum est, imus & redimus sine lachrymis. Nam neq; in ijs precibus, quas tibi fudimus cum offerretur pro ea Sacrificiū precij nostri, iam iuxta sepulchrum posito cadauere, priusq̄ deponeretur, sicut illic fieri solet: nec in ijs precibus ego fleui.

Lib.21.c.13.de Ciuit. *Idem.* Temporaneas poenas, alij in hac uita tantum, alij post mortem, alij & nunc & tunc, uerumtamen ante iudicium illud seuerissimum nouissimumq; patiuntur.

In vita D. Aug. *Posidonius.* Membris omnibus sui corporis incolumis, integro aspectu atq; auditu, ut scriptum est, nobis adstantibus & uidentibus, ac cum eo pariter orantibus, obdormiuit in pace, cum patribus suis enutritus in bona senectute: & nobis coram positis. Pro eius commendanda corporis depositione, Sacrificium Deo oblatum est, & sepultus est. Testamentum autem nullum fecit, quia unde faceret, pauper Christi non habuit.

Lib. Dial. 2. c. 23. *Gregorius:* Eas quippe, se communione priuare dixerat, nisi mores suos, & uerba corrigerent. Tunc seruo Dei cum graui moerore indicatum est: qui manu sua protinus oblationem dedit, dicens: Ite & hanc oblationem pro eis offerri Domino facite, & ulterius excommunicatae non erunt, Quae dum pro ijs oblatio fuisset immolata, & à Diacono iuxta morem clamatum est, ut.

est, ut non communicantes ab Ecclesia exirent, illæ exire ulterius uisæ non sunt.

Paulinus Episcopus Nolanus. Veniam ad prædicationem operum tuorum, & ad pios actus, Suæ enim cuiq; parti debita persoluisti: Lachrymas fundens corpori, eleemosynas uerò animæ infundens. Et infra. Illa (uxor tua) tuis honoratur meritis: tuis iam pascitur panibus: tuis affluit opibus. Item. Petimus ut paterna affectione compatiens huic nostro dolori meminisse digneris, illum quondam spiritalem tibi filium gratia Dei fuisse progenitum: & ideo tuæ specialiter curæ hanc esse causam, ne pietatem tuam, quæ de nobis filijs gloriabatur, dilapidata hæreditariæ portionis substantia, confundamus: sed potius ut, orationibus tuis condonetur tibi, ut & illius animam, uel de minimo sanctitatis tuæ digito distillans refrigerij gutta respergat. Similia comperias, non solum apud reliquos Ecclesiæ Patres, Bernardum, Burchardum, Iuonem, Thomam, Albertum, etc. uerumetiam apud nonnullos sæculi huius sectarios. Epistola ad Pammachium super obitu uxoris. Epistola 5. ad Delphinum.

Certißimè apud me constat (inquiebat pridem Lutherus) Purgatorium esse: neq; adeo mouet, quidquid hæretici oblaterent, cum iam ante mille centum annos D. Aug: in lib. suarum confeßionum pro parentibus suis oret, curet etiam pro ijsdem orari: ipsaq; adeo mater eius, iam iam moriens (ita enim scribit) uoluerit sui memoriam fieri ad altare Domini. Et ut maximè temporibus Apostolorum Purgatorium non fuisset, ueluti molestus superbit Picardus, ideo ne credendum statim hæretico quinquagintæ uix dum annorum? Aut ideo pertinaciter contendendum, fidem hanc, quæ tot perdurauit annos falsam esse, & irritam? Rursum. Ego (inquit) qui credo fortiter, imò ausum dicere scio, Purgatorium esse, facilè persuadeor in Scripturis de eo fieri mentionem. Et paulò post. Nolo (inquit) mihi suspicionem fieri, quod faueam hæreticis, aut Bohemis. Ego nihil de Purgatorio noui, nisi animas ibi pati, nostris operibus & orationibus iuuandas. Et infra: Ego (inquit) cum beatißimis Patribus Purgatorium esse confiteor, nec tamen est necesse dicere qua uia nouerim Purgatorium. Hactenus Lutherus. In resol. indul. conc. 15. In Disp. Lipsiensi.

Purgatorium rationis lumine constituitur.

Quod si hac tam densa testium nube non tegeremur, adhuc tamen solo rationis lumine adiuti, deprehendere possemus, non omnes, qui iustificati hinc recedunt, rectâ statim cœlos adire. Primò namq; ex Scripturis

 manifestum:

1.Cor.3 manifestum est, cœleste regnum nullum omnino ligno, fœno, aut stipula onus
Apo. 21. stum, hoc est qualibuscunque nævis commaculatum, aut pœnarũ debito obstri
ctum admittere: Mox humanæ uitæ rationes ea moderatione uix unquam institui
solere, ut nõ uel modicũ interdum à rectitudinis linea exorbitẽt, idque ad ulti
Iaco 3. mum usque uitæ spiritũ: (In multis namque offendimus oẽs. Et si dixerimus quia
1.Ioa.1. peccatũ non habemus, nosmetipsos seducimus, et ueritas in nobis nõ est.) Po
stremo non oẽs qui lapsi resurgũt, in integrũ semper restitui: Iã uerò utrum
Rat. 12 cunque horũ dederis: sublato Purgatorio, alterutrũ è duob. consequatur opor
tet: nempe ut uel hi, q leuib. quibusdã maculis adhuc aspersi, aut post lapsum
insolidum nondum restituti, è uiuis excesserant, æternum pereant: uel certè,
ut polluti & imperfecti, cælorum regnum perpetuò obtineant.

Matth. 10. Nec hæc euadunt, qui pœnam omnẽ et culpam unà cũ morte aboleri con
tendunt: Nã etsi euasto isthæc, si ad mortem, fidei uel religionis causa, à Ty
ranno illatam, referatur, admitti queat: generatim tamẽ accepta, et falsa est,
utpote Scripturæ aduersa, & rectæ quoque rationi manifestè contraria.

Etenim ad sensum patet, non omnium animam agentium cruciatus spon
Tho.3.d.18.ar.2. taneos esse: quod autem uoluntati aduersum est, id in meritum, uel satisfa
Gen. 2. ctionis partem, poni non potest. Omitto hic mortem tametsi per accidens,
ex originis labe consequuta sit, necessariam tamen, atque adeo naturæ nostræ
Thom.3.d. art.5. principijs quàm maximè consentaneam esse: Nec enim possemus, etiamsi in pec
ver.q.29.ar.6.8. cato nati non essemus, naturaliter non mori: merè autem naturalia & ne
cessaria, ut eiusmodi sunt, nullum ex se meritum progignunt.

Nihilominus quia mors, et cætera, quæ huc disponunt, ea ratione natura
lia & necessaria existunt, ut tamen simul etiam uoluntatis studio approbari
queant, nequaquam diffitendum est, qui æquo patientique animo eiusmodi mole
stias deuorant, non paruam eos pœnarum reliquarum partem exantlare.
Veruntamen an totum illud, quod satisfactionis reliquũ adhuc erat illiusce
modi tollerantia semper exhauriant, id ei definiendum relinquimus, qui de
bitorum dolorumque omnium numeros & modos exactissimè callens, prò
sua infinita sapientia & iustitia pœnas culpis quàm optimè commensurare
consueuit.

Rat. 21 Adhæc si pòst absolutum uitæ huius curriculum, præter Cœlum et Infer
num, aliæ nullæ, ubi contractæ per incuriam labes eluantur, reliquæ sunt se
des, nullum ergo, quod ad pœnas attinet, discrimen erit inter eos, qui uni
uersa uitæ serie, perditissimè transacta, sub ultimam uitæ catastropham, re
sipuère,

spuêre, & eos, qui totius uitæ spacio, summa cum integritate & sanctimo-
nia usq; traducto, in pace tandem quieuêre. Atq; ita decretum illud diuinum,
quo immotè semel statutum est, noxijs exequendas esse pœnas: (Quantum
(inquit) se glorificauit & in delicijs fuit, tantum date illi tormentorum) Apo.18
aliud nihil erit quam somnium quoddam & inane puerorum crepitaculum.
Falsum quoq; erit Axioma illud, tanta omnium consensione receptum, & Rat.3
ipsius etiam Lutheri calculo non semel adprobatum: nempe non omnes qui
hinc excedunt pessimos esse: nec rursum optimos omnes: sed quosdam me-
dio modo affectos, hoc est (ut eorum uerbis loquar) neq; ualdè bonos, neq;
ualdè etiam malos: Friuola demq;, quod absit, meraq; commenta erunt, quæ Rat.4
de Inferno, de Purgatorio, deque uniuersa alterius uitæ politia, uel diuina
reuelatione, uel eorum certè, qui inde in lucem hanc denuo redierant, nar-
ratione, filijs hominum toties innotuêre.
Quid quòd hæc ipsa demortuorum exsuscitatio argumento minimè leui Rat.5
Purgatorij ueritati attestatur? Nam cum istiusmodi non emerserint ex In-
ferno: ibi enim, communi lege, nulla est redemptio: nec rursum ex cœlesti
paradiso: eo namq; in loco nulla beatitudinis existit adumbratio: conse- Matth. 27
quens fit, ut pleriq; omnes, qui post Christum passum uitæ huic fuêre resti-
tuti, haud aliunde, quàm ex Purgatorij carcere, remeauerint: atq; hoc ipsum
uitæ ratio, quam illi ipsi exuscitati postea inibant, documentis nequaq̃ ob-
scuris confirmabat.
Adde emendatorij ignis huius fidem, mentibus humanis adeo tenaciter Rat. 6
hærere impressam, ut nulla natio, nulla hominum societas, moribus & legi-
bus mediocriter instituta, hactenus reperta sit, quæ non aliquem saltem pa-
rentandi, iustaq; demortuis persoluendi ritum usurpârit: Quemadmodum
hoc ipsum non solum apud ueteres poetas, Hom: Verg: & alios eius notæ Odyss.α.γ. Aeneid.6.
quamplurimos uidere est, uerumetiam apud primæ classis Philosophos. Ouid.lib.2. Fast.
Quod si qui secus sensisse aut fecisse leguntur, illi quidem apud ethnicos Plato in Phæd. Arist.lib.2.c.5.
pro feris & barbaris: apud Christianos uerò pro hæreticis, ueræq; reli- Phi. Alcor.ar.10.
gionis inimicis semper sunt habiti.
Deniq; Purgatorium inficiari aliud nihil est, quàm utramq; ex æquo,
Synagogam (inquam) & Ecclesiam, grauissimi erroris condemnare, & Rat.7
ipsum nihilominus Christum manifestæ uanitatis redarguere: ut qui secus
atq; promisit, dilectam sponsam suam in tanto hucusq; errore & cæcitate
hærere passus sit.

Hæc igitur

Hæc igitur cum ita habeant, non debet piè & Catholicè institutus commoueri, aut à priscis illis Christianæ pietatis officijs desistere: (Nam et hæc
Rat.8. *quoq; Purgatorij fides, iam inde ab initio mirificè promouit, promouetq; maiorem in modum quotidie.) si qua ex Scripturis uel Patribus aduersarij in medium proferunt, quæ prima fronte, Catholicæ huic ueritati refragari nonnihil uidentur. Nam cum istiusmodi omnia apertè sint falsa, dilui possunt: tametsi non cuiuis statim dilutio, quæ aduersarij importunitati, faciat satis, in mentem ueniat. Quæ res exemplo palàm ut fiat, uisum est ualidiores aduersariorum arietes huc iam in aciem producere.*

Diluuntur præcipua Sectariorum argumenta.

Matth.25. *OBijciunt igitur, Scripturas & Patres duo duntaxat loca agnoscere: Cœlum uidelicet & Gehennam. Ibunt (inquit Christus) hi in supplicium æternum, iusti uerò in uitam æternam. Item: Si ceciderit lignum*
Eccles.11. *ad Austrum, aut ad Aquilonem, in quocunq; loco ceciderit ibi erit. Item: Venite benedicti Patris mei possidete regnum etc: Ite maledicti in ignem æternum etc.*

Matth.25.

Libr.5.Hypo. *Rursum. Primum (inquit Aug.) locum, ubi requies est perennis, fides Catholicorum credit esse Cœlum: secundum Gehennam, ubi omnis Apostata, & à fide alienus, æterna experientur supplicia: tertium penitus ignoramus. Aug. porrò & Christo astipulatur, Theophylactus Bulgarorum*
In Euang. Matt. *Episcopus: Animæ (inquit) defunctorum non oberrant in mundo: quia iustorum animæ in manu Dei sunt. Peccatorum animæ hinc abducuntur in Infernum: ut anima diuitis, de quo dictum est: Et sepultus est in inferno.*

Quin ipsa etiam (inquiunt) ratio hanc locorum δυάδα postulare uidetur: Nam quotquot hinc recedunt, aut fideles sunt & credunt: aut pagani uel heretici, & non credunt: iusti uel iniusti: amici uel inimici: filij regni uel filij iræ: Atqui filijs regni debetur hæreditas, Cum dederit (inquit
Psal.126. *Dauid) dilectis suis somnum, ecce hæreditas Domini: filijs autem iræ: diuinæ iræ calix: hoc est perpetuum Inferni incendium. Vnde etiam Epulo*
Luc.16. *Euangelicus, statim citra ullas inducias ad Tartara: Lazarus uerò mendicus & ulcerosus, ad Abrahæ sinum abductus est.*

Verùm horum & similium omnium, quibus Diabolus per ministros suos quorundam simplicium animos miserrimè fascinat, & tantùm non excæcat, unus omnino est scopus, una ratio, una solutio: Siquidem prædicta omnia huctendunt,

huc tendunt, ut intelligamus (secluso interim infantium limbo, de quo hoc loco nihil certi definimus. Quamuis ob perpetuam damni pœnam non iniuria Inferno poßit accenseri.) Omnia (inquam) huc tendunt, ut intelligamus, non tres aut plures cum Pelagio: sed duas dumtaxat perennes animarum sedes constituendas esse: siue eas proprijs nominibus appelles Cœlum & Infernum: siue metaphoricis Austrum & Aquilonem: dexteram & sinistram: Babylonem & ciuitatem sanctam Hierusalem, uel alijs quibuscunq;. Matth. 25.

At id interim nequaq̃ prohibet, quò minus plures temporaneas mansiones constituere liceat: Nam aliàs sancti Patres, qui utiq; Austrum uersus ceciderant, adhuc hærerent in limbo, quod assertu & impium, & à fide planè alienum est. Purgatorium autem non esse aliquod perenne domicilium, sed momentaneum: aut quædam potius angusta uia, per quam rugosa cute nonnihil defricata, ad illum fit transitus locum, in quo nulla offendit oculos macula aut ruga. Ephes 5.

Porro autem cum addunt humanis excedentes, omnes iustos esse uel peccatores, uasa ignominiæ uel honoris, filios adoptionis uel perditionis: Hoc ita admittimus, ut tamen non idem de omnibus honoris uasis, & adoptionis filijs statuendum esse asseueremus: Nam licèt iusti omnes sint filij, non omnes tamen iusti æquè sunt perfecti, aut, qui ad regnum recipiantur, æquè idonei: sed alij alijs iustiores, regnoq; capessendo digniores. Quod autem ex parte adhuc imperfectum est, id, nisi forsan, quod absit, in æternæ damnationis baratbrum abijcere uoles, hic, uel alibi perficiatur, necessum est. Rom. 9. 2. Timot. 2. Gal. 4. Ephes. 1.

Vrgent rursum: Postraq̃ Christus suo nobis sanguine peccatorũ purgationem promeruit, quorsum (obsecro) cũ graui sanguinis eiusdem iniuria, aliud ab ipso Purgatoriũ confingitur? Sed sanè perfectam illam Christi satisfactionem, purgationem, propitiationem, redemptionem etc. ita recipit Ecclesia, ut nihilo tamen secius horum omnium applicationem censeat esse necessariam. Quare ut citra ullam clementißimi Redemptoris contumeliam, sacratißimæ paßionis eius uirtutem per fidem, Sacramenta, & alia id genus munia, in nos transfundi, & corde credimus, & ore quoq; profitemur: ita eam ipsam quoq; uirtutem, per Purgatorium ignem quorundam spiritibus communicari, & quodammodo incorporari, nequaq̃ diffitemur: Neq; enim ignis ille ex se, ullam expiandi uim habet, sed ex Christi, cuius instrumentum existit, morte & paßione.

Allegant & illud Propheticum: Quotiescunq; (inquit Eze.) ingemuerit peccator pro peccatis suis, omnium iniquitatũ eius nõ recordabor amplius. Ezech. 18.

E Item

Apoc.14. Item illud Apostoli: Beati qui in Domino moriuntur, Amodo enim dicit spiritus, ut requiescant à laboribus suis. Rursum illud: Quodcunq; potest manus tua operare, quia nec opus, nec scientia, nec ratio erunt apud Inferos, quò tu properas. Verum hæc quoq;, & si qua eius farinæ sunt alia, pari facilitate dilui possunt. Et quidem ad Ezechielem quod spectat, non solum is

Eccle.9. genitum à peccatore poscit, uerumetiam pœnitentiam, iudicium, præceptorumq; omnium obseruationem & iustitiam quæ omnia, ut nemo eruditus ignorat, satisfactionis sunt officia. Quare si hæc ad iustiū hic præstita nō fuerint, alio in loco ab eo præstentur oportet.

Porrò autem D. Ioann: & Ecclesiastes, non de quibuslibet operibus uel laboribus, hæc asseuerant: alioquin enim secum ipsi pugnarent: sed de meritorijs tantùm: cuiusmodi nimirum & is quoq; insinuat, qui noctem, in qua nemo operari poßit, uenire alicubi prædicat. Accedit particulam (Amodo) non τὸ requiescant, sed τὸ moriuntur uerbum, in græca additione afficere: Μακάριοι (inquit) οἱ νεκροὶ οἱ ἐν κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἀπάρτι. Ναί, λέγει τὸ πνεῦμα, ἵνα ἀποπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων αὐτῶν. Hæc si latinè interpreteris, hunc ferè sensum reddunt: Beati in posterum, uel ut noster interpres habet, amodo, qui in Domino moriuntur: Sanè enim dicit spiritus, ut requiescant à laboribus suis. Et uulgata lectione retenta, aliud adhuc nihil hoc ex loco inferri potest, quam fore ut Sancti post exhaustos pro Christo & propter Christum labores, tandem à molestijs & laboribus omnibus absoluti, æterna illa beatitudine quietè potiantur: id quod nemo sanæ mentis negauit unq̄.

Apoc.14. Eccle.9.

Ioan.9.

Obijciunt deniq; Græcos, & uetustiores Ecclesiæ Latinæ Patres, Purgatorium non agnouisse: Sed utrumq; & falsum & commentitium esse, iam ante non minus fusè, quàm perspicuè à nobis ostensum est. Quod si qui Græcorum Purgatorium quandoq; reiecissent, uel etiam nunc reijcerent, non ideo tamen non esset: Neq; enim à Græcis toties iam olim fidei naufragium passis, petenda est fidei regula, sed ob ea Ecclesia, quam hactenus nunq̄ in uera religione cespitasse, aut secùs quàm oportuit, sensisse manifestū est. Quamuis etiam Theologos Græcos, qui unà cum Patriarcha & Imperatore suo ad Syn: Florentinam non parua frequentia conuenerant, nihil quicq̄ de Purgatorio: sed tantum de ignis Purgatorij ratione hæsitasse, ex eiusdem Synodi actis, constet clarißimè.

DE

DE PVRGATORII POENIS. Pars III.

IN Purgatorio duplex excruciat pœna, damni una, sensus altera: & utraq; insigniter. Cum (inquit D. Augustinus) opus non sit hominis sed Dei, fructifera pœnitentia, inspirare eam potest quandocunq; uult sua misericordia: & remunerare ex misericordia, quos damnare ex iustitia potest. Sed quoniam multa sunt, quæ impediunt & languentem retrahunt, periculosissimum & interitui uicinum est protrahere pœnitentiæ remedium: sed magnum est, cui Deus tunc inspirat. Si quis igitur est, qui tunc quærat pœnitentiam, expectet Dei clementiam, maiorē sentiens Dei bonitatem sua nequitia. Sed si etiam conuersus euadat, uita uiuat, et non moriatur: non tñ promittimus, quod euadat oēm pœnam. Nā prius purgandus est igne purgationis, qui in aliud seculū distulit fructum conuersionis. Hic aūt ignis etsi æternus non sit, miro tñ modo est grauis: Excellit enim oēm pœnam, quam unq̄ passus est aliquis in hac uita. Nunq̄ in carne tanta inuenta est pœna, licet mirabilia passi sint Martyres tormenta, & multi nequiter iniqui, tanta sustinuerunt supplicia. Idē rursum: Sed dicit aliquis, Non pertinet (inquit) ad me quamdiu moras habeam, si tñ ad uitam perrexero. Nemo hoc dicat fratres Charissimi: Quia ille Purgatorius ignis durior erit, quam quicquid potest in hoc seculo pœnarum uideri, aut sentiri.

D. Thom. 4. d. 21. q. 1. ar. 1. q. 3. De vera & falsa pœnit. c. 10. & 18. De pœnit. d. 7. c. nullus.

Ser. 41. de sanctis

Et alio idem rursus in loco: Si (inquit) ædificarent aurum, argentum, & lapides preciosos, de utroq; igne securi essent, non solum de illo æterno, qui in æternum cruciaturus est impios, sed etiam de illo, qui emendabit eos, qui per ignem salui erunt. Dicitur enim: Ipse autem saluus erit, sic tamen quasi per ignem. Et quia saluus erit, contemnitur ab hominibus. Ita planè quamuis salui per ignem: grauior tamen erit ille ignis, quam quicquid homo potest pati in hac uita. Hactenus August. & rectè:

In Psalm. 37.

Nam etsi nulla culpa sit tanta, quæ per Christi gratiam, & dignos pœnitentiæ fructus in hac mortali uita, citra Martyrium, aboleri non queat, tamen quia Deus Opt. Max. patientis uoluntatē magis spectat, quàm suppliciorū grauitatē, fit ut reatus pœnæ, qui perexiguo corporis cruciatu in hoc seculo quandoq; expiari poterat, in altero, ubi pœnæ non ultrò (ut hic consuetum est fieri) suscipiuntur: sed pro culparū ratione, & quantitate ad æquissimi iudicis arbitriū irrogantur, uix maximis tandē pœnarū imbribus eluantur.

Ezech. 18. D. Tho. 3. d. 19. art. 3. q. 2. 4. d. 15. q. 2. art. 2. q. 3. d. 17. q. 2. art. 1. q. 18. d. 18. q. 1. art. 3. d. 20. art. 1. q. 3.

D. Thom. q. 7. art. 15. de mal.

Nec hinc tamen consequitur pœnam illam emendatoriam esse omninò inuoluntariam: Est enim uoluntaria, licèt non eo modo, quo Martyrium, aut uitæ huius μετάνοια. Etenim uera uitæ huius pœnitentia, quod sponte, nemine prorsus cogente aut imperante, summatur, absolutè uoluntaria dici potest: Purgatorij uero cruciatus, neq; spontè suscipiuntur, neq; ea quoq; animi promptitudine & alacritate, qua Martyrium solet, à patientis uoluntate acceptantur: (mallent enim, qui in Purgatorio detinentur, si quidem fieri id posset, à pœnis illis immunes esse) sed diuinitus, propter delicta, illati, non secus ferè atq; amara catapotia ab ægris, ab ijsdem deuorantur: citra ullam tamen impatientiam, aut animi perturbationem.

D.Tho.4.d.21. q.1.art.1.q.4.

Hæc autem qualiscunq; pœnarum deprecatio, Charitati non est aduersa, aut aliquo etiam cum uitio coniuncta. Nam præterq̃ quod nullus, in altero seculo, nouo merito aut peccato sit locus: (aliâs enim iusti, & certò iam ad uitam destinati, salutis iacturam facere adhuc possent) nulla etiam pœna, cùm sit malum quoddam, ei præsertim, cui infertur, per se rectè expeti potest, sed tantum per accidens, quatenus nimirum ad magnum aliquod commodum eius perpeßione deuenitur.

D.Tho.12.q.67. art.6.4.d.21.q.1. ar.q.4.

Vnde ut graui morbo presso, citra peccatum, atq; adeò citra ullam impatientiæ notam, ad sanitatis beneficium auidè anhelare licet, eiusq; recuperandæ causa, quiduis quod legi dissentaneum non sit, pertentare: ita Iustorum animis, salua patientia, diuinaq; amicitia integra, ab immanibus illis supplicijs absolui, Christoq; Redemptori nostro in cœlesti fœlicitate coniungi, ardenter desiderare fas est.

Sed nec altera quoq; pœna, quam damni nomine exprimunt, acerbitatis expers est. Nam cum Sanctorum animæ largo diuinæ gratiæ lumine perfusæ, corporeâq; mole iam exutæ, flagrantißimo originis suæ clarè contuendæ desiderio teneantur, neq; eo tamen beneficio sua præpeditæ culpa, potiri adhuc ualeant, supra quàm dici aut credi potest, dilatione illa affliguntur.

Psal.41.119. D.Tho.12.q.88. ar.6.4.d.17.q.2. art.3.d.46.in lit. 3.c6.Gen.c.141.

Solet quidem in hac mortali uita, summum summi illius boni desiderium & amor, ingenti gaudio, spiritaliq; suauitate amantium pectora nonnunq̃ perfundere: Verùm quandò Purgatorium non uoluptatis aut consolationis, sed pœnæ & satisfactionis est locus, mira quadam Dei Opt. Max. dispensatione fieri creditur, ut illud ipsum desiderium, & cætera quoq;, quæ aliâs afflictis mentibus nonnihil uoluptatis adferre assolent, quasi naturæ suæ oblita, nihil istiuscemodi efficiant.

2.Cor.12: D.Tho.3.d 27. q.art.1. 1.q.20. ar.2.

De hac damni pœna D. Chrysostomus alicubi sic scriptum reliquit. Nouimus

nimus (*inquit*) *plerosq; solum Gehennam abhorrere: Ego autem eas sum illum à gloria Gehenna multo maiorem esse aio: Et addit: imò si Gehennarum decem millia ponas, adhuc nihil tale est, atq; excidere à Deo illa uita. Hæc ille de æterni exilij pœna, quæ tamen moræ seu temporis analogia seruata, hic quoq; locum habere, dubium nullum est.* Hom. 23. in Matth.

At interim utraq; Purgatorij pœna ita est acerba, ut sua tamen acerbitate his, qui eo in loco purgationi dant operam, rationis lucem non adimat, aut desperationis laqueum iniiciat, aut eorundem etiam patientiam frangat: Hæc enim, & similia omnia in uitium, nouumq; demeritum, quod ne in inferno quidem, nedum in Purgatorio locum habet, apertè degenerant. Io. 9. D. Thom. 22. q. 113. ar. 4. ad 3. 4. d. 21. q. 1. art. 3.

Scripsit librum de mortalitate Cyprianus, (*inquit D. August.*) *in quo propterea dicit, non solum non esse fidelibus inutilem mortem, uerumetiam utilem reperiri, quoniam peccandi periculis hominem subtrahit, & in non peccandi securitate constituit. Ait* (*inquam*) *ille peccandi pericula nec deesse in ista uita, nec superesse post istam. Vbi & illud testimonium ponit de libro Sapientiæ: Raptus est ne malitia mutaret intellectum eius. Et paulo post: His atq; huiusmodi Doctor ille Sententijs in Catholicæ fidei luce clarissima, satis apertè testatur, usq; ad huius corporis depositionem peccandi pericula, tentationesq; metuendas, deinceps nulla talia quemq̃ esse passurum. Quod etsi non testaretur, quando hac de re Christianus qualiscunq; dubitaret?* De prædest. c. 14.

Vndè qui pœnarum Purgatoriarum atrocitate quosdam ita absorberi tradunt, ut planè ubi sunt, aut quo in statu uersentur, non intelligant: Si de eo, quod plurimum accidere solet, id affirmant: non solum Scripturæ & Patrum traditioni, uerum communis quoq; sensus iudicio manifestè repugnant. D. Thom. 4. d. 21. q. 1. q. 4.

Nam cum istiusmodi grauißimis cruciatibus pateant: neq; Deum, primarium beatitudinis obiectum, secus quam ægnimaticōs, præsens adhuc habeant, facile intelligunt se ueræ perfectæq; illius felicitatis etiamnum degere exortes: Rursum cùm creatorem & iudicem suum ardenter diligant, paternæq; eiusdem misericordiæ ualidißimè confidant, se eorum è grege, qui in inferno positi, implacabili in Deum Opt. Max. odio perpetuò feruntur, nullaq; omnino potiundæ beatitudinis spe fulciuntur, nequaq̃ esse, certißimè norunt. Deniq; cùm nullius exterioris, interiorisue sensus ministerio utantur, totumq; quod intra sese latitat, clarißimè conspiciunt, corporis ergastulo se iam excessisse, nequaq̃ ignorant. D. Aug. de vera & fal. pœnit. c. 16. & 18. & in Psal. 37. Et ser. 41. de Sanct.

Nec obstat hic Ecclesiam in funebribus quibusdam precationibus subdubitantis personam uideri assumere: Domine (inquit) Iesu Christe, libera animas omnium fidelium defunctorum de pœnis inferni, & de profundo lacu: Libera eas de ore Leonis, ne absorbeat eas Tartarus: Ne cadant in obscurum, sed Signifer sanctus Michael repræsentet eas in lucē sanctam, quam olim Abrahæ promisisti, & semini eius: Siquidem hæc, & si quæ extant alia id genus εἴτε αὐξήσεως εἴτε καταχρήσεως ea potissimum de causa precibus suis admiscet, quò Purgatorij cū Inferno cognationem, siue loci naturam: siue cruciatuum acerbitatem spectes, clarè nobis ob oculos ponat.

Orat itaq; pia mater misericordiarum Patrem, ut pro sua immensa clementia omnium piè defunctorum misereatur, ne Purgatorium, (quod & Tartarus, & Infernus, & os Leonis, & portæ inferi, & lacus profundus, et alijs compluribus eiusmodi nominibus, propter causas non ita multo ante expositas denominatur) eas absorbeat in obscuraue prolabi sinat: hoc est eò iam prolapsos, diu multumq; detineat: Nam pertinax illa detentio non immeritò continua quædam absorptio uel demersio, iuris interpretatione censeri potest.

Ps. 12. 27. 29. 65. Iob. 4. Zachar. 9. Esa. 38.

Hac tamen expositione, eorum interpretationi nihil derogatum uolumus, qui eiusmodi precandi formulas, tametsi generales, non generatim tamen ad omnes, sed speciatim ad eos dantaxat referendas tradunt, quorum finale iudicium adhuc pendet. Nam præter legem quorundam iudicia ad tempus suspendi uel differri posse, ne ipsi quidem aduersarij negant.

Serm. de Diuite & Lazaro.

Quandò (inquit Lutherus) incertos nos reliquit Deus, quæ animarū sit conditio, & incertos nos esse oportet, quicquid cū illis agat Deus: nec uolumus, nec possumus uetare, aut peccato imputare, si qui pro illis orent: Siquidem ex Euangelio docemur plerosq; mortuos resuscitatos esse, qui tū (fateri enim id cogimur) finale iudiciū nondum receperant, Ideo nec de quoq certi esse possumus, eum iudicium suum finale recepisse. Id quia incertum est, nec constat, sit ne anima suo iam condemnata iudicio, peccatum non est si pro ea ores: sed ita ut è re incerta certam non facias, sed dicas: Domine si ea est huius animæ conditio, ut iuuari queat, oro propitius & misericors sis illi. Hæc Lutherus nondum totus in reprobum sensum traditus.

Vtcunq; prædictas preces interpretêre, certū est pie defunctorū spiritus, purgatorijs flammis quocunq; pacto mancipatos, de sua salute nō esse incertos: Quamuis fortè quidam eorum, de quadā perfectæ salutis, hoc est, gloriæ περιστάσει possint esse certiores. Constituunt cū Scolæ, et rectè, triplicē perfectæ

fectæ salutis certitudinem: unam patriæ, alteram uiæ, tertiam inter utramq; mediam. Certitudo patriæ, quod sit gloriæ iam adeptæ, non oēm solùm timorem, sed oēm quoq; expectationē excludit: Certitudo aūt uiæ seu uitæ huius, utrumq; includit, timorem (inq̄) & expectationem: Est enim certitudo hæc eorū, qui adhuc uersamur in pugna, cuius uictoria plerunq; est anceps: Media inter has salutis certitudine nituntur, q detinemur in Purgatorio. Siquidem hæc Purgatorij certitudo, ita omnem damnationis excludit formidinem, ut tamen beatitudinis expectationem necessariò includat. Nec enim illi adhuc peruenerunt ad palmam, sed huc per tormenta contendunt: nec omnes fortè compertum habent, quando tandem eo sint peruenturi. 2.Timo.2. Apoc.3.

Cæterum inter sensus & damni pœnam, hoc plerique intercedere putauerunt: nempe quod hæc in quadam priuatione, quæ secundum se intentionem, aut remißionem non admittit, consistens, ex æquo excruciat omnes: illa uerò, quod noxis ad amußim commensuretur, non ex æquo affligat quosuis, sed plus minusúe, prout unusquilibet pluribus paucioribusúe debitis obstrictus tenetur. D.Thom.1.q.11. art.4.q.49.ar.3. 12.q.22.art.2.

Veruntamen non minori probabilitate ducuntur, qui utramq; pœnam, atrociùs in illos deseuituram defendunt, qui grauioribus culpis exilium illud promeruerunt: alioquin enim, quod absurdißimum, atq; adeò etiā à summi illius æquißimiq; Iudicis æquitate alienißimum est: sceleratißimus quisq;, ingentem illam æternæ beatitudinis iacturam, non magis sentiret, quam infantulus nullo fidei sacramento suscepto extinctus.

In uitæ huius curriculo, boni impensiùs expetiti desiderium sæuiùs plerunq; afflictat: Verum hoc damnum, si quod tamen in altero seculo est: (nam Patres in Limbo, beatitudinis dilationem pacatißimo animo tulisse creduntur) aliunde, puta uel celerioris liberationis spe, uel maioris gloriæ expectatione, uel priuata aliqua & extraordinaria consolatione, uel alio denique quopiam eiusmodi, facili negotio compensari poterit. Nec enim Deo arduum fuerit, quod hic deest, illic adiungere, & è diuerso. D.Tho.3.q.52. art.2. 3.d.26. q.2.art.5.

At utcunq; hæc damni pœna se habeat, certum est, pœnam sensilem non esse ubiq; parem: sed pro meritorum ratione maiorem uel minorem: siue eam diuersitatem ex pœnarum intensione metiaris, siue ex mora, siue ex utroq; simul.

Cæterùm quū Deus Opt. Max. oēs omnium electorū suorum næuos ignis illius ministerio facilimè queat abolere, sicut reipsa etiā abolet, nō secus atq;

radijs

D.Tho.4.d.21. q.1.art.1.q.5. radijs solaribus mundum hunc inferiorem illuminat: superuacaneum fuerit, á bonis ne an á malis angelis iusti in Purgatorio torqueantur, in quæstionem deuocare. Mitto hic neutros munus hoc plectendi decenter satis obire posse: Sunt enim alteri eorum ciues & socij: alteri in extremo conflictu, á quo uictoria denominari solet, ab ijsdem debellati.

DE DEFVNCTORVM suffragijs. Pars IIII.

SVffragiorum nomine neq; politicam aliquam ψηφοφορίαν, neq; Ecclesiasticam χειροτονίαν hoc loco accipimus: sed quoddam spirituale præsidium, quod charitatis uinculo inter se uniti, per satisfactionis aut intercessionis modum, sibi inuicem impendunt.

Est autem mutua hæc operum communicatio, non solum utilis, nostræque naturæ conditioni quàm maximè consentanea, uerumetiam diuinarum literarum testimonijs insigniter commendata. Alter (inquit Apostolus) alterius onera portate, & sic adimplebitis legē Christi. Et alius rursum: Orate (inquit) pro inuicem ut saluemini. Et illustri exemplo rei huius necessitatem anterior ob oculos ponens, alio in loco hunc denuo in modum scribit.

Galat. 6.

Iacob. 5.

Pro se inuicem (inquit) sollicita sunt membra, & si quid patitur unum membrum compatiuntur omnia membra. Et siue gloriatur unum membrum, congaudent omnia membra. Vos autem estis corpus Christi, & membrum de membro. Rursum: Nam & corpus non est unum membrum, sed multa: Si dixerit pes quoniam non sum manus, non sum de corpore, non ideo non est de corpore? Si totum corpus oculus, ubi auditus? Si totum auditus, ubi odoratus? Nunc autem posuit Deus membra, unumquodq; eorum in corpore, sicut uoluit. Quod si omnia essent unum membrum, ubi corpus? hæc ille de membrorum inter se κοινωνία.

1.Cor.12.

Eodem cap.

Est nihilominus non modicum inter naturale & mysticum corpus discrimen: Siquidem in omnibus physici corporis partibus, una duntaxat uis existit, quæ etiam á corde uel capite exorsa, ad reliquias eiusdem corporis partes, certo quodam ordine sese diffundit: neq; ordine illo eodem naturali seruato, se diffundere non potest: Nam ut in solis uiribus non est positum, suum in se lumen citra communicationem continere: aut loco coniunctione traiecto, in remotiorem illud transfundere: ita quoq; in cordis arbitrio neutiq;

Phil. 2. de ani. T.31.3.de par. animal.c.4.7. & 2.c.10. Alex.1.de ani.c. vlt. Aue.7. Phys.com. 4.

neuti ȷ̄ ſitum eſt, ſenſum aut motum, citra utriuſuis communicationem in ſe continere, aut uicinioribus corporis partibus neglectis, remotiora tantum membra uegetare.

At uero in corpore myſtico longè aliter res habet: Nec enim una dun-taxat hic adeſt uita aut uitæ operatio: ſed ſingula Eccleſiæ membra ſuam ſortiuntur uitam, ſuamq; peculiarem operationem. Sicut ſingula quoq; per ſe totum quoddam exiſtunt, nullam neceſſariam cum cæteris connectionem habentia. Sed neq; primum ſpiritalis uitæ huius principium, quod eſt Chri- Ioan. 3.
ſtus, (Ab eo namq; ueluti à capite, gratiam omnem in myſtica eiuſdem mem- Math. 20.
bra deſcendere certum eſt) neceſſariò alicui uitæ ſpiritum influit: Sed libe-
rè cui uult, quando uult, prout uult, quibuſcunq; tandem influit, eundem in- Rom. 2.
fluit: idq; nulla ordinis aut perſonarum habita ratione: Neq; enim prius conuertit Sacerdotum Principes, uel Iudæorum proceres, & per hos reli-quum Palæſtinæ uulgus: ſed membris illis primarijs poſthabitis, Apoſtolos, aliosq; nõ paucos ex infima plebe Iudæos, in gratiæ ſuæ κοινωνίαν recepit.

Habet autem hæc ſpiritalium beneficiorum communicatio (Nam de ciui-lium operum communione hic iam ex profeſſo nihil diſputamus) non modò inter uiuos, intra uaſtos ſeculi huius fluctus etiamnũ cõſtitutos, locũ: uerum-
etiam inter uitæ huius munere iam pridem perfunctos: Nam & uiui mor- Aug. lib. de cura pro mort. ag. c. 4.
tuis, et mortui uiciſſim uiuis patrocinari poſſunt: quamuis interim non om- 2. Macha. 12.
nes ſingulis, nec ſinguli omnibus: ſed alij alijs, prout alij alijs melioris dete- 2. Macha. 15.
riorisue conditionis extiterint.

Enimuerò nulli (opinor) Catholicorũ dubium eſt, infantibus cum Origi-nis labe hinc abreptis, uiuentiũ ſuffragia, quantæcunq; efficacitatis ea fue-rint, ad immortalitatis gloriam obtinendam prodeſſe non poſſe: Sunt enim eiuſmodi omnes, (niſi qui forſan eorum, præter uſitatum rerum curſum, huic denuo uitæ reſtituantur,) à regno Chriſti ſimpliciter præſcripti, uitæq; ſpi-ritalis, quæ ſola ſuffragiorum omnium fundamentum eſt, omnino expertes.

Noli (inquit D. Auguſt.) credere nec dicere Sacrificia Chriſtianorum De anima & eius
pro ijs, qui non baptizati de corpore exierunt, offerendum, ſi uis eſſe Ca- orig. lib. 3. c. 12.
tholicus. Quia nec illud, quod de Machabæorum libris cõmemoraſti Sacri-ficium Iudæorum pro ijs, qui non circumciſi de corpore exierunt, oſtendis
oblatum. Item Conc. Bracharenſe primum, Catechuminis ſine redemptio- Can. 35.
ne Baptiſmatis defunctis, ſimili modo non oblationis ſanctæ commemora-tio, nec pſallendi impendatur officium: Nam & hoc quoq; per ignorantiam uſurpatum eſt.

Quod si piorum opera eiusmodi infantulis, qui tamen propter noxæ paruitatem mediocriter boni uideri poterant, opē ferre non queunt: multò sanè minus uilißimis illis Tartarij ignis mancipijs auxilio erunt. Si cuius opus arserit, (inquit Apost.) detrimentum patietur: Ipse autem saluus erit, sic tñ quasi per ignem. Hic Aug. Multi (inquit) sunt, qui lectionem istam malè intelligentes falsa securitate decipiuntur, dum credunt, quod si super fundamentum Christi capitale crimen ædificant, peccata ipsa per ignem transitorium posse purgari, & ipsi postea ad uitam perpetuā peruenire. Intellectus iste, fratres charißimi, corrigendus est, quia ipsi se seducunt: qui taliter sibi blandiuntur: illo enim transitorio igne, de quo dixit Apostolus: (Ipse autem saluus erit, sic tamen quasi per ignem.) non capitalia, sed minuta peccata purgantur.

1.Cor.13. — Ser.41. de Sanct.

Et alio rursum in loco: Creduntur (inquit) à quibusdam etiam ij, qui nomen Christi non relinquunt, & eius lauacro in Ecclesia baptizantur, nec ab ea ullo schismate uel hæresi præsciduntur, in quantislibet sceleribus uiuant, quæ nec diluunt pœnitendo, nec eleemosynis rediment, sed in ijs usq; ad huius uitæ ultimū diem pertinacißimè perseuerent, salui futuri per ignem: licet pro magnitudine facinorum flagitiorumq; diuturno, non tñ æterno igne puniti. Sed qui hoc credunt, et tñ Catholici sunt, humana quadā beniuolentia mihi falli uidētur: Nā scriptura diuina aliud cōsulta respōdet.

In Enchir.c. 67. 68. De fide & oper c.14.15.16. De ciui.c.21. 26. lib.21.

Veruntamen quòd idem Aug. de Suffragiorū ui disserens, alibi affirmat: Quibus prosunt Suffragia, ad hoc prodesse, ut plena sit remißio: uel certè ad hoc, ut tolerabiliter eorū sit damnatio: non defuère, qui existimarent, iustorum patrocinia, quibusdā etiam damnatis, si nō ad plenā pœnarum relaxationem, saltem ad qualemcunq; earundem mitigationem conducere posse.

In Enchir. c. 110. 13.q.2.c.Epi.op:

Sed sanè si hæc de pœna per Iudicē actu iam irrogata asseuerāt, uehementur hallucinantur: Nam siue eam pœnarū immunitionē per continuā partiū ablationem cum Propositiuo & Forretano: siue per subiecti corroborationem, cum Altisiodor. & alijs quibusdam constituant, semper consequitur, Inferni cruciatus, cum non sint infinitæ intensionis, multiplicatis Suffragijs tandem omnino aboleri posse. Quod credere uel asserere aliud nihil est, quàm præceps in Origenistarum errorem abire.

Quod si cum non nullis affirmare fas sit, pœnas ex remißis peccatis reliquas absq; gratia per solam satisfactionem, uel satispaßionem induci posse, idq; in utroq; seculo, tutò quoq; sustinere liceret, iustorum Suffragia quibusdam etiam damnatis opitulari posse: Sed quia communi Catholico-

rum

rum omnium conceptione Infernus nullam, neq; redemptionem, neq; pœnarum relaxationem admittit, ne hanc quidem interpretationem admittendam censemus.

Locus igitur ex Aug. citatus aliud nihil probat, quā pœnas oēs purgatorias, quæ propter cruciatuū atrocitatē damnationis nomine nō infrequenter significātur, per Suffragia delebiles esse. Et hoc rectè: Nā si Suffragiorū uires fuerint ualidæ, pœnarum aūt debitum exiguum, quicquid pœnarū erat reliquum, absumitur omnino: Contra uerò si debitum fuerit grande, Suffragia autem tenuia, superstes pœna tolerabilior, hoc est remißior uel cōtractior eorum uirtute redditur, non tamen in solidum perimitur.

Si solam Suffragiorum radicē, hoc est gratiam uel charitatē spectemus, dubium nullū est, quin uiuorū Suffragia Sanctorū spiritibus quoq; utilia esse queant: Verum quòd propria eorum ratio præter charitatis nexum, simul etiam pœnarum debitum ponat, quod in eiusmodi locum nullum habet fit ut uiuorum Suffragia perfecta fœlicitate donatis, uel omnino nihil prosint, uel certè non ea prosint ratione, qua his, qui satisfactorijs pœnis tenentur adhuc obstricti, prodesse solent.

Cū igitur in Originis labe, uel qualicunq; lethali crimine extincti, nullius spiritalis aut temporalis præsidij fructum percipere ualeant, neq; Beati ullis omnino externis opibus indigeant: quippe qui nullius rei penuria laborent, consequens fit, ut ij soli hisce Suffragiorum auxilijs iuuari queant, qui charitatis Christi participes effecti, nō nullis adhuc pœnæ uel culpæ debito teneantur irretiti, ubicunq; tandem locorum existant: Nam et illi quoq;, qui in Purgatorio detinentur, licèt alia ratione ac nos mortales, adhuc tamen in uia hærent, eorumq; de numero esse censentur, qui teste D. August. tam boni non sunt, ut uiuorum Suffragijs non indigeant: nec rursum tam mali, ut hæc ijs prodesse non ualeant.

Sed nec solus August. huius est sententiæ, sed reliqui quoq; tam Græcæ quàm Latinæ Ecclesiæ Patres ac Doctores. Pro omni (inquit frater Domini) anima Christiana afflicta & uexata, misericordia & auxilio indigente, & ut errantes reuertantur, et redeant ad pietatem, ut infirmi conualescant, captiui liberentur, patresq; ac fratres nostri, qui ante obierunt, in pace requiescant Dominum oremus. Et infra: Fac (inquit Domine) ut oblatio nostra grata & acceptabilis sit, per Spiritumsanctum sanctificata, in propitiationem peccatorum nostrorum, & eorum, quæ populus per ignorantiam admisit, & in requiem animarum eorum, qui ante nos dormierunt. In Liturgia sua

Lib. 5. Hist. Apost. *Sanctus Abdias Babyloniorum Episcopus: Die sequenti (inquit), qui erat dies tertius à die mortis Drusianae: cum sanctus Ioannes, & uir mulieris Andronicus, matutinis horis ad tumulum conuenissent, ut sacra peragerent, Ecce claues sepulchri non inueniebamur etc.*

c. 7. Eccle. Hiarc. *Sanctus Dionysius Areopagita: Tum accedens diuinus Antistes, ei (defuncto) sanctissimas preces adhibet, quibus ritè perfectis, & ipse eum, qui à uita migrauit, salutat: & secundum eum omnes unà, qui adsunt: Cum autem omnes consalutarunt, tum Antistes mortuum oleo perfundit, sanctaq; precatione, pro omnibus adhibita, in loco honorato corpus, cum alijs eiusdem ordinis sanctis corporibus, reponit & condit.*

Lib. 3. in Iob. *Origenes Adamantius: Nos natiuitatis diem non celebramus, cum sit dolorum atq; tentationum introitus, sed mortis diem celebramus: utpote omnium tentationum effugationem. Diem mortis celebramus, quia non moriuntur hi, qui mori uidentur. Propterea & memorias Sanctorum facimus, & parentum nostrorum uel amicorum in fide dormientium, deuotè memoriam agimus: tam illorum refrigerio gaudentes, quàm etiam nobis piam consumationem in fide postulantes. Sic itaq; non diem natiuitatis celebramus, quia in perpetuum uiuent ij, qui moriuntur. Celebramus nimirum religiosos cum Sacerdotibus conuocantes, fideles unà cum clero inuitantes, adhuc egenos & pauperes, pupillos & uiduas saturantes: ut fiat festiuitas nostra, in memoriam requiei defunctis animabus, quarum memoriam celebramus: nobis autem efficiantur in odorem suauitatis in conspectu aeterni Dei.*

Lib. de varijs quaest. q. 34. *Diuus Athanasius: Quid ergo? Num sentiunt aliqua beneficia etiam peccatorum animae, cum super illas fiunt conuentus, & perfectiones bonorum operum & oblationum? Responsio: Si non aliquod beneficiũ participarent ex illo, non utiq; in cura & exequijs eorũ fieret commemoratio. At sicut uitis florescit extra in agro, et odorem eius sentit in uase uinum reclusum: sicq; conflorescit etiam ipsum: ita intelligimus peccatorum animas participare aliqua beneficia, ab exangui immolatione & gratificatione pro ipsis facta, sicut solus ordinat & praecipit, qui mortuorum & uiuorum potestatem gerit Deus noster.*

Hom. 3. de Epiphania. *Eusebius Emesenus: Foelices, qui nunc bene agunt, utentes facultate, uel corpore suo contenti, & de suo largi, in se casti, in alios incruenti, ab huius profundi flammea nocte se redimũt. Haec poena illos manebit, qui amisso & non seruato Baptismo, in aeternum peribunt: ad quos dicetur, ut eant in ignem aeternum, qui paratus est diabolo, & angelis eius. Hi uerò qui*

temporalibus

temporalibus pœnis digna gesserunt, ad quos sermo Dei dirigitur: Quod non exeant inde, donec reddant nouißimum quadrantem, per fluuium igneum, de quo propheticus sermo commemorat: Et fluuius rapidus, qui currebat ante eum, per uada feruentibus globis horrenda transibunt. Quanta fuerit peccati materia, tanta erit pertranseundi mora: quantum accreuerit culpa, tantum sibi ex homine uindicabit flammæ rationabilis disciplina: & quantum stulta iniquitas gessit, tantũ sapiens pœnæ deseuiet &c. Matth. 5.

S. Basilius Episcopus: Sancti Ioannis percursoris & Baptistæ, Sancti illius N. cuius memoriam facimus, & omnium Sanctorũ tuorum, quorum postulationibus uisita nos Deus. Et memento omnium dormientium in spe resurrectionis uitæ æternæ, & refrigera eos, ubi uisitat lux uultus tui. Memento etiam Domine omnium petentium magnam misericordiam tuam, & omnium amantium nos & odientium, & postulantium nos indignos orare pro illis. In Liturgia sua.

S. Greg. Nissenus: Nihil absq; ratione & utilitate, à prædicatoribus & discipulis Christi traditum, & in omnibus Ecclesijs Dei prædicatum. Res autem modis omnibus utilis, & Deo imprimis grata, in diuinis præclaris sacris operationibus eorum, qui in recta fide decesserunt, manifestam facere memoriam. Vide Damasc. sermone de his qui in fide dormierunt.

S. Effrem Edessenus. Ego Effrem morior, notum igitur sit uobis omnibus ô uiri Edesseni: Testamentum enim uobis relinquo monumenti, symbolum doctrinæ ueritatis, ex ea, quæ mihi gratia impartita fuit, ut in orationibus mei memoriam faciatis, scientes & cognoscentes me. Et nunc uolens fratres mei admonere uos, & firmiter stabilire, ut post transitum meum aßiduè, in uestris orationibus mei memoriam faciatis. Accedentes nunc claudite mihi oculos, super eos manus uestras imponentes. Reminiscamini autem mei abiecti, in pijs & sanctis uestris orationibus, & aßiduè pro mea paruitate offerre dignemini. In Testamento suo.

S. Petrus Episcopus Alexandrinus. Erant plurimi eorum Monachi eremum incolentes, numero uiginti tres, cum quibus paulò post Diaconus à dilectißimo fratre nostro Damaso, Romanæ ciuitatis Episcopo, deferens nobis consolatorias communicationis Epistolas, manibus post tergum uinctis, publicè ab ipsis spiculatoribus ducebatur, ueluti aliquis reus insignis, & homicidarũ uerberibus coæquandus, lapidibusq; simul & plumbo ceruicibus eius laceratis, ad mare ductus est: & sicut illi, sine sumptibus, sine ullo solatio, in metallium deportatus exilium. Cumque iudex ille multos In Epistolis

quorũ infantium cruciasset, quidam eorum morientes, neq; parentum neq; fratrum exequijs solennibus sunt potiti.

In oratione 7. Georgius Nazianzenus. *Quod si (inquit inter cætera) parua hæc & minus digna existunt, scimus tamen Deo acceptum esse, quidquid fit pro uiribus. Et hæc quidem præstitimus, alia autem præstabimus: ac singulis annis nos, qui superstites sumus, honores hos instaurabimus, & defunctorum renouabimus memoriam. Verum ô Domine omnium, nunc quidem Cæsarium suscipe, peregrinationis nostræ primitias, siue nouissimum primum, tuis concedimus rationibus, quibus omnia feruntur.*

Orat. de uera Ecclesia. S. Ephiphanius Episcopus: *In his (inquit) qui uita defuncti sunt, ex nomine memorias faciunt, orationes ad Deum perficientes, ac cultus diuinos & mysteriorum dispensationes. Idem: Eo quod sæpe dum in mundo sumus fallimur & erramus, tum inuitè tum uoluntariè, quo id quod perfectius est significetur: & pro iustis & pro peccatoribus memoriam facimus: Pro peccatoribus quidem Dei misericordiam implorantes: pro iustis uerò ut Dominum Iesum Christum ab hominum ordine separemus &c.*

Hom. 21. in Act. Apost. Ioannes Chrysostomus. *Est, si uoluerimus, illi (mortuo) leue facere supplicium. Itaq; si preces pro illo faciamus continuas, si eleemosynas demus, & si ille indignus sit, nobis Deus placatior erit. Si propter Paulum alios seruauit, & propter alios alijs parcit, quomodo non & propter nos nunc istud ipsum faciet? Non habet eas, quæ factæ sunt à se, sed habet factas pro se. Et infra. Non frustra oblationes pro defunctis fiunt: non frustra preces: non frustra Eleemosynæ. Hæc omnia spiritus disposuit, uolens ut nos mutuo iuuemus. Idem rursum: Non temere ab Apostolis sancitum est, ut in tremendis Mysterijs defunctorum agatur commemoratio: Sciunt enim illis inde multũ contingere lucri, utilitatem multam. Cum enim totus constiterit populus, Sacerdotalis plenitudo, & tremendum proponatur Sacrificium, quo modo Deum non exorabimus, pro his deprecantes?*

Hom. 69. ad populum Antiochenum.

Catechesi Mystagogica. 5. S. Cyrillus Episcopus: *Deinde uerò posteaquam confectum est illud spiritale Sacrificium & ille cultus incruentus: super ipsa propitiationis hostia, obsecramus Deum pro communi tranquillitate mundi, pro regibus, pro militibus, pro ægris & afflictis, in summa pro omnibus, qui egent auxilio. Deinde pro defunctis sanctis patribus & Episcopis, deniq; pro omnibus oramus, qui inter nos uita functi sunt, maximum esse credentes animarum iuuamen, pro quibus offertur obsecratio, sancti illius & tremendi, quod in altari positum est, Sacrificij. Et infra: Ad eundem (inquit modum)*

dum) & nos p defũctis deprecationes adhibentes, quamuis sint peccatores: non quidẽ coronã plectimus, sed Christũ pro nostris peccatis mactatũ offerimus, ut & nobis & illis, eum, qui est benignißimus propitium reddamus.

Atticus Epis. *Cõstantinop. Itaq; ea re persuasus, nomẽ eius in albũ referri iußi. Mentio namq; eius fit, cũ defunctis, non solũ Episcopis, sed & Presbyteris, Diaconis, & laicis ipsis, mulieribusq; cũ quibus omnibus nobis sacerdotij cõmunio, aut earũ rerũ, quæ in sacra mensa percipiuntur, participatio non est. Magna enim est inter defunctos, & superstites differentia.* Epistola ad Cyrillum Episcopũ Alexand.

Socrates: Atticus Episcopus causas Ecclesiæ sapientia mirabiliter disponebat, doctrinisq; populum ad uirtutis studium prouocabat. Cumq; uideret diuisam Ecclesiam, cum Ioannitæ seorsim apud se ipsos sacra solennia celebrarent, iußit ut in orationibus memoria Ioannis haberetur, sicut aliorum dormientium Episcoporum consueuit fieri, per hoc sperans plurimos ad Ecclesiam reuocari. Lib. 10. c. 2. hist. Eccles.

Theodoretus Episcopus Cyri. Pauperes quidam sociorum unum quasi mortuorum efferentes accedunt, rogantq; sibi dari aliquid, quo illum possint sepelire. Ille quamprimũ postulantibus obsequutus, statim pro mortuo Deum rogat, ut demißis illi peccatis, quæ dum uiueret admisisset, eũ in piorum numerũ adsciscere dignaretur. In Philoth.

S. Theodorus Epis. Ab infirmis in periculo mortis positis, per Presbyteros pura inquirenda est peccatorũ confeßio: non tamen est illis imponenda quantitas pænitentiæ, sed innotescenda: & cũ amicorũ orationibus, & eleemosinarũ elargitionibus, pondus penitentiæ subleuandum, si fortè migrauerit, ne obligati & à communione alieni, uel consortio ueniæ fiant. In pœnitentiali suo.

S. Germanus Episcopus Constantinopolitanus: Fit autẽ memoria apud Deum pro defunctis, & spiritibus, & omni carne, ut qui mortuorum & uiuentium potestatem habeat, & dominetur super cœlestibus, & terrenis, & subterraneis. Et addit: Conuocantur autem omnes eorum animæ cum Prophetis & Apostolis, & Martyribus, ut unà ingrediãtur, & recumbant cum Abraham, Isaac & Iacob in mysticæ mensa regni Christi. Ecclesiasticarum rerum Theoria.

S. Iosaphat: Deus Rex gloriæ gratias ago tibi, quia non despexisti deprecationem meam, lachrimas meas non spreuisti, quoniã placuit tibi, ut istum seruum tuum patrem meum converteres ab iniquitatibus, & ad te ipsum traheres Saluatorem uniuersorum. Et nunc Domine Deus, colloca eum in loco refrigerij, & in loco quietis: ubi lux splendet uultus tui: Et ne memineris iniquitatum illius antiquarum, & secundum magnam misericordiam Vide Damasc. in hist. duorum militum Christi.

diam

diam tuam dele chirographum peccatorum suorum, & chartam criminum illius scinde.

In vita S. Ioan. Eleemosynarij.

Leontius Episcopus Neapóleos. Mortalitate aliquando ciuitatem comprehendente, ibat & ipse (Ioannes) ut uideret funerum obsequia. Valde enim dicebat hoc esse proficuum: Multoties uerò aßidebat & his, qui morituri uexationem in animæ exitu patiebantur: & ipse eorum oculos proprijs manibus claudebat, memoriam habere ex hoc sempiternam uolens, & curam proprij exitus. Præcipiebat autem & collectiones pro defunctis iniungere, & sine dubio proficere.

Ser. de his, qui hinc in fide migrarunt.

S. Damascenus: Diui Apostoli discipuli Saluatoris, qui totum mundi circulum coepere, uiuum prædicando uerbum, quod suis oculis uiderant, in tremendis & impollutis uitalibusque Sacramentis memoriam eorum, qui fideliter obdormiuerunt, habendam edixerunt. Quod adhuc firmiter atque adeo sine contradictione obseruat Apostolica & Catholica Ecclesia Christi & Dei, à finibus usque ad fines terræ: ab eoque tempore, usque in præsens, & usque in finem mundi.

In Epist. ad Cor.

Oecumenius, Saluus quidem & ipse quoque erit, cum dolore tamen, ut par est, qui per ignem transierit, atque eas, quæ illi adhæserint, sordes expurgauerit. Solius namque Dei est, sine peccato omnino esse: homines uerò licet iustißimi, non tamen perfectè mundi sunt: dictum est enim: Quod multum offendimus omnes. Vnde & per Malachiam dictum est: Sicut ignis in fornace, & sicut herba fullonum lauabit, purgabitque Deus nonnullos.

Lib. expositionis lyturgiæ.

Nicolaus Cabasilas Episcopus Dyrrachij: Duobus modis sanctificare cernitur diuinum hoc & sacrum mysterium. Vno quidem modo intercessione, alio modo participatione. Horum modorum primus quidem communis est, uiuis & mortuis: etenim pro utrisque offertur Sacrificium. Secundus autem modus solis uiuentibus permittitur: mortui enim non possunt amplius comedere aut bibere. Quid igitur? propterea nec sanctificantur hac sanctificatione, quæ prouenit ex participatione, & deterioris sunt hac in parte conditionis mortui, quà uiuentes? minime.

Lib. 6. constitutionum Apo. c. 30

S. Clemens D. Petri successor. Sine ulla exceptione conuenite, in cœmeteria, sacros libros in ijs legentes & psallentes pro ijs, qui dormierunt Martyribus atque omnibus Sanctis, proque fratribus nostris, qui in Domino obierunt: & acceptabilem Eucharistiam offerte in Ecclesijs & cœmeterijs uestris. Atque in exitu mortuorum psallentes eos deducite, si fideles fuerint in Domino. Rursum: Oremus (inquit) fratres, ut benignus

Ibidem.

Deus

Deus, qui ipsius animam suscepit, dimittat ei omne delictum uolnntarium & inuoluntarium, propitius illi factus collocet eum in regione piorum & beatorum, in sinu Abrahæ, Isaac, & Iacob etc.

Tertullianus: *Scio fœminam quandam uernaculam Ecclesiæ, post unicum & breue matrimonium, cùm in pace dormisset, & morame adhuc sepultura, interim oratione Presbyteri componeretur, ad primum orationis habitum, manus à lateribus dimotas, in habitum supplicem composuisse.* Lib. de anima.

S.Cyprianus: *Quod Episcopi antecessores nostri religiosè considerantes consueuerunt, ne quis frater excedens, ad tutelam uel curam clericum nominaret: ac si quis hoc fecisset, non offerretur pro eo: nec Sacrificium pro dormitione eius celebraretur. Nec enim ad altare Dei meretur nominari in Sacerdotum prece, qui ab altari Sacerdotes, & ministros suos Leuitas auocare uoluit.* Lib.1.epist. 9.

S. Hieronymus: *Cæteri mariti super tumulos coniugum, spargunt uiolas, rosas, lilia, floresq; purpureos: et dolorem pectoris his officijs consolantur: Pāmachius noster sanctā fauillā, ossaq; ueneranda eleemosynæ balsamis rigat, his pigmentis atq; odoribus fouet cineres quiescentes, sciens scriptum: Sicut aqua extinguit ignem, ita eleemosyna peccatum.* Epist.ad Pamachium.

S. Ambrosius: *Date manibus sancta mysteria, pio requiem ei poscamus affectu. Date Sacramenta cœlestia, animam piam nostris oblationibus prosequamur. Extollite populi mecum manus in sancta, ut eo saltem munere, uicem eius meritis rependamus. Non ego floribus tumulum eius aspergam, sed spiritum eius Christi odore perfundam etc.* In oratione funebri de obitu Valentiniani.

B.Monica D.Augustini mater: *Ponite hoc corpus ubicunq; uolueritis, nihil uos eius cura conturbet, tantum illud uos rogo, ut ad Domini Altare memineritis mei, ubicunq; fueritis.* Aug.lib 9. confess.c.15.

D. Gregorius: *Multos ut arbitror uestrum fratres contigit nosse hoc, quod ad memoriam uestram narando uolo reuocare. Nō longè à nostris temporibus fertur factum, quod quidam ab hostibus captus longè traductus est. Cumq; diu teneretur in uinculis, eumq; uxor sua cùm ex eadem captiuitate non reciperet, extinctum putaret: pro eo iam uelut mortuo hostias hebdomadibus singulis curabat offerre. Cuius toties uincula soluebantur, quoties ab eius coniuge oblatæ fuissent hostiæ pro animæ eius absolutione. Narrat idem Cassium Narniensis urbis Episcopum propè S.Iuuenalis martyris sepulchrum quotidiè obtulisse Sacrificium pro uiuentibus & defunctis.* Homil. 37.in Euang. Hom.7.

S.Isidorus Episcopus: *Sacrificium pro fidelium defunctorum requie of-* Lib 1.offi iorum Ecclesi.c.18.

ferri, uel pro eis orare: quia per totum hoc orbem custoditur, credimus quod ab ipsis Apostolis traditum sit: Hoc enim Catholica tenet Ecclesia, *quæ nisi crederet firmiter defunctis dimitti peccata, non pro eorum spiritibus uel eleemosynam faceret, uel* Deo Sacrificium *offerret:* Nam cum Dominus *dicat: Qui peccauerit in Spiritumsanctum, nō remittetur ei, nec in hoc seculo, nec in futuro: demonstrat quibusdam illic dimittenda peccata, & quædam* Purgatorio *igne purganda.*

In vita B. Amb. — Paulinus Presbyter: *Plurimi stellā super corpus eius se uidere narrabāt, sed lucescente die* Dominico, *cū corpus illius, peractis Sacramentis diuinis, de Ecclesia leuaretur portandū ad Basilicā Ambrosianam, in qua positus est.*

Ser. 127. de Lazaro & diuite. — S. Petrus Episcop: Rauennatis: *Neq; hinc ad uos transire, neq; huc transmigrare quis potest. Terret fratres, terret nimis uocis huius auditus, quæ ostendit post mortem, & semel apud Inferos pœnali custodiæ deputatos, ad Sanctorum quietem non posse transferri, nisi Christi gratia iam redempti, ab hac desperatione sanctæ Ecclesiæ intercessione soluantur, ut quod sententia negat, Ecclesia mereatur, præstet gratia etc.*

Epistola ad Amandū Episcopū. — S. Paulinus Episcopus Nolanus: *Ob hoc impensè rogamus, ut quasi frater, (quod nobis in* Domino *esse dignaris) unanimes fratres iuuans, & hanc meritis fidei tuæ mercedem accumules, ut pro eo infirmitati nostræ compatiaris, & orandi labore conspires, ut misericors & miserator* Deus, *qui facit omnia in cœlo, & in terra, & in mari, & in abyssis, refrigeret animam eius stillicidijs misericordiæ suæ, per orationes uestras.*

Vide Damasc. in orat. pro defunct. — S. Palladius: *Et quia pro consuetudine sua, pro defunctis preces faciebat (S. Macharius) scire desiderabat, numquid illis prodessent, & an consolatio eis inde proueniret: Deus animarum animator, uolens hoc seruo suo pluribus & certis argumentis patefacere, cranio quod exaruerat, uerbum ueritatis inspirauit. Prorupit enim cranium in hæc uerba: Quando pro mortuis offers preces consolatiunculam sentimus etc.*

Lib. 1 persequutione Vandalic. — S. Victor Episcopus Vticensis: *Sed etiam quæ foras muros erant (Basilicæ) quascunq; uoluit occupauit: & præcipuè duas egregias & amplas* S. Martyris Cypriani: *unam ubi sanguinem fudit: aliam ubi eius sepultum est corpus. Quis uerò sustineat, ac sine lachrymis posset recordari, dum præciperet nostrorum corpora defunctorum, sine solennitate* Hymnorum, *cum silentio ad sepulturam perduci?*

In lib. de offi io Missæ c. 38. — Amalarius Archiepiscopus Treuerensis: *Missa pro mortuis, in hoc differt à consueta Missa, quod sine gloria & alleluia & pacis osculo celebratur.*

tur. Recordatio *mortuorum nuncupatiuè agitur (Ante nobis quoq; pectoribus) ubi finitur memoria mortis* Domini,*& inchoatur mors nostra per confessionem peccatorum,ac ideo ibi merito agitur memoria transeuntium, qui in* Domino *moriuntur.*

Beda : *Nonnulli propter bona quidem opera,ad electorum sortem præordinati,sed propter mala aliqua, quibus polluti de corpore exierunt,post mortem seuerè castigandi,excipiuntur flammis ignis* Purgatorij: *& uel usq; ad diem iudicij,longa huius examinatione à uitiorum sorde mundantur:uel certè prius amicorum fidelium precibus,eleemosynis, fletibus,& hostiæ salutaris oblationibus soluti pœnis,& ipsi ad beatorum perueniunt requiem.* Hom. in illud Ioannes testimonium perhibebat.

Idē :*In præfato (inquit) prælio,quo occisus est rex* Elbuini,*memorabile quoddam factum esse constat,quod nequaq̄ silentio prætereundū arbitror, sed multorum saluti,si referatur,fore proficuū.Occisus est ibi inter alios de militia eius iuuenis uocabulo* Imma, *qui cum die illo, & nocte sequente inter cadauera occisorum similis mortuo iaceret,tandem recepto spiritu reuixit,ac residens sua uulnera,ut potuit,ipse alligauit.Quod dum faceret,inuentus est & captus à uiris hostilis exercitus,& ad* Dominum *ipsorū,comitem uidelicet* Edilredi *regis adductus.Ille suscipiens eum,curam uulneribus egit, et ubi sanari cœpit,noctu eum,ne aufugeret,uinciri præcepit,nec tamen uinciri potuit.Nam mox ut abiēre qui uincierāt,eadem sunt eius uincula soluta.Habebat enim germanum fratrem,cui nomen erat* Tunna Presbyterum *&* Abbatem *: qui cum eum in pugna peremptum audiret, uenit quærere si forte corpus eius inuenire posset : inuentumq; alium illi per omnia simillimum, putauit ipsum esse, quem ad* Monasterium *suum deferens, honorificè sepeliuit,et pro absolutione animæ eius, sæpius* Missas *facere curauit:quarum celebratione factum est,quod dixi, ut nullus eum posset uincire, quin continuò solueretur.Interea comes,qui eum tenebat, mirari & interrogare cœpit,quare ligari non posset: An forte literas solutorias, de quibus fabulæ ferunt,apud se haberet,propter quas ligari non posset. At ille respondit,nihil se talium artium nosse : Sed habeo fratrem (inquit)* Presbyterum *in mea* Prouincia *: & scio quia ille me interfectum putans,pro me* Missas *crebras facit:et si nūc in alia uita essem ibi anima mea per intercessiones eius solueretur à pœnis.Multi itaq; accensi sunt in fide ac deuotione pietatis ad orandum,uel eleemosynas faciendas,et ad offerendas* Domino *uictimas sacræ oblationis,pro ereptione suorum, qui de seculo migrauerant. Intellexerunt enim quod* Sacrificiūm *salutare ad redemptionem ualeret,et animæ & corporis sempiternam.* Lib.4 Hist. Angl.c.22.

G 2 VVallafridus

Lib. de Exordijs & incrementis rerum Eccle. c. 21. & 22.

VValafridus Strabo Abbas: Ad hoc accedit, quod totius usus Ecclesiæ habet, sæpe Missas agere pro uiuis, pro defunctis, pro eleemosynis, & alijs diuersis caussis, quod etiam officia his attributa testantur.

In c. 12. li. Math.

Rabanus Archiepiscopus Moguntinus: Quod post exitum uitæ præsentis, pro fidelium peccatis exorandum sit, & eleemosynarum opus agendum, quatenus hi, pro quorum remedio res agitur, à peccatis soluantur: & præsens locus ostendit, & in Euangelio Dominus, ubi de Spirituſsancti blasphemia, irremiſsibile peccatum illud ostendens, ait: Qui dixerit uerbum contra Spiritumſanctum, non remittetur ei, nec in hoc seculo, nec in futuro. Idem rursus: Sacrificium (inquit) pro defunctorum fidelium requie offerre, uel pro ijs orare, quia per totum orbem hoc custoditur, credimus quia ab ipsis Apostolis traditum sit: hoc enim ubiq; Catholica tenet Ecclesia, quæ nisi crederet fidelibus defunctis dimitti peccata, non pro eorum spiritibus eleemosynam faceret, uel Sacrificium offerret.

In epist. ad Cor.

Haymo Episcopus Halberstadensis: Qui leuia peccata attrahunt, purgantur ab illis, qui tribulationibus incenduntur in hoc seculo, uel post mortem in igne Purgatorio: uel alia afflictione, orationibusq; hominum expiantur. Tamen quod sine illicito amore non habuerunt, utiq; sine ureme dolore non perdent.

c. 34. comment. in Matth.

Christianus Druthmarus: Quod dicitur non remittendum, nec in hoc seculo, nec in futuro, datur intelligi, esse de quibusdam peccatis in alia uita remiſsionem: quia quod de uno negatur, consequens est, ut de aliquibus poſsit intelligi, sicut de ocioso sermone, de concupiscentijs & leuibus peccatis.

Lib. 1. c. 16. vitæ S. Greg. Papæ.

Ioannes Leuita Romanus: Tunc euocato ad se Precioso monasterij sui præposito tristis dixit: Diu est quod frater ille iustus, qui defunctus est, in igne cruciatur: Debemus ei aliquid charitatis impendere, & ei in quantum poſsumus, ut eripiatur, adiutorium nostrum accommodare. Vade itaq; ab hodierna die continuis 30. diebus offerre pro eo Sacrificiũ stude, ut nullus omnino prætermittatur dies, quo pro absolutione illius salutaris hostia non mactetur.

Lib. 15. c. 124.

S. Iuo Episcopus: Animæ defunctorum quatuor modis soluuntur, aut oblationibus Sacerdotum, aut precibus Sanctorum, aut charorum eleemosynis, aut ieiunio cognatorum.

Lib. de concordia noui & veteris Sacrificij.

Hildebertus Archiepiscopus: Neue sepultorũ pia mentio prætereatur, Et benè defunctis & sibi poſsit idem. Præsul idem sibi, dum Sanctis rogat associari,

associari, Quos & nominibus nominat ipse suis. Cum uiuis ueniam refrigeriumq; sepultis Impetrat, & partem quam petit ipse sibi.

Brenno Abbas. Post mortem Christi in Cruce, commemoratio mortuorum consequitur, Quia nec aliorum defunctorum commemoratio agenda, nisi qui in Christi morte redempti sunt, & in Christo hanc uitã finierunt. De officio Missæ c. 16.

Burchardus: De seruo qui fugerat Dominum suum interrogabas, si ille in fuga mortuus fuerit: utrum liceat pro eo orare, an non. Hoc in diuinis libris non inuenimus prohibitum: sed tamen scimus ab Apostolis firmiter præceptum, ut serui subditi sint in omni timore dominis, non tantum bonis & modestis, sed etiam discolis. Lib. 11. c. 62. decretorum.

Petrus Damianus: Nec tibi blandiaris, si grauiter peccanti leuior pœnitentia, uel à mansueto, uel à dißimulante dictatur, cùm in purgatorijs ignibus perficiendum sit, quidquid hic minus feceris, Quia dignos pœnitentiæ fructus querit altißimus. Ser. 2. de S. Andrea Apost.

Sigebertus Genblacensis. Hoc Abbas Odilo per illum comperto, constituit per Monasteria sibi subiecta, ut sicut primo die Nouembris solennitas omnium Sanctorũ agitur, ita sequenti die memoria omnium in Christo quiescentium celebretur. Qui ritus ad multas Ecclesias transiens, fideliũ defunctorum memoriam solennizare fecit. In Cronica sua ad annum 998.

S. Bernardus: Porro mortuos uiuentium fraudantes auxilijs, uiuentes nihilominus Sanctorum, qui decesserunt Suffragijs spoliantes. Absit: Non relinquet Dominus plebem suam, quæ est sicut arena maris, nec contentus erit paucitate hæreticorum, qui omnes redemit. Non credunt autem ignem purgatorium restare post mortem, sed statim animam solutam à corpore, uel ad requiem transire, uel ad damnationem. Quærant ergo ab eo, qui dixit quoddam peccatum esse, quod nec in hoc seculo, nec in futuro remittetur: cur hoc dixerit, si nulla manet in futuro remißio purgatione peccati? Ser. 66. in Cantica.

D. Berengosius Abbas: Mirum non est, quod sicut catalogus Sanctorum solet ubique testari, festiuitas B. Helenæ à nobis annua semper debet reuolutione celebrari. Sed quoniam in eodem catalogo de filio eius Constantino nulla est mentio, ideo ut in regione uiuorum & ipse complaceat Deo, necesse est ut oratio fiat ab Ecclesia ad Deum pro eo. Lib. 2. de laudibus S. Crucis.

Edmerus Anglus: Post hæc (inquit) Anselmus, ut sanctæ dilectionis munus, quod uiuo impenderat Osberno, mortuo non negaret, per integrũ annum, omni die Missam pro eius anima celebrauit. Quod si aliquando à Lib. uitæ B. Anselmi c. 11.

Sacramenti ipsius celebratione impediebatur, eos qui Missas familiares debebant, suam pro unius fratris Missam dicere faciebat.

In c. 3. 1. ad Cor. Heruaeus Britannus: Hoc tamen sciendum est, quia illic saltem de minimis nil quisque purgationis obtinebit, nisi bonis hoc actibus in hac uita adhuc positus, ut illic obtineat promereatur. Sciendum est etiam, quia grauior est ille ignis, quam quicquid potest homo pati in hac uita. Omnia tormenta, quae hic sunt, multo faciliora sunt. Et tamen homines ne ea patiantur, quicquid ab homine fuerit iussum, faciunt. Quanto melius est, ut faciant ea, quae iubet Deus, ne illa grauiora patiantur.

Lib. 2. in Leuit. c. 41. Rupertus Abbas Tuiciensis: Si in Villa fuerit Domus, quae muros non habet, id est, si in proximum admissum fuerit peccatum, quod muro defensionis roboratum non est, agrorum iure uendatur, id est, ueniali conditione tenebitur. Nam si ante (inquit) redempta non fuerit, in iubilaeo reuertetur, ad dominum suum: id est, etiamsi ante finem uitae non condigna satisfactione compensatū fuerit, is in quem peccauit proximus, non solum licitè, uerumetiā laudabiliter orabit pro eo, ut remittatur ei peccatū &c.

In gemma animae, c. 50. & 51. Honorius Augustodunensis: A memento domine, Sacrificium defunctorum ostenditur, qui in confessione Christi migrauerunt, & fidelibus adsociati sunt. Sacerdos Christi mortem repraesentat, cum se ad (Supplices te rogamus) inclinat: & post eius mortem, aptè commemoratio defunctorum additur, qui pro eis mortuus creditur &c.

In Cano. Missae. Odo Episcopus Cameracensis: Sumit hinc exordium quarta periodus, quae confecto corpore & sanguine Christi, redit ad rogandum pro mortuis, fidentior exaudiri patrocinio Sacrificij.)

Vide Bernardum in uita Malach. S. Malachias: Ecce appropinquat dies, quem, ut optimè nostis, semper optaui. Quod ad hoc corpusculum attinet, hic requies mea: Quod ad animam, Deus prouidebit, qui saluos facit sperantes in se. Nec parum spei repositum est mihi in die illa, qua mortuis tanta beneficia, à uiuis impenduntur.

Epi. contra Petrobrusianorum haeresin. Petrus Abbas Cluniacensis: Nam etsi aliena uidentur uiuentium opera, ut tamen mortuis prodesse ualerent, mortuorum dum uiuerent meritis sunt comparata. Idcirco nec aliena esse iudicanda sunt, quae mortuorum praecedentibus meritis propria facta sunt. Orat ea de causa Ecclesia pro requie uel gloria membrorum suorum, ad statum alterius uitae translatorum: & quos fide ac charitate ad membra Domini sui pertinere cognoscit, à fructu bonorum suorum operum non excludit.

Petrus

Petrus Episcopus Parisiensis: *Orationibus sanctæ Ecclesiæ, & Sacrificio salutari, & eleemosynis, quæ pro eorum spiritibus offeruntur, non est dubium mortuos adiuuari, ut misericordius cum eis agatur, quàm eorum peccata meruerunt.* Et infra: *Non est ergo ambigendum ista prodesse defunctis, sed talibus, qui ita uixerunt ante mortem, ut possent ijs utilia esse hæc post mortem.* Lib. 4. d. 45.

Guillhelmus Abbas S. Theodorici: *Cum B. Malachias cœlo animam reddidisset, offerens pro eius transitu uenerabilis Abbas (Bernardus) hostiam salutarem, gloriam eius Domino reuelante cognouit: & eodem inspirante Sacrificio iam expleto, formam mutauit orationis: & collectam intulit, quæ ad sanctorum Pontificum solennitates, non ad commendationes defunctorum pertinet.* In uita Bernardi.

S. Brigitta: *Tria sunt quæ faciunt minui tam longum tempus pœnæ: Primum est, si per aliquem reddantur ea, quæ iniustè ab alijs abstulit & extorsit, uel reddere iustè alijs tenebatur. Secundum est copiosa eleemosyna: per hanc enim extinguitur peccatum, sicut per aquam extinguitur ignis. Tertium est corporis mei oblatio in altari pro eo, & amicorum meorum preces &c.* In lib. reuelationum c. 34.

Ioannes Eleemosynarius: *Impigrè oblationes & sacrificia pro defunctis facite &c.* Hincmarus Remensis Episcopus: *Quod ab amicis, propinquis, mortuorum hæredibus, Ecclesijs in quibus ipsi sepulti sunt, offerri solitum est, accipere quidem licet, non tamen exigere.* S. Bonifacius: *Pro dormientium fratrum animabus orationes fiant.* Leobgyta: *Pro anima patris mei preces ad Deum offerre non renues.* Metaphra. in uita Ioan. Eleem. In epist. ad Ecclesiam Torn. In epist. ad Abbatem Aldernum. In epist. ad S. Bon.

Hæc Patrum oracula, Pontificumq; & Synodorum decreta, quæ supra, dum de Purgatorio dissereremus, longo ordine recensuimus: perpetuus Ecclesiarum omnium usus mirificè confirmat. Orationibus Ecclesiæ (inquit D. Aug.) *& Sacrificio salutari, & eleemosynis, quæ pro eorum spiritibus erogantur, non est dubitandum mortuos adiuuari, ut eum ijs misericordius agatur à Domino, quàm sua peccata meruerunt. Hoc enim à patribus traditum uniuersa seruat Ecclesia.* Et alibi. *In Machabæorum* (inquit) *libris legimus oblatum pro mortuis Sacrificium: sed & si nusquam omnino in scripturis ueteribus legeretur, non parua est uniuersæ Ecclesiæ, quæ in hac consuetudine claret, autoritas: Vbi in precibus Sacerdotis, quæ Domino Deo ad eius altare funduntur, locum suum habet etiam commemoratio defunctorum.* Ser. 34. de uerb. Apost. De cur. pro mor. atq. c. 1. 2. Macha. 12.

Ad suf-

Epist. ad Bonefa. Aug. lib. de cur. pro mor. c. 2. 13. q. 2. c. Animæ.

Ad suffragiorum porro uim & genera quod spectat: quanquam Greg. Magnus quatuor duntaxat eorundem discrimina alicubi assignet: puta Sacerdotum oblationes, Sanctorum preces, charorum eleemosynas, & cognatorum ieiunia, adhæc tamen reliqua omnia, ueluti membra, quædam ad sua capita, referri possunt. Ad altaris quidem Sacrificium omnia, quæ in diuini cultus augmentum, ministrorumue Ecclesiæ alimentum à pijs hominibus quoquo pacto conferuntur: Ad eleemosynam uerò, omnia tam interna quam externa charitatis officia. Ad orationes autem, omnes cuiusque generis meditationes, spiritalesuè animarum exercitationes: Ad ieiunia deniq; omnes cuiusuis ordinis corporis macerationes.

D. Thom. 4. d. 15. q. 1. ar. 5. q. 1.

Restitutiones autem, quæ defunctorum nomine interdum fiunt, etsi ad salutem necessariæ censeantur, propriè tamen ad hunc locum non pertinent: Siquidem aliena restituere, non est pro peccato, quod iniqua ablatione in Deum uel proximum admissum erat, satisfacere: sed à peccandi libidine desistere. Vnde qui alieni restitutionem, quam interitui uicinus, iam tum per se facere non potest, hæredibus, ut faciant, bona fide iniungit: si quidem alio nullo impedimento tenetur, ob hæredum perfidiam à regno non excludetur: Contra uerò qui aliena, quæ sciens uolensque inuito hero possidet, cum possit & debeat, non restituit, restituiue curat, certissimam damnationem sibi asciscit, etiamsi eo extincto damnum illatum in quadruplum resarciant hæredes, uel curatores.

D. Thom. 4. d. 45. q. 2. ar. 3. q. 1.

Inter omnia Suffragiorum genera principem locum, sacrosanctum altarij Sacrificium merito sibi uendicat. Nec enim duodecim millia drachmarum argenti à Iuda Machabæo hic offeruntur, sed infinitus gratiarum & bonorum omniũ thesaurus, nempe unigenitus Dei filius: idque per Ecclesiam, cuius charitas & deuotio Deo Opt. Max. plus quam credi potest, grata est. Vtrilibet autem horum pientissimæ, & ad satisfaciendum & impetrandum efficacissimæ eiusdem Ecclesiæ preces accedunt.

Matth. 9.

At uerò ut maximè corporis & sanguinis dominici oblatio, per se primas inter suffragia obtineat, per accidens tamen, ut cum fames uel alia calamitas dirè inter pauperes grassatur, misericordiam Sacrificio antepo ponere, magisque dandis eleemosynis, quàm multiplicandis Missis incumbere iure meritoq; licebit.

Tho. 4. d. 45. q. 2. ar. 4. q. 1.

Proximum post altaris Sacrificium locum, alij eleemosynæ, alij plenarijs assignant Veneis: nec id fortassis iniuria: Nam etsi Pontificiæ condonationes familiarius in uiuorum, quàm in mortuorum subsidium soleant

concedi,

concedi, conceduntur tamen & in horum quoq; commodum: quamuis non eodem modo. Etenim uiui utroq;, absolutionis inquam et commutationis modo Indulgentiarum beneficio potiri possunt: defuncti neutro propriè, sed tantùm per uiam Suffragij: Siquidem non sua, sed amicorum uel familiarium opera Veniarum participes efficiuntur: non secus ferè atq; si uiuorum quispiam infirmitate uel inopia præpeditus, non suis uiribus uel opibus, sed alterius liberalitate, milite contra Turcam comparato, Indulgentias per se, uel per alium contra infideles militanti concessas, obtineat: Vtrobiq; tamen iustitia suum locum retinet: fit enim quod condonationum causa factum oportuit: quod autem per alium fiat, id est gratiæ & misericordiæ.

Quamuis autem communi quadam ratione Suffragia prosint omnibus Christo per gratiam insitis, per satisfactionis tamen uel Suffragij modũ ijs potissimum adiumento sunt, quibus ex instituto applicantur. Vnde cum D. Thoma ex analogica ciuilis debiti solutione eorum naturam commodiùs uenamur, quàm cum Præpositiuo ex lucis uel uocis cõmunicatione. Siquidem lux (& idē nunc statuo de uoce) ex æquo & necessariò proxima quæq; afficit: Suffragia uerò, quòd humanis actionibus, quæ liberæ sunt, constent: neq; ex æquo, neq; necessariò operantur: Sed pro libera suffragantis uoluntate plus minusue: finitè tamen ac determinatè, ut quæ ipsa quoq; finitæ determinatæq; uirtutis existant. D.Tho. 4.d.45. q.2. art.2.q.3.

Et quidem precum, ieiuniorum, & eleemosynarum uim circumscriptam esse, dubitat nemo. De sacrosancto uerò altaris Sacrificio, ideo à nonnullis dubitatum est, quia unum illud inter omnia, Christum Deum ac Dominum nostrum, immensum bonorum omnium pelagus, uerè, realiter, ac substantialiter intra sese continet. Matth.26. Luc.22. Mar.14.

Sed sanè licèt Eucharistiæ uis, si ex re hic contenta uim eius metiâre simpliciter sit infinita, effectum tamen non infinitum, sed finitum & intra certos limites conclusum, ex sese proggnit: Nam aliàs, contra ac hactenus ab omnibus creditum est, nihil omnino referret, semel ne an sæpius pro quacunq; Ecclesiæ, uel membrorum eius necessitate offerretur. D.Tho. 4.d.45. q.2. art.4.

Nec obstat idem omnino quod olim in Cruce, nunc in Ara offerri: Nam etsi utrobiq; eadem numero res exhibeatur, non idem tamen utrobiq; est minister, nec idem quoq; offerendi modus, sed longè diuersissimis. Etenim sacratissima illa Crucis hostia per unigenitum Dei filium proximè immolabatur: atq; ita non solum ex se, siue ex opere operato, ut in Scholis loquimur, infinitè erat grata, uerumetiam ex opere operantis, hoc est est deuotione & Ioan.19. Matth.27. Luc.24.

 charitate

charitate Christi, ultro pro salute omnium in acerbißimum illud mortis genus sese contradentis: At altaris Sacrificium citra ullum dolorem aut corporis cruciatum per Ecclesiæ ministros, quorum deuotio inter certos cancellos continetur, proximè offertur.

Veruntamen quod orantis uel sacrificantis meritum, siue is pro pluribus simul, siue pro uno tantùm oret uel offerat, nihil detrimenti capiat, quodq; spirituale gaudium, quod electorum cætus ex eiusscemodi suffragatorijs operibus haurit, participantium multitudine non decrescat, extitère, qui asse-rerent non ita multum referre, pro uno ne solo quis oret uel offerat, an pro pluribus.

Hieron. c. nō mediocriter, de cons. d. 5.

Inter peculiaria suffragia, cæteris interim, quæ huc plerunq; intercedere solent, exæquatis, infimum locum tenent, quæ unus alteri citra obligationem impendit: summum, quæ in humanis adhuc constitutus salutis suæ causa, per idoneos fieri satagit: medium, quæ uitæ metæ propinquus, pro se, ut faciāt, alijs cōmittit, modo tū cōmissarij officio nō defuerint. Siquidē ea Suffragiorū est ratio, ut, nisi reipsa exhibita sint, ex se nihil prorsus operentur.

D.Tho. 4.d.45. q.2.art.4.

Quarè si hinc discedens mille sestertiū in animæ tuæ λυτρὸν in sacra, uel in aliud pium opus eroganda mandaueris, teq; sublato, hæredes uel curatores, quæ mandaras, floccifecerint, non solum intrinseco eorū sacrorū fructu frustrabere, uerùm illius etiam præsidij, quod ex Ecclesiæ, uel ministrorum eius deuotione tibi obuenturum erat, detrimentum patière.

D.Tho.4.d.45. q.2.art.q.2.ad 4.

Attamen meritum et satisfactionis quota seu portio, quæ istiuscemodi testamentariæ cautionis ratione debebantur, aliorum perfidia intercidere non possunt: quippè quæ eo ipso temporis articulo, quò hoc uel illud opus salutis causa fieri mandatur, authori suo aliâs non indigno, certißimè admetiantur.

D.Tho.4.d.45. q.2.art.2.q.2.

Quapropter si testatoris pietas, præter gratiæ augmentum, diuidui pœnarum reliquarū condonationē promerebatur: siue id quod factū oportuit, fiat, siue secus, nihilo secius diuidui relaxationem consequitur: Illud tū quod ex ui operis, si id fortè præstitū fuisset, ei accessurū erat, omnino intercidit.

D.Tho.4.d.45. q.2.art.2.

Ex quo palàm fit quàm parum consultè suas illi instituant rationes, qui eleemosynas, uel aliud quodcunq; eiusmodi, quod commodè per se facere poterant, alijs, ut faciant, committunt. Nam præterquam quod commissarij non optima semper fide rem gerant, non uulgarem quoq; istiuscemodi meriti iacturam faciunt. Omitto Deo Opt. Max longè gratiora, multoq; proinde ad satisfaciendum efficaciora esse, quæ ex his, quibus liberè & licitè uti adhuc

2.Cor.9.

huc

huc poterat, alacriter in pauperum usum, diuinumq; cultum erogas, quàm quæ alij, siue hæredes, siue amici, siue alij quicunq;, ex illis ipsis in animæ tuæ subsidium postea elarguntur.

Conficitur hinc rursum alienam iniquitatem nonnullis, præter suam noxiam, etiam in spiritalibus fraudi nonnunquam esse: puta ijs, qui amicorum uel curatorum suorũ perfidia, institutis pro se Suffragijs inique frustrati, diutius quàm oportuit, in Purgatorijs cruciatibus, ueræ interim beatitudinis expertes, distinentur. Tho.4.d.45.q.2.ar.2.q.2.ad 4.

Sequitur demum non parum utilius fore defuncto, si statim atq; è uiuis excesserit, cumulata quæpiã eleemosyna in animæ ipsius expiationem erogetur, frequensuè altaris Sacrificium eiusdem rei causa offeratur, quàm si per temporum interualla & partes, eiuscemodi opera præstentur. Quandoquidem præsidia isthæc præsentia sunt & certa, demortuorum uerò spiritus, quousq; ad plenũ perpurgentur, præsentibus et certis auxilijs indigent. D.Thom. loco ante citato.

Nihilominus quia priuatis commodis publicũ anteferre commodum, non solũ honorificum, uerùm etiã Cœlesti patri apprimè gratũ est: nisi præsens miserorum ægestas, aut temporum calamitas aliud efflagitent, satius fortassis fuerit propria utilitate posthabita, perpetuum censum in pauperum alimoniam, aut iuge altaris Sacrificium, in diuini cultus amplificationem instituere, quam totum illud, quod pro utriusq; institutione insumptum oportuit, simul & semel in eleemosynas, uel Missarum Sacrificia exponere. 2.Reg. uid. Genes.22.

Quamuis ministri conditio ad intrinsecum Suffragiorum uim nullum ferè momentum adferat, attamen quod uitæ sanctimonia, morumq; innocentia, singulare quoddam impetrandi robur habeat, sedulò niti decet, quò eiuscemodi ministro Suffragiorum opus demandetur, qui & fideisit integræ, et uitæ quoq; minimè improbæ. D.Tho.3.q.82. art.6.2.d.40.4.d.45.q.2.ar.2.q.2.d.19.q.1.art.2.

At de primario Suffragiorum authore longè alia est ratio. Nam quicquid is lethali crimini obstrictus huiusmodi instituerint, totum id, quousq; criminosus esse desierit, nullarũ pene uirium in ipso existit: Prodesset tamẽ si ante instituti operis Suffragatorij consumptionem, instaurato sanati iã per gratiam animi proposito, id denuò confirmet, ratumue habeat, quod antea sceleribus suis præpeditus, incassum ferè tentauerat. D.Tho.4.d.17.q.2 art.4.q.3.3.cõtra Gen.c.156 ad 5.

Conducunt aũt Suffragia, nõ ijs solùm, quibus ex instituto cõmunicantur, uerùm ijs etiã, qui alteri ea ex charitate cõmunicant: In ratione quidẽ meriti primò et per se (siquidẽ boni operis meritũ ab uno ad alterũ trãsferri nõ potest) in ratione uerò satisfactionis obliquè et per accidẽs: Nã qui nũc fide et D Tho.4.d.45.q.2.art.4.4.

Matth. 7. Mar. 4. Lucæ 6. *charitate aliorum miseriæ subleuandæ incubuerimus, eadem olim uicißim et nostræ quoq; depellendæ incumbent alij. Accedit quod istiusmodi satisfactiones nõ infrequenter in propriũ ipsius satisfacientis sinum reflectantur: Vel quod hi, quibus impendebantur eorum amplius non indigeant, uel certè quod eorundem capaces non existant.*

Quod si opera satisfactoria proprij meriti rationẽ obscurarent, aut aliqua ex parte imminuerent, satisfactioni operã dare nõ parũ detrimentosum foret: siquidẽ multò satius fuerit cõplures annos dirißima Purgatorij supplicia pertulisse, quàm uel minimam gratiæ aut gloriæ fecisse iacturam. Sed D.Tho. 4. d. 45. q. 2. art. 2. q. 4. *sanè tamẽ abest ut opus satisfactoriũ alteri ex charitate impensum, proprij meriti rationem imminuat uel obscuret, ut illud etiam insigniter illustret.*

Grauiter proindè errare ac hallucinari conuincuntur, qui rati, si quid spiritalis præsidij alteri impenderint, id sibi funditus deperire: uel nunq̃, uel certè grauatè pro defunctorum spiritibus apud misericordiarum Patrem D.Thom. vbi supra. *intercedunt: cùm tamen contra arbitratum oportuerit, puta spiritale subsidium alteri ex Christiana charitate communicatum, maiorem in partem penes ipsum communicantem remanere, atq; adeo meriti rationem plurimum augere & (ut modo dicebamus) illustrare.*

DE CHRISTIANORVM SEPVLturis, exequijs, anniuersarijs etc. Pars quinta & postrema.

Lib. de cura pro mor. agen c. 2. 13. q. 2. c. Animæ. *POmpa funebris: (inquit D. Aug.) agmina exequiarum: sumptuosa diligentia sepulturæ, uiuorum sunt qualiacunq; solatia, non adiutoria mortuorum. Quia si prodest aliquid impio sepultura preciosa, oberit pio uilis uel nulla. Præclaras exequias in conspectu hominum purpurato illi di-* Luc. 16. *uiti exhibuit turba famulorum, sed multò clariores in conspectu Domini, ulceroso illi pauperi ministerium exhibuit angelorum: quia eum extulerunt non in marmoreum tumulum, sed in Abrahæ gremium.*

Lib. 1. c. 12. & 13. de ciuit. *Nec tamen ideo (inquit idem) contemnenda, aut abijcienda sunt corpora defunctorum, maximeq; iustorum atq; fidelium, quibus tanquam organis & uasis ad omnia bona opera sanctus usus est Spiritus. Si enim paterna uestis & annulus, ac si quid huiusmodi tantò charius est posteris, quantò*

erga

erga parentes maior affectus: nullo modo ipsa spernenda sunt corpora, quæ utiq; multò familiarius atq; coniunctius, quam quælibet indumenta gestamus. Hæc enim non ad indumentum aut ornamentum, quod adhibetur extrinsecus: sed ad ipsam naturam hominis pertinet. Vnde & antiquorum iustorum funera, officiosa pietate curata sunt, & exequiæ celebratæ, & sepultura prouisa, ipsiq; dum uiuerent, de sepeliendis, uel etiam transferendis suis corporibus, filijs mandauerunt. Gen. 23. 25.49. 50.

Sed & Tobias sepeliendo mortuos, Deum promeruisse, teste Angelo, cõmendatur. Ipse quoq; Dominus die tertio resurrecturus religiosæ mulieris bonũ opus prædicat, prædicandumq; commendat, quod unguentũ preciosum supra membra eius effuderit: atq; hoc ad eum sepeliendum fecerit. Et laudabiliter commemorantur in Euangelio, qui corpus eius de Cruce acceptum diligenter ac honorificè tegendum, sepeliendumque curarunt. Idem: Sit (inquit) pro uiribus cura mortuos sepeliendi, & sepulchra constituendi, quia hæc in Scripturis sanctis, inter bona opera deputata sunt. Nec solum in corporibus Patriarcharum aliorumq; Sanctorum, sed etiam in ipsius Domini corpore, qui ista fecerunt laudati sunt. Tob. 2. & 12. Ioan. 12. Mat 26 Ser. 34. de uerbis Apostoli. Matth. 16. Gens. 23. 49. Tob. 12.

Origines: Humana corpora, ut animæ domicilia, & sanctiores præcipuè, haud quaquam sunt reijcienda: quippe quæ ex optimarum legum permissu, cum honoribus, qui haberi his possunt, & sepultura dignantur. Et infra: Rationalem (inquit) animam honorare didicimus, & huius organa honorificè sepulchro demandare. Lib. 5. contra Celsum. Lib. 8. contra eundem Celsum.

Dionysius: Conuocato sacro choro diuinus Antistes, si is qui excessit è uita, erat ordinis Sacerdotum, ubi ante sacrum altare eum posuit, Deum precari incipit, eiq; gratias agere: Si autem sacris Monachis, sanctoue populo annumeratus erat, eum ad ueneratione dignum Sacrarium collocat. Deinde peracto solenni precationis sacro, Pontifex oleo mortuum perfundit, corpusq; cum alijs eiusdem ordinis sanctis corporibus reponit & condit. Ecclesi. Hiarchia c. 7.

Chrisostomus: Dic mihi quid sibi uolunt lampades istæ festiuæ? Nonne sicut athletas eos (defunctos) producimus? Quid etiam hymni? Nonne ut Deum glorificemus, & ei gratias agamus, quoniam iam coronauit discedentem? quoniam à laboribus liberauit, de seruitute ducens, apud se habens? Nonne propter hoc Psalmi & hymni? Nnnne propter hoc Psalmodia? Omniã ista gaudentium sunt. Hom. 4. in Epi. Heb.

Socrates: Corpus Imperatoris in aureo loculo collocatum, ad Constantinopo-

Lib. 3. c. 12. hist. trip. Eusebius lib. 4. u. i. z. Constan. tiniane. tinopolim est deuectum, & in palatij celso loco repositum. Quod in multis honoribus & ueneratione, quasi uiueret habebatur, donec aliquis filiorum eius adsisteret. Postea uero ab Oriente Constantio ueniente, cum Imperialibus exequijs funus eius sepultum est in Apostolorum Ecclesia, quam propterea fecerat, ne Imperatores & Sacerdotes, reliquijs priuarentur Apostolorum.

Lib. 9. c. 50. Greg. Nazianzenus inuectiua 2. contra Iuli. Nicephorus: At nostri (inquit Constantij) publico producitur apparatu, omniumq; acclamationibus, & sanctioribus istis carminibus: item nocturnis hymnis & lucernarum ignibus, quibus Christiani obitum pium cohonestandum censemus. Et corpus ipsum celebri lugentium conuentu effertur. Vbi autem ad magnam & Imperatricem urbem appropinquauit, quid dicere attinet uniuersi exercitus satalitium, & armatorum ordines, qui tanq̃ uiuo adhuc Imperatore adfuere? aut splendidæ urbis effusionem? & omniũ, qui uel fuere, uel futuræ sunt celeberrimum occursum?

In epitaphio Basilij Mag. Nazianzenus: Tum (inquit) miraculum omnium, quæ unquam acciderunt celeberrimum contingit. Gestabatur Sanctus Sanctorum manibus subleuatus, singuliq; contendebant: & hi quidem ut fimbriam contingerent, uel ab umbra contingerentur: alius ut lectulum, quo sacer ille efferebatur solùm tangeret: (quid enim corpore illius sanctius aut purius?) alius ut gestantibus appropinquare posset: nonnulli ut solo spectaculo perfrui ualerent. Pleni erant porticus, fora, fenestræ, & culmina hominibus, qui illum præmittebant, gerebant, & sibi inuicem succedebant. Ex omni genere & ætate aderat numerus penè infinitus: psalmodiæ resonabant antea incognitæ, &c.

Epistola ad Olymp. de obitu sororis suæ Macrinæ. Greg. Nissenus: Interim dum hæc agebamus fama nescio quomodo undiq; diffusa omnes finitimos ad funus adduxit: adeo ut concurrentes uestibulum non caperet. Cum igitur nocturna peruigilatio canendis Psalmis perfecta esset, & crepusculũ aduenisset, & paulatim progrederetur dies, & locus præ confluentium multitudine angustus redderetur, surgens, qui ei regioni præfectus erat Episcopus, Araxius nomine (aderat enim cum uniuersa multitudine Sacerdotum) præcepit ut sensim procederet tabernaculum: Ego igitur feretrum subiens illum aduocaui, ut alteram partem sustineret, posterioris uerò feretri partes, subierunt alij duo de clero insignes uiri. Ex utraq; autem parte, præcedebat non exiguus Diaconorum ministrorumque numerus, qui omnes ordine progredientes accensos cereos manibus gestabant, &c.

Eusebius:

Eusebius: Cum in consummatione Martyris Marini adesset (Asterius,) corpus illius capite truncum humeris suis splendidoq; & precioso indumento imposito detulit, & splendidissime quantum conueniebat sepulturæ tradidit: & honorem, quem Martyri detulit, continuò ipse Martyr assequitur. Lib. 7. c. 13.

Hieronymus: Translata est (Paula) Episcoporum manibus, & ceruicem feretro subijcientibus: cum alij Pontifices lampades, cereosq; præferrent: alij choros psallentium ducerent. In media Ecclesia, in spelunca Saluatoris est posita. Tota ad funus eius Palæstinarum urbium turba conuenit. Quem Monachorum latentium in eremo cellula sua tenuit? Quam uirginum cubiculorum secreta texerunt? Sacrilegium putabat, qui non tali fœminæ ultimum reddidisset officium. Prudentius: In epitaphio Paulæ Rom.

Hinc maxima cura sepulchris,
Impenditur, hinc resolutos,
Honor ultimus accipit artus,
Et funeris ambitus ornat.
Candore nitentia claro
Prætendere lintea mos est,
Aspersaque myrrha Sabæa.

In hymno de Martyribus.

At uerò licet magnificus funeris apparatus, per se nullum refrigerium defunctorum spiritibus adferat, adiunctorum tamen ratione, plurimum eisdem adiumenti præstat. Quandoquidē exequijs Catholico ritu celebratis, præter salutare Missæ Sacrificium, piasq; Orthodoxæ Ecclesiæ precationes, largæ quoque eleemosynæ non infrequenter accedunt.

Conuocantur (inquit Orig.) in Anniuersarijs diebus memoriæ, uel parentum defunctorum, uel amicorum, uel quorumcunque, qui in fide decessissent, Sacerdotes simul & laici: atq; in eo cœtu primum mortuis, quod in fide discessissent gratulantur: & sibi pium & tranquillum exitum quisquis precatur: postea conferuntur eleemosynæ uel oblationes, quæ in pauperes, pupillos, & uiduas, qui simul tum adsunt, distribuuntur. Lib. 3. in Iob.

Hieronymus: Pammachius noster ueneranda Paulinæ ossa eleemosynis balsamis rigat. His pigmentis atq; odoribus cineres quiescentes fouet &c. Augustinus: Si quis in memorias mortuorum aliquid pecuniæ offerri uoluerit, in præsenti pauperibus eroget, ita nec deserere uidebitur memoria suorum, quod potest gignere non leuem cordis dolorem, & id celebrabitur in Ecclesia, quod piè & honestè celebratur. Chrysostomus: Cur In epist. ad Pammachium de obitu uxoris Paulinæ. Epist. 64. ad Aurel. Carthag. Episcopum.

post

post mortem tuorum pauperes conuocas? Non ignoro te responsurum ut defunctus requiem adipiscatur, ut propitium iudicem inueniat.

Exequijs quasi quædam funeralium iustorũ appendices accedunt Tertius, Septimus, Trigesimus, Quadragesimus & Anniuersarius dormitionis dies. Feriatur (inquit Clemens) dies Tertius mortuorum in Psalmis, & lectionibus & orationibus, propter eum, qui tertia die resurrexit Etiam Quadragesimus secundum ueterum formam: Moysen enim hoc modo populus luxit. Nec non Anniuersarius pro memoria ipsius, deturq; de illius facultatibus pauperibus in commemorationem ipsius.

Lib. 6. c. 48. Const. Apost.

Tertullianus: Oblationes pro defunctis, pro natalicijs annua facimus. Idem: Perseueret cum eo, & pro anima eius oret, & offerat annuis diebus dormitionis eius. Nazianzenus: Et hæc quidem præstitimus, alia autem præstabimus, ac singulis annis nos, qui superstites sumus, honores hos instaurabimus, & defunctorum memoriam renouabimus.

De corona milit. Lib. de Monogamia. In laudatione fratris sui Cæsarij.

Ambros. Eius ergo principis, & proximè cõclamauimus obitũ, & nunc Quadragesimum celebramus, adsistente sacris altaribus Honorio principe, quia sicut sanctus Ioseph patri suo Iacob, quadraginta diebus humationis officia detulit, ita & hic Theodosio patri iusta persoluit. Et quia alij tertium diem & trigesimum, alij septimum & quadragesimum obseruare consuerunt, quid doceat lectio consideremus. Defuncto (inquit) Iacob, præcepit Ioseph pueris suis sepultoribus, ut sepelirent eum, & sepelierunt sepultores Israel: Et completi sunt quadraginta dies: Sic enim numerabantur dies sepulturæ. Et luxit eum Israel septem diebus. Hæc ergo sequenda solennitas est, quam præscribit lectio. Sic etiam in Deuteronomio scriptum est: Quia planxerunt filij Israel Moysen 30. dies, & consummati sunt dies luctus Vtraque ergo obseruantia habet authoritatẽ, qua necessarium pietatis impletur officium.

In ora. de obitu Theodosij, 13. q. 2. c. Quia.

Damascenus: Hoc etenim est quod uult & consulit misericors Deus, nempe ut uicissim nos, tam in uita, quàm post mortem beneficijs prosequamur. Nisi enim hoc in oculis suis rectum foret, nunq; occasionem dedisset, habendæ memoriæ defunctorum in Sacrificio illo incruento. Sed neq; Tricesimorum, Quadragesimorum & Anniaduersariorum, quæ nunc inconcussa & certiora sunt, quàm de quibus iudicandum sit, Apostolica Catholicaq; Ecclesia, ac populus à Domino collectus pietatique deditus, absq; omni contradictione custodit. Profectò si id friuolum & inutile opus foret, cùm tot Sancti, diuinoq; spiritu pleni Patriarchæ, Patres, ac Doctores fuerunt,

Ser. de his, qui in fide hinc migrarunt.

fuerunt, utiq; aliquis eorum ad errorem eiusmodi sopiendum incubuisset. At tantum abest, ut quis unquam subuertere tentauerit, ut confirmarint etiam, quotidieq; magis atq; magis huic operi studeatur, incrementumq; adijciatur incremento.

Amalarius: Solemus mortuorum memorias generaliter celebrare, Tertia, Septima, & Trigesima die. Vnde talem habemus authoritatem in ueteri Testamento; Scriptum est enim in lib. Numerorum: Qui tetigerit cadauer hominis, & propter hoc fuerit immundus septem dies, aspergatur ex hac aqua die tertia & septima, & sic mundabitur. In celebratione triginta dierum suffulti sumus Moysi & Aaron celebratione: ita enim scriptum est in eodem lib: Omnis autem multitudo uidens occubuisse Aaron, fleuit super eum 30. diebus per cunctas familias suas. Et iterum in Deuteronomio de Moyse: Fleuerunt super eum filij Israel, in campestribus Moab quadraginta diebus.

Lib. de officio Missæ, c. 36. c. 47. c. 9. c. 34.

Idem: Quando studemus ut opera amicorum nostrorum sint plena coram Deo, triginta diebus pro ijs sacrificamus. Non opinor ut aliquis uelit dicere, quod non liceat nobis orare quotidie & sacrificare pro mortuis. Sed quod agitur in Tertia, & Septima, & Trigesima die, publice agitur, & generaliter ab omnibus amicis, & conuenitur simul ad hoc in precibus Missarum, atq; eleemosynis, & cæteris bonis studijs. Et infra: Anniuersaria dies ideo pro defunctis repetitur, quoniam nescimus qualiter eorum causa habeatur in alia uita, alioquin enim bonum est omni tempore orare pro defunctis.

Eodem lib. de off. c. Missæ.

Petrus Trecensis: Mos erat Ethnicis incondita seruare corpora nouem dieb. & singulis diebus plangere, & fouere ea aqua calida, ut scirent utrum anima egressa, an sopita foret: condita uerò quadraginta diebus seruabant. Hebræis mos erat incondita seruare diebus septem, condita diebus triginta. Seruauerunt ergo & ipsi Iacob diebus triginta. Fideles modo, quia mortuos suos fide & uirtutibus conditos aiunt, Triginta diebus eos plangunt, hoc est, speciales Missas sub numero tot dierum pro ipsis celebrant.

In historia scho. de sepul. Iacob.

B. Effrem: Accedite ad me ò fratres, & componentes collocate me, spiritus enim meus deficit fortiter: & comitemini me Psalmis & orationibus uestris, & aßiduè pro mea paruitate offerre dignemini. Et cum Trigesimum diem compleuero, mei memoriam faciatis. Gesta Episcoporum Metensium referunt eiusdem Ecclesiæ clerum, Episcopo suo Clodulfo defuncto, per dies triginta Missarum solennibus, orationibus continuis, uigilijs, & Psalmodijs pietatis intuitu iusta persoluisse: Annales constantinopolitani Michaëlem et

In testamento suo. Lib. 24.

Lib. 3. c. 21 *Procopium Imperatores, Tharasij Patriarchæ memoriam anniuersario die ad sepulchrum eius celebrasse: Beda, fratres Hagustaldensis Ecclesiæ ad Crucem, quam Osuualdus in Anglia erexerat, quotannis pridie ante illum diem, quo is occisus fuerat, Vigilias cum plurima Psalmorum laude continuasse, & uictimã sacræ oblationis pro salute animæ eius offerre solitos fuisse.*

Refelluntur breuiter, quæ contra Suffragiorum vsum obijciunt Sectarij.

SI (inquiunt) ea Suffragiorum uis & ratio est, cur ergo diuinæ literæ unumquemq; mercedem propriam, secundum ea, quæ per corpus gessit, siue bonum siue malum accepturũ affirmant? Cur unumquemq; onus suum portaturum, proq; seipso rationem redditurum nusq̃ non inculcant? Cur eædem mortuos partem ullam aut mercedem ex ullo opere, quod sub cœlo fit, habere negant? Cur inter tot Mosaicæ legis piamina & Sacrificia, sacra funeralia nulla extant? Cur Synodi Elibertinæ Patres ne spiritus Sanctorum inquietemur, cereos per diem in cœmeterijs incendi, aut noctu Vigilias in ijsdem haberi uetant? Cur deniq; Ambr. Chrysost. & alij complures, peracto in sepultura humanitatis officio, diutiùs lugere, aut mortuis inhærere apertè damnant? Hæc (inquiũt) si rectè expendantur, præter cætera, ante mortem, quod post mortem prosit, comparandum esse, non obscurè insinuant.

Margin notes: 2. Cor. 5. — Ad Galat. 6. — Matth. 12. — Eccl. 9. — c. 34. — Lib. 1. de Abra. c. 10.

Næ ante mortem, quod post mortem prosit, comparandum est: nec ullus unq̃ Catholicorum secus credidit aut docuit. At interim longè aliud est, pro defunctis, ut á peccatis soluantur cũ Iuda Machabæo orare, aliud fusa prece noua illis merita comparare: illud enim rectè & incu'patè fieri potest, hoc nequaq̃. Non noua (inquit D. Aug.) *merita mortuis comparantur, cum pro ijs boni aliquid impendunt sui, sed eorum præcedentibus consequentia ista redduntur.*

Serm. 33. de verbis Apostoli.

Idem: Quodam (inquit) uitæ genere acquiritur, dum in corpore uiuitur, ut aliquid adiuuent ista defunctos, ac per hoc secundum ea, quæ per corpus gesserunt, ijs, quæ post corpus religiosè pro illis facta fuerint, adiuuentur. Sunt enim quibus nihil omnino adiuuant ista: siue pro ijs fiant, quorum tam mala sunt merita, ut neq; talibus digni sint adiuuari: siue pro ijs, quorum tam bona,

Lib. de cura pro mortu. agen. c. 1. — In Enchiri. c. 110. 13. q. 2. c. Tẽpus.

tam bona, ut talibus non indigeant adiumentis. Genere igitur uitæ, quod gessit quisq; per corpus, efficitur, ut prosint uel non prosint, quæcunq; pro illo pie fiunt cùm reliquerit corpus. Nam meritum, per quod ista prosunt, si nullum comparatum est in hac uita, frustra quæritur post hanc uitam. Ita ergo fit ut nec inaniter Ecclesia uel suorum cura pro defunctis, quod potuerit religionis, impendat, & tamen ferat unusquisq; secundum ea, quæ gessit per corpus, siue bonum siue malum, reddente Domino unicuiq; secundum opera eius. Vt enim hoc, quod impenditur, possit ei prodesse post corpus, in ea uita acquisitum est, quam gessit in corpore. Hactenus Augustinus.

Diui Aug expositioni, præter alios nõ paucos, Areopagita quoq; nõ dubie assipulatur: Verũ (inquit) dices fortassis, hæc quidẽ rectè à nobis dicta esse, sed te dubitare, cur diuinã benignitatẽ roget Antistes, ut ea, quib. à mortuo peccatum est, remittat, eiq; det parẽ ijs, qui Deum imitati sunt hæreditatem. Si enim præmia à Diuina iustitia cõstituta consequitur eorum bonorum aut malorum, quæ in hac uita gessit, perfecit autẽ is, qui migrauit à uita actiones huic uitæ consentaneas, quibus tandem Antistitis precibus, in aliã quietis sedem migrabit, præter eam, quæ eo digna est? Equidem (inquit) probè scio Scripturis diuinis assentiens, unumquemq; præmium accepturũ pro dignitate, sed tamen iustorum bonorumq; preces etiã in hac uita, nedum post mortem, ijs prodesse, qui digni sunt sanctis precibus, ea quæ prodita sunt diuinarum literarum monumentis nos docent. In Eccles. Hiarch. c. ultimo.

Vtrorumq; interpretationi addo: Primò quidem rectissimè ea nostri dici, quæ nostri causa agũt patiunturue alij: Mox allegatas ab Aërianis Scripturas, de operũ meritò, deque essentiali præmio eiuscemodi operibus, in alterutro iudiciorum reddendo, ex instituto disserere, de mutuis autem uiuorum uel mortuorum Suffragijs ex professo nihil. Ecclesiasten deniq; non de spiritalium, sed ciuilium externorumq; operum communicatione uerba facere. Mortui (inquit) nihil nouerunt amplius, nec habent partem in hoc seculo in opere, quod sub cœlo geritur. Deinde de quibusnam operibus id affirmaret, exponens, illicò subdit: Vade ergo & comede in Lætitia panem tuum, & bibe cum gaudio uinum tuum. Omni tempore sint uestimenta tua candida, & oleum de capite tuo non deficiat. Philo. Ethico. 7. c. 9.

Ad ueterum autem Sacrificia quod attinet: Fatemur ingenuè nihil peculiare de sacris funebribus in Mosaica lege, cautum extare: at negamus tamen, nihil eiusmodi ea in lege receptum aut usurpatum fuisse. Siquidem Iudæi

non ea solùm religiosè obseruabant, quæ in diuinis codicibus præcepta legebant: sed ea etiam, quæ fida traditione à Maioribus acceperant. Eorum ante è numero hunc funerandi, iustaq; demortuis persoluendi ritum extitisse, iam antea fusissimè explicatum est.

c.34. 35. *Citata autem Synodi Elibertinæ constitutio, legitima Ecclesiæ Suffragia non uetat, sed flagitia & paganismi reliquias, quæ non absq; graui Dei Opt. Max. Diuorumq; iniuria, ijs in locis sub orationis obtentu non infrequenter designabantur exercebanturq;, condemnat. Etenim post pacem Ecclesiæ redditam multi ex imperito uulgo permulta fœda, & à uera religione prorsus aliena, funebrium iustorum prætextu in cœmeterijs nonnunquam perpetrabant. Nec enim, si D. Aug. fides est, ut sanè est maxima: contenti erant luxuriosè eiusmodi in locis bibere et comessari, sed eò nonnulli eorum superstitionis procedebant, ut ipsis etiam cadaueribus epulas exhiberent.*

Lib.1.de morib. Ecclesiæ.c.34. *Nolite (inquit) ò Manichæi consectari turbas imperitorum, qui uel in ipsa uera religione superstitiosi sunt, uel ita libidinibus dediti, ut obliti sint quid promiserint Deo: Noui multos, qui cum luxuriosissimè super mortuos bibant, & epulas cadaueribus exhibentes, super sepultos seipsos sepeliant: & uoracitates ebrietatesq; deputent religioni.*

Epist.64.ad Aurelii Epis. Carth. *Rursum: Comessationes & ebrietates ita concessæ & licitæ putantur, ut in honorem etiam beatissimorum Martyrum, non solum per dies solennes, sed etiam quotidiè celebrentur. Arceatur igitur tantum dedecus de Sanctorum corporum sepulchris, de locis sacrorum, de domibus orationum etc.*

Lib. de Abraham, c.10: *Demum cautio illa Ambrosiana, eò nequaquam tendit, quasi is omnem omnino luctum aut planctum à lugentium animis et ædibus uoluerit proscribere: (Didicerat enim non solum Patriarchas, & ueteris Testam. Patres, mortuos suos religiosè luxisse, uerùmetiam primæuos Christianos, graues lamentationes super uita functos nonnunquam fecisse.*

Gen.25.50 Actor.8. *Curauerunt (inquit D. Lucas) Stephanum uiri timorati, & fecerunt planctum magnum super eum.) sed quod insanos quosdam & penè paganos lugendi abusus, qui in Ecclesiam Mediolanensem irrepserant, uel certè ex antiqua gentis illius superstione ciuitati adhuc adhæserant, è medio cupiuerit submouere. Nec alio etiam tendunt, quæ contra lugendi consuetudinem adferuntur ex Cypri. Chrys. Anast. Conc. Tolet. 3. etc.*

Serm. de mortalitate. 13.q.2.c Quam præposterum. *Quàm (inquit Cyprianus) præposterum est, quamq; peruersum, ut cum Dei uoluntatem fieri postulemus: quando euocat nos & accersit de hoc mundo, non statim uoluntatis eius imperio pareamus. Et infra: Nobis*

(inquit)

(inquit) ipsis minimis & extremis quoties reuelatum est, quàm frequenter atq; manifestè de Dei dignatione praeceptum est, ut contestarer assiduè, ut publicè praedicarem, fratres non esse (immoderatè) lugendos, accersione dominica de seculo liberatos, cùm sciamus non amitti, sed praemitti, & recedentes praecedere, ut proficiscentes & nauigantes solent.

Chrysostomus: Vbicunq; sepeliamur: Domini est terra & plenitudo eius: secundum quod oportet fieri efficiatur. Lugere autem & deplorare, & lamentari, (immoderatius) eos, qui ab hac uita discedunt, ex pusillamitate contingit. Hoc autem ex desperatione futurae resurrectionis intelligitur: unde & Apostolus non simpliciter ait: Nolumus uos ignorare de dormientibus, ut non contristemini: sed addit: Sicut & caeteri, qui spem non habent. Pietatis namq; affectu & humanitatis intuitu mortuos lugere, non prohibemur, sicut nonnullos Sanctorum aliorum exequijs pias lachrymas impendisse legimus. In Epist. ad Heb 13. q. 2. c. Vbicunque. Psalm. 33. 1. Thessal. 4.

Anastasius Papa: Habent forsan illi iustam longi doloris excusationem, qui uitam alteram nesciunt, qui de hoc seculo ad melius esse transitum non confidunt. Nos autem, qui hoc credimus & docemus, tristari nimium de obeuntibus non debemus: ne quod apud alios pietatis tenet speciem, hoc magis nobis in culpa sit. Epist. 2. ad Neria. 13. q. 2. Habent.

Syno. Tolet. 3: Prohibet Apostolus lugere defunctos, dicens: De Dormientibus autem nolumus uos contristari, sicut & caeteri, qui spem non habent. Et Dominus non fleuit Lazarũ mortuum, sed ad huius uitae erumnas plorauit resuscitandum. Si ergo potest hoc Episcopus omnibus Christianis prohibere, non moretur agere. Religiosis autem omnino aliter fieri non debere censemus. c. 22. 13. q. 2. Qui.

Obijcitur & Hieronymi quoq; commentarius: In praesenti (inquit) seculo scimus siue orationibus, siue consilijs inuicem posse nos adiuuari: cùm autem ante tribunal Christi uenerimus nec Iob, nec Daniel, nec Noe rogare posse proquoquam, sed unumquenq; portare onus suum. Verùm hoc (inquit Gratianus) de impoenitentibus accipiendum est, de quibus Propheta dicit: Non dabit Deo placationem suam, nec precium redemptionis animae suae: & ideo frater non redimet eum, sed laborabit in aeternum, & uiuet adhuc in finem. De alijs autem intelligi non potest. Non minus fortaßis uerè ad supremi iudicij rationem Hieronymianum illud referri queat. Nam ubi eò semel uentum fuerit, nullus amplius Suffragiorum, aut intercessionum erit locus, sed unusquilibet suam tunc sarcinã portabit. In c. 6. ad Gal. 13. q. 2. c. In praesenti. Psalm. 48.

Addunt praeterea: Esto emendatorius quispiam ignis post mortem quibusdam superstit, tamen quum Iudicis sententia, qua ligni, foeni, & stipulae structores, ad praefinitum supplicij genus addixit, prece uel precio, alio inflecti non poßit incassum pro qualibuscunq; defunctis preces fundi, aut diuina mysteria celebrari: Verum enimuero si haec ratio quicquam efficit aut probat, probat etiã non arandum, non ferendum, non deniq; quicquam operae ullam omnino in rem ponendum: sed Epicuraeorum more securè & ociosè in utramq; aurem stertendum esse.

Oramus igitur & laboramus non ut nostra oratione uel labore Dei Opt. Max sententiam interuertamus aliouè deflectamus: sed quoid foeliciter eueniat in tempore, quod is nostra oratione uel labore intercedente, ab aeterno statuerat efficere.

Obijciunt deniq;: Sit (inquiunt) pro piè in Christo dormientium salute orare uel sacrificare pium ac licitum: at quorsum attinet tot pro uno eodemq; aut preces profundere aut Missas celebrare? forsitan promissorum suorũ obitus est Christus? Absit uerbi sui oblitũ esse Dominum: nec ideò tamen precandi aßiduitas non est commendanda, quippe quam ipsemet filius Dei, non uno in loco seriò à nobis efflagitat: Oportet (inquit) semper orare & nunquam deficere.

Luc. 18. Promisit quidem Dominus, se quicquid Patrem in nomine ipsius petierimus, benignè collaturum esse: at interim non omnes, qui petunt, statim in Christi nomine petunt: Habent enim permulti, hoc praesertim tempore, Christum in ore, sed perpauci in pectore. Accedit quod etsi omnes, qui in fide & charitate hinc decesserunt Suffragiorum beneficio capeßendo idonei censeantur, eos tamen tardius plerumq; eiusmodi adminiculis subleuatri, qui in hac mortali uita constituti, uel negligentes, uel minus certè quam oportebat diligentes, erga demortuorum spiritus extiterunt. Et haec de Purgatorio & mortuorum Suffragijs.

Ioan. 14.15.16.

Δόξα Θεῷ: μεγόπιστι Χάρις: καὶ τὰ πάντα μὰ ϑανοῦσιν. Amen.

CHRI-

CHRISTO DVCE,

Sub præſidio Theod. Peltani Doctoris Theologi, & Profeſſoris Ordinarij: ad hanc de Purgatorio, animarũ Suffragijs, &c. doctrinam, die Iouis proximo, reſpondebunt egregij liberalium Artium Magiſtri, D.Georgius Suueickhardt Dilinganus, formatus Theologiæ Baccalaureus, & D. Ioannes Heũſsius eiuſdem Theologiæ Studioſus.

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE